

Tibetan Buddhist Resource Center

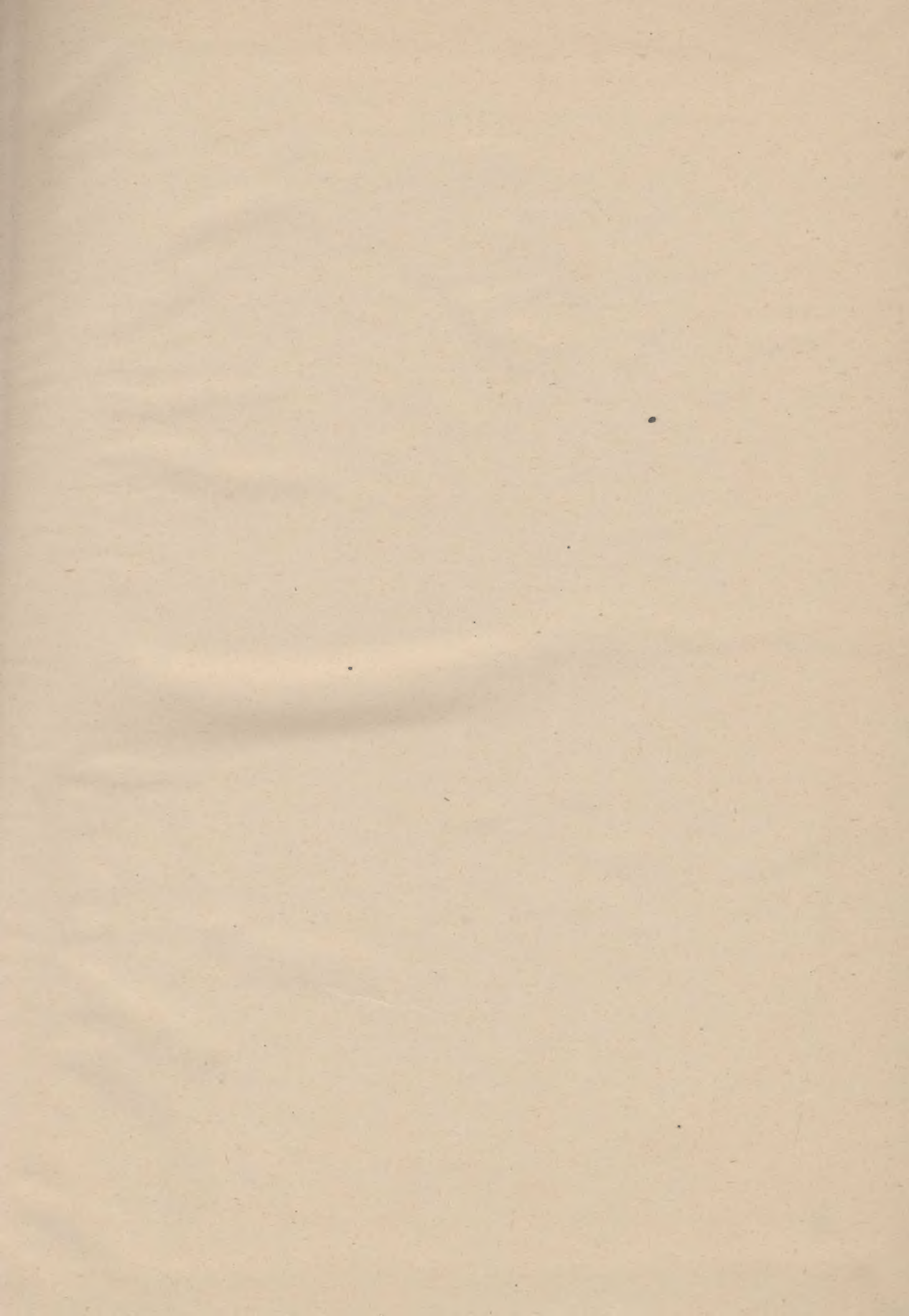
Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W1KG14782	ImageGroup:	I1KG23937
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	སྐད་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ། skad gsum yongs su rdzogs pa'i tshig mdzod chen mo/
Author:	རག་ཏུ་བེར་ raghu vira
Descriptor:	some type set print and most of them are hand written notes
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	[new delhi]
Publisher:	[dr. lokesh chandra]
Date:	[n.d.]
Volume:	75
Total Volumes:	139
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006. Comments: 6/2016

VOL. 75

JUT
TO
KNOWN

to jut out अतिष्ठा TBr to j. over अतिष्ठा TBr to

cause to j. over अतिहृ.

juvenile adj ३ तरुण f(ई) (Pāṇ 4.1.15, Vārtt 6

Pat) RV) (g कपिलकादि Gaṇar 447) RV, AV, etc —

जीवनीय Naish — युवन्यु RV, युवरा — कामार

f(ई) Kathās 127.55 —

→ ३ तरुण Pāṇ 4.1.15, Vārtt 6 Pat, g कपिलकादि

Gaṇar-447 — प्रत्यग्रूप f(आ) MBh.

juvenile (lit making i.e. changing quarter continually)

restless) दिक्कुर f(ई) j. age कौमारकम् MārkaP, Sāh j

deeds यौवनानि n pl (ifc f आ) j. indiscretion

यौवनदर्पः Hit j. indiscretions यौवनानि n pl (ifc

f आ) j. pride यौवनदर्पः Hit.

juventility n यौवनारम्भः Mālatīm तन्मणिमन्

m MāitrS 1.10.10, Kāṭh 36.5, Śāntiś, Prasannar 2.11

नूतन mf(आ) n (with वयस् n) Hcar.

juxtaposition n ॥ सैनिकानम् R, Hariv, etc _____

सैनिकी _____ m ĀśvŚr, Mn, MBh, etc _____ सैनिकम् L _____

उपन्यासः Commø on Pāṇ.

the month Jyaishtḥa श्वरकामलः L.

the Nakshatra Jyeshthā (presided over by Indra) शाक्रम्

VarBrS.

a kind of kadali (growing on mountains) गजवल्लभा

L a kind of Kadali पर्वतमोन्चा L.

a kadamba blossom कदम्बगोत्रः Malatī a k.

tree सीधुपुष्पः L a kind of the k. कैलिकदम्बः L,

कैलिवृक्षः पक्वसस्यापमोन्वति m L प्रसूनकः

L जलभद्र mfn L मकरन्दवासः L रेणुकदम्बः

L लघुपुष्पः L वसन्तपुष्पः L वज्रभू m L

a kind of large k. महाकदम्बकः L.

Kaempferia rotunda n ± ताम्रपुष्पः L — दुग्धगणः

L — भूमिचम्पकः Pañcar.

→ II (the plant) ~~सामर्थ्य~~ संधिवन्यः L.

a drug (commonly kākoli) कायस्था L, कायस्थिका

NPr.

'an enemy of k̄ala' (name of Śiva) कालासुहृद् m L.

the plant Kālāñjanī काली I.

one of the sixtyfour kalās केशमर्दनम् (v.1. केशमर्जनम्)

— ग्रन्थशुक्तिः a treatise on the 64 k. चतुःषष्टिकलागम

Das 10.147, चतुःषष्टिकलाशास्त्रम् Madhus.

the die called kali अक्षराजः VS.

the kali age कालियुगम्

Mn 1.85, MBh, etc

कालिकावः Kāthās — अन्त्ययुगः the xx k.-yuga कथायः L

— कर्मजः — कर्मयुगम् L — सक्षरकः L, सक्षरः L

— पञ्जरः (L) L a son of k. मृत्यु m (rarely f).

Kalings n H तैत्तिः Dās 12.129, Sch.

the Kalingas कालिङ्गाः m pl MBh, VP.

an inhabitant of Kāmpilya काम्पिल्यकः — Pat.

'the beautiful kalpa' (name of the present age) भद्रकल्पः

Divyāv a particular k. रत्नप्रदशनिः Buddh (with Jainas)

a particular k. धर्मन n Dharmas — महाधर्मः

Dharmas a particular k. श्वेतवाराहः Cat to become a k.

कल्प Nom कल्पाशते Hear derived from the k. tree

(called Saṃtāna) सांतान m̐ Hariv, सांतानिक mf(ई)n

Kir taken from the k. tree (called Saṃtāna) सांतान

mf Hariv, सौतानिक mf(ई) n Kir to become a k.-

druma कल्पद्रुमीभू Kathās ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~

one who has studied five kalpas (esp those belonging

to the AV) पञ्चकल्पः L. ~~---~~

~~---~~

Kama n ~~---~~ असमवाणः Git, असमशरः Naish,

असमसायकः Kathās, असमाशुगः Naish, असमेषु n L. ~~---~~

दशाध्वजाणः Naish 8.73.

'dear to Kāma' स्मरप्रीया L K. personified मन्यु m

'K.'s friend' कामसरवः L K.'s grove कामकाननम्

Mālatīm.

Kāmadeva n ± (god of love) स्मरः (ifc f आ)

Kālid, Kathās, etc.

'Kamadeva's burner or consumer' N. of Śiva-Rudra (also

of the number eleven) मदनदेहिनः Ping 'K.'s subduer,

N. of Śiva ~~मदन~~ मदनदमनः Daś.

'son of Kamandaka' name of the author of a nīti-Śāstra

called Nīti Śāstra Śar (in which are embodied the principle

of his master Chāṇakya) कामन्दकिक m composed by

Kāmandaki कामन्दकीय mfn Daś relating to K. कामन्दकीय

मम mfn Daś.

born in Kamboja (as horses) काम्बोज mfn R 5.

12.36, etc born in K. काम्बोजक mfn gana कच्छादि Pān

4.2.134 coming from K. काम्बोजक mfn (gana कच्छादि)

Pān 4.2.134 — (as horses) काम्बोज mfn R 5.12.26,

etc a horse of the K. breed काम्बोजः W a native

of K. काम्बोजः a prince of the K. काम्बोजः MBh 1.6995.

coming from Kāmpīla plant कामीलम् mf(३)n

Kaus.

the Kāmpīla plant H n ५०३० L.

an inhabitant of Kāmpīla कामीलम्

Pat.

over Kanakhala अनुकनखलम् ind Megh.

of Kāncī-pura काञ्चीपुरम् mfn Pat.

containing two Kāṇḍas (a kind of measure) द्विकाण्डा

Pāṇ 4.1.23, Kās the names of K. काण्डनामन् (n pl)

Hir.

measuring half a kansa अर्धकांसिक mfn Pāṇ 7.3.27.

Sch, अर्धकांसिक

made of the wood of Kaṇṭakāra काण्टकार mf

gaṇa रजतादि .

a kind of white blossoming Kaṇṭakārī चन्द्रिका L

a white-blossomed K. सितकण्टा, सितकण्टारिका L —

सितक्षुद्रा L — सितसिंही L white K. सिता.

the Kāṇva branch of the ^{white} ~~white~~ Yajur-veda कण्वशाखा

the K. school of the white Yajur-veda कण्वशाखा like K.

कण्ववत् ind RV 8.6.11, AV 2.32.3 performed by K. कण्वीय

mfn relating to K. कण्वीय mfn . ~~maxingxihe~~

having the Kāṇvas as friends कण्वसखि m RV 10.115.

5 prepared by the K. (as the Soma, NBD) कण्वमत mfn.

peculiar to a kápālika कपालिक mfn Prab,

Pañcat.

hundred kapardas यूणि r, यूणि Un 4.52,

Sch a small sum of money equal to twenty k. काकिणी

Pañcat, Daś.

the plant Kapikacchu (carpopogon pruriens) अजडा.

belonging to kapila कापिल mf(इ)n MBh, R

'K.'s field' कापिलस्य केदारः (कापिलस्य केदारम्) MBh

४, 3.6042 ff peculiar to K. कापिल mf(इ)n MBh, R.

तिथ्यर्थम्

half of a Tithi i.e. a Karaṇa (in astron) तिथ्यर्थः।

one of the eleven periods ~~६४~~ called K. किं तु धनः a

~~६४~~ particular K. भद्रम् L. ~~६४~~

one of the 7 Karaṇas (in astron) तितिलम् L.

काक दनी
a kind of karaṇja कुम्भीजकः L
कुम्भीजकः L

(rīṭhā-karaṇja) गुच्छफलः L दन्तधावनः L

मदहस्तिनी L मातृनन्दिन m L लट्टा

षड्ग्रन्थः L शुभनस m L सौमवल्कः Car,

Susr, Bhpr a kind of k. tree धृतकरञ्जः L, धृतपर्णः

तपास्विन m L.

the kara-vīra plant सिद्धपुष्पः L.

karkaṭa-sṛiṅgī, gall-nut पारिवाच f W.

Tr. to g.

the fourteenth day of the Karma-māsa अग्निवेशमन् m

Sūryapr.

Karna's bow कालपृष्ठः L 'K.'s enemy' कर्णारि m

L 'K.'s younger brother' कर्णानुजः L K. (the king of

Anga) अङ्गाधिपः relating to Sāvitra i.e. K. सावित्र mf

(इ) n MBh.

the Karnāṭa country ~~कर्णाटक~~ कर्णाटकदेशः a king of K.

कर्णाटः m Kathās.

karshaa n ॥ पितु m Susr.

Karsha
a k. of gold सुवर्णकः (ifc) MBh सौवर्णः MBh

a k. weight of gold सुवर्णकः MW (as weight) one k. of

gold स्वर्णम् .

bought etc. with two kārshāpaṇas द्विप्रतिक mf(ई)n

Pāṇ 5.1.29, Kās' worth two K. द्विकार्षापण, द्विकार्षापणिक mf

Pāṇ 5.1.29, Kās'.

the birth of Kārttikeya कुमारसम्भवः R 1.38.31.

the space of two \times kāshṭhās लवः f.

a king of Kāśī काश्यपः ŚBr, ŚāṅkhŚr, MBh, etc.

K kaskas = (khaskhas) अमृणानुम .

born in Kāsmīra काश्मीरिक् mfn Rājat काश्मीरिक्

mfn (gaṇa कच्छादि) MBh, Rājat the country of K.

शास्त्राशिल्पिन् m MW the inhabitants of K. काश्मीरिकाः m pl

MBh 3.1991 a merchant who goes to K. काश्मीरिवाणिजः Pāṇ 6.2.

13, Kas the people of K. शास्त्राशिल्पिन् m pl L a prin-

ce of K. काश्मीरिक् VarBrS a princess of K. काश्मीरिका

Rājat 6.254 produced in K. काश्मीरिक् mfn (gaṇa कच्छादि)

MBh, Rājat काश्मीरिक mfn Rājat relating to K. काश्मीर

mfn (gaṇa कच्छादि) MBh, Rājat together with K. सक्श्मीर

mf(आ)n Kathās. ~~the residence of the Kāśmīras~~

the residence of the Kāśmīras काश्मीरिकनिवास Rājat 3.

480.

'the city' = Kāśmīra = (Ek) = Pataliputra = or = Patna

the Kathōpanishad काठकोपनिषद् f.

the plant Mimusops kauki (kshīrikā) अश्वक्षरः .

deprived of the Kauravas निष्कौरव mf(आ MBh, इ

BhP)n freed from the K. निष्कौरव mf(आ MBh, इ BhP)

n.

'having Kausalyā^{for} / his mother' का सव्यामातृ m MBh

3.16572.

one who has left Kausāmbi नि^{११}कौशांबि ~~mdm~~ mfn Pāṇ

6.2.2, Vartt 3 Pat.

kāyastha n ॥ कूटकृतम् L.

~~a=gift=of=5=and=acceptance=by=four=persons=of=the=best~~

a man of kāyastha caste कायस्थः Yājñ, Mṛicch,

etc a man of k. tribe पात्रिकाकारकः a woman of k. caste

कायस्था L a number of K kāyasthas कारणम् W.

the kāyath caste (born from a kshatriya father and

śūdra mother) कायस्थः Yājñ, Mṛicch, etc the wife

of a k. कायस्थी L.

keen adj ‡ तीक्ष्ण f(आ) Śis 2.109, Pāṇ 5.2.

76, Kās — पटु f(पटु or पट्टी) MBh, Kāv, etc.—

‡(आ)
H अहयाण f(आहि) RV 1.62.10, 4.4.14, 7.80.2, अहि

RV — (as the wind) क्षार f(आ) (gaṇa ज्वलादि)

Kāvyaḍ 2.104 — पक्ष f(आ) Kathās — प्राविशक्त

MBh — विकुण्ठ BhP — (mental operation) सूक्ष्म f

(आ) KathUp, R, etc. — (understanding) सूक्ष्म f(आ)

KathUp, R, etc.

of keen understanding सुशंसित MBh — पटुतरविवेक

Bhartr̥ very k. (as understanding) सुसूक्ष्म f(आ) MBh.

keen-edged adj ॥ स्वास RV.

inflicting the keenest anguish गाढशोकप्रहार mfn W

keenness n पटुत्वम् Kāv, Hit.

keen-sighted adj सूक्ष्मदृष्टि Kāsikh — सूक्ष्माक्ष

Rājat.

keen-sightedness n सूक्ष्माक्षिका Rājat.

keen-witted adj विशदप्रज्ञ Rājat.

keep vb I संरक्ष संरक्षति, संरक्षते MBh, Kathās

— परिंरक्ष परिंरक्षति (ep also परिंरक्षते) Mn,
गोपयते

MBh, etc — गोपय caus from गुप् or Nom गोपयति,

VarBrS 89.13 — आधृ P R, Kathās — धृ

cl 1 धरति, धरते (Dhātup 22.3) more commonly धृ

caus धारयति, धारयते RV, etc — निधृ caus

निधारयति BhP.

II अनुपा caus अनुपालयति, अनुपालयते — आत्मा

अथत्ते — आयम् आयच्छति and (Ved)

आयमति Mn, Yājñ, MBh, BhP, etc — उपकृत्

उपरुणद्धि, उपकृन्वे, उपकृन्वति, (also उपरौधाति R 7.74.7)

MBh, Mn, Śak — कृपात्ता उपदधाति, उपथत्ते TBr 2

ग्रह cl 9 गृह्णाति, गृह्णाति, गृह्णीते RV, etc

दा cl 3 दत्ते RV, AV, VS — पद् cl 4 (Dhātup

26.60) पद्यते MBh — पा cl 2 (Dhātup 24.48) पाति

— पाल् cl 10 पालयति (Dhātup 32.69), पालयते AV,

Mn, MBh, Kāv, etc — प्रतिजागृ प्रतिजागर्ति Divyāv

— प्रतिपाल् प्रतिपालयति (ep also प्रतिपालयते)

MBh, R — भृ cl 1 (Dhātup 22.1) भरति, भरते cl 3

(Dhātup 25.5) बिभर्ति, बिभृते, cl 2 भति RV, etc ____

रशा caus रशापयति, रशापयते MBh, Hariv.

to keep (a promise) सम्पाल् सम्पालयति MBh ____

समनुपाल् समनुपालयति MBh, R ____ प्रतिरक्ष् प्रतिरक्षति

MBh ____ अतिष्ठ not to k. one's promise to उक्ता

caus उद्भाषयते Kās on Pāṇ 1.3.70 to k. above उद्भाष

उद्भाषति (or Ved उद्भाषणाति) उद्भाषीते TS, ŚBr, KatyŚr to

k. aloof भू with दूरतः ŚārngP ____ यु cl 3

युयौति RV, AV, ŚāṅkhŚr ____ वज्रश Nom वज्रयते RV

40.2 to k. anything from वृज् A (abl or gen) RV, TS,

Br, Mn, BhP to k. any thing (as one's grief) locked up (in

one's bosom) अवकुध्य अवकुणाद्वि (acc) (acc) Bhatṭ

विष्मन्नाति

to k. apart विष्मन्नाति, RV, AV, Br —

विष्मन्नाति caus विष्मन्नाति (rarely विष्मन्नाति) RV, ŚBr, Kauś

to k. asunder विष्मन्नाति caus विष्मन्नाति (rarely विष्मन्नाति)

RV, ŚBr, Kauś to k. at a distance पतिवन्नाति पतिवन्नाति

पतिवन्नाति Das, Naish to k. at the side of अनुषन्नाति RV,

etc to k. a vow धृ (with त्रतम्) RV, etc to

k. away उद्यम उद्यच्छति TS 6.3.4.6, TBr 3.3.1.3

— निर्यु (only pres.p निर्युवाण) RV 4.48.2

प्रत्याहन् प्रत्याहन्ति AV, MBh — प्रत्याह प्रत्याहति

प्रत्याहते AV, ŚBr, ChUp — प्रत्याह RV 8.31.17

प्रवृ प्रवृणोति RV, caus प्रवारयति MBh

— यु cl 3 युयोति RV, AV, VS, Br — रक्ष cl 1

(Dhātup 17.6) रक्षति (Ved also रक्षते) AV 5.1

सन्नुतर (with यु and धा) to k. away from one's

self अपोह् Ā Mn to k. back प्रतिसंह प्रतिसंहरते

MBh, Kāv — प्रतिकृध् प्रतिकृणद्धि, प्रतिकृन्धे, ^{प्रतिकृन्धति,} ~~MBh,~~

प्रतिकृन्धते MBh,

BhP — अवकृध् P R 3.1.33 — सानिकृध् सानिकृणद्धि

MBh, Hariv — परिकृध् (only ind p परिरौधम् TBr, परिकृध्

Kpr) — प्रकृध् प्रकृणद्धि, प्रकृन्धे Br, MBh

— कृध् cl 7 (Dhātup 29.1) कृणद्धि, कृन्धे (कृन्धति,

कृन्धते Br, etc, रौधति MBh) RV (always with न)

etc — प्रतिवृ caus प्रतिवारयति MBh, R, etc — वृ

cl 5,9,1 वृणोति, वृणुते, वृणाति, वृणीते, वराति, वरते RV,

AV, Bhatt — संवृ संवृणोति, संवृणुते Bhatt,

kathās — वृ caus pass वार्यति, वार्यते RV, etc

— स॒निवृ॒ caus स॒निवारयति॑ MBh — परि॒वृ॒

परि॒वरति॑, परि॒वरते॑ RV, etc — सं॒वृ॒ caus सं॒वारयति॑ MBh,

Hariv — नि॒ग्रह् नि॒गृह्णाति॑, नि॒गृह्णाति॑ RV, AV,

M ŚBr, etc — वि॒निग्रह् MBh — नि॒यम् नि॒यच्छते॑

— स॒नियम् स॒नियच्छति॑ Mn, MBh, etc —

व्यावृ॒त् caus व्याव॑र्तयति R — न्यावृ॒त् caus न्याव॑र्तयति

Kathās — इ॒न्व॒ cl 6 इ॒न्वति॑, इ॒न्व॒ cl 8 इ॒नोति॑

Ā — नि॒षेध् नि॒षेधाति॑ AitBr, MBh, Kāv, etc

— प्रा॒ति॒धृ॒ प्रा॒ति॒धारयति॑, प्रा॒ति॒धारयते॑ ŚBr — प्रा॒ति॒बन्ध्

प्रा॒ति॒ब॒ध्नाति॑, प्रा॒ति॒ब॒ध्नीते॑ Daś, Naish — प्रा॒ति॒षेध् प्रा॒ति॒षेधाति॑

(ep/ also प्रा॒ति॒षेधते॑) Mn, MBh, etc — प्रा॒ति॒षेध् caus

प्रा॒ति॒षेधयति॑ ĀśvGr, MBh, etc — वि॒कृ॒ष् वि॒कृ॒षति॑,

वि॒कृ॒षति॑ (वि॒कृ॒षते॑) MBh — वि॒कृ॒ष् caus वि॒कृ॒षयति॑,

विलीपयते MBh, Kām, MārkaP — विहन् विहन्ति MBh —

ह cl 1 हरते (less correctly हशति) (Dhātup 22.2)

Yājñ, MBh, etc to k. back from निवृत्त caus निवर्तयति,

निवर्तयते (abl) MBh, Kāv, etc — अवग्रह अवगृह्णाति

(abl) PBr, Car, Kād — अवसिध् (abl) MBh 7.7397 'to k.

bound' स्था caus स्थापयति, स्थापयते (with वद्धा)

to k. busy व्यापृ caus व्यापयति MBh, Kāv, etc to

k. down नियम नियच्छते Mn, MBh, etc —

निधा निदधाति, निधत्ते Kāv, Pur — निषिध्

निषेधयति Kāvya Kāvyaḍ 2.64 — न्युभ न्युभनाति

RV 4.19.4 — धृ cl 1 धरति, धरते (Dhātup

22.3) more commonly धृ caus धारयति, धारयते Br,

MBh, Kāv, etc to k. erect प्रतिधृ प्रतिधारयति, प्रति

प्रतिधारयते

AitBr to k. firm प्रत्यास्था प्रत्यातिष्ठति AV to k. go-

ing वह caus वायति m.c. ~~mix~~ also वाहयते Mn 3.

68, 4.86 to k. ground धृतिम् कृ MBh 7.4540 — विष्ठा

वितिष्ठते R to k. in यम् cl 1 यच्छति (Ved also यच्छते

and ~~ep~~ Ved ep. यमति, यमते) RV, etc — रशा

caus रशापयति, रशापयते ŚBr, etc to k. in check

विनियम विनियच्छति Mn, MBh, etc to k. in

mind निधा निदधाति, निधत्ते (with मनसि,

मनसा, हृदये) ~~Kāv~~ Kāv, Pur — अनुवृत् —

आचित् RV — आदा आदत्ते ep also rarely P

Ved generally Ā but also P N — आश्रि आश्रयते

— भृ cl 1 (Dhātup 22.1) भरति, भरते, cl 3 (Dhātup

25.5) निभर्ति, निभूते, cl 2 भर्ति to k. inside अन्तर्यम्

ĀsvGr to k. in view अनुसमीक्ष ŚBr — समन्वीक्ष ŚBr

to k. in work वह caus वाहयति m.c. also वाहयते

Mn 3.68, 4, 4.68 to k. looking at समन्वीक्ष ŚBr to k.

off परिवृज caus परिवर्जयति, परिवर्जयते AV —

विनियम विनिगच्छति MBh, Kir — उद्यम उद्यच्छति TS

6.3.4.6, TBr 3.3.13 — विनिवृ caus विनिवारयति

MBh, Kāv, etc आवृ caus आवारयति MBh, R, BhP,

VarBrS आवृ आवृणाति MBh, R, BhP, Śak,

Kathās, etc अभिवृ caus अभिवारयति MBh सानिवृ

caus सानिवारयति MBh उपनिवृ P R व्यपोहृ

व्यपोहति
(up also व्यपोहते) TUp, Mn, MBh, etc संरुध्य संरुणादि

संरुद्धे
संरुद्धे MBh आरुध्य आरुणादि Ā RV, AV, ŚBr

कृथ cl 7 (Dhātup 29.1) कृणाहि, कृन्हे (कृन्धाति, कृन्धते Br

etc, रोधाति MBh) Bhaṭṭ — अभिकृथ MBh 8.4308 — अपाजि

ŚBr, Kāth, PBr — अवनाथ A Ved RV 2.14.4 & 10.128.9,

AV, etc — अवयु — caus अवयावयति Nir 9.42 —

अवहृन् Ved, RV, AV, etc — उपसिथ P MBh 7.1748

— निराकृ निराकरोति MBh, Kāv, etc — निर्वाथ

निर्वाधते Kāth — निषिथ — caus निषिधयति P

pañc, BhP — परिबाध परिबाधते VS, Br, etc —

प्रुथक्कु
Sāy — प्रतिबन्ध प्रतिबध्नाति, प्रतिबध्नीते Daś, Naish —

प्रबाध प्रबाधते (ep also प्रबाधति) MBh, Kāv,

etc — विथ — caus विधारयति (rarely विधारयते Tār,

Hariv, R — विमुच — caus विमौचयति R — वियु

वियुयोति, वियौति Śis — व्यन्तीकु व्यन्तीकरोति L

— अपहन् अपहन्ति Sāh — व्यासीथ व्यासीथति

Śis — कृत् cl 1 कृति Dhātup 15.18 — दृष्ट cl 1

दृष्टति Dhātup — वृक्ष cl 1 वृक्षते Dhātup 26.3

to k. off from अपम्यक्ष (abl) RV 2.28.6 — अवसीथ

(abl) MBh 7.7397 — गोवय Nom गोवयति (abl) Tāṇḍya-

Br 16.2.3 f' — यु intens गौयवीति (abl)

MaitrS to k. on स्था cl 1 तिष्ठति, तिष्ठते AV, Mn, MBh,

etc — प्रवृत् प्रवर्तते (wp also प्रवर्तति) Hariiv.

Sarvad to k. one's ground निवस निवसति (rarely

निवसते) RV 10.37.3 to k. one's self (ātmanam) wrapped

up in one's self (ātmani) अवकुक्ष अवकुषादि BhP to

k. k. one's word मिश्रा with न कृ to k. on in

any condition वस (with a pp or acc or adv) TS, etc

to k. on one side अतिनम to k. out अपजि ŚBr, Kāth,

PBr to k. quiet क्षम cl 1 क्षमते (ep also क्षमति)

RV 10.104.6, MBh, R, etc to k. together संग्रह (संग्रभ)

संग्रहति, संग्रहीते (Ved generally संग्रभ्णाति,

संग्रभ्णीते) KātyŚr — आवेष्ट caus आवेष्टयति ŚBr,

Suśr — न्युभ न्युभ्णाति RV 4.19.4 ~~१०~~ K — संतन

संतनोति TBr, etc 'to k. to one's own business' स्था

cl 1 तिष्ठति, तिष्ठते (with स्वकर्मणि) to k. under

संनिग्रह संनिगृह्णाति MBh, VarBrS — उज्ज

cl 6 उज्जति RV, AV 8.4.1, 8.13 to k. well सुगुप्तीकृ

सुगुप्तीकरोति Pañcat.

to be kept H संधु pass संध्रियते R. — संधु

pass संध्रियते

to be kept away from प्रतिहन pass प्रतिहन्यते (abl)

Śamk to be k. back संनिष्कृत pass निष्कृत्यते MBh — निष्कृत्य

pass निष्कृत्यते R, Kathās, etc to be k. firm अवस्था

pass caus अवस्थाप्यते BhP to be k. off सिद्ध pass

सिद्धयते MBh, etc.

to cause to keep off यु caus यवयति, यावयति

RV, AV, VS, ŚBr to cause to k. together सम्परिभू caus

सम्परिभावयति MBh.

to wish to k. up व्यु desid दिक्षीषति, दिक्षारिषति Pan

7.2.75, दिक्षारिषति (आत्मानम्) Gobh 3.5.30 ~~xxxxxx~~

~~xxxxxx~~ desid (Pan 7.2.75)

Gobh 3.5.30.

keeper n I संरक्षकः (संरक्षिका) संरक्षेन् mfn (lit and

fig) MBh, Hariv _____ रक्ष mf (इ) n Suparṇ, MBh, etc

(mostly ifc) _____ पालः (ifc f आ) R, Hariv _____

स्थानपालः W, स्थानरक्षकः MW. _____

II उपस्थापिकः L _____ कवि m RV 7.18.8 _____ पारः,

पाल _____ पोषक mf (इका) n Mn, MBh, etc _____ (of riches)

धार्मि m RV 1.127.7 _____ (of a secret) विनिगृह्णतु m

MBh.

a female keeper of jewels मणिपाली g श्वत्वादि having

no k. विपाल mfn Mn 8.240, etc 'having the k. of

wealth (Kṛishṇa) for lord' वसुंधरेशा Pañcat the k. of a

gambling-house सभानायकः MW ~~the k. of a~~ _____ धूमाधेकारि

m W the k. of a king's wives आचार्यागारिकः a k. of animals

used in draught वाहनपः R a k. of animals used in

riding वाहनपः R k. of an elephant इभपः, इभपालकः

VarBrS — मलंगानुत्तरः Suparn the k. of a prostitute विटः

— षिङ्गः L, खिङ्ग, खिङ्ग a k. of calves वत्सपः

BhP, वत्सपालः, वत्सपालकः Hariv, BhP, HParis a k. of

elephant हस्तिजागरिकः Har, Sch a ~~keeper~~ k. of elephants

वज्रपति

m Sinhās a k. of garments worn in the rainy season

वर्णाशाटीगापकः k. of harlots वेश्याचारिः L a k. of herds

पशुपा m RV k. of immortality अमृतबन्धु m RV 10.

72.5 the k. of monk's dresses वीवरगापकः Buddh, L

a k. of seals मुद्रारक्षकः MW a k. of Soma सामगापा m RV

'he keeps continually pervading' आत्म स्थितः Śak,

Vikr one who k. another off अपरोद्धः TS one who k.

back निग्रहीतृ m BhP प्रतिधत्तृ m VS प्रतिधेद्ध

mfn MBh, R वर्तृ mfn RV one who k. his word

प्रतिज्ञापात्रा mfn R सहसंरक्षिन् mfn MBh one who k.

in order अभिज्ञी m (or f RV 10.130.5) RV one who k. off

प्रतिहर्तृ m Ragh यवयावन् m AV one who k. up a

fire आहितसमित्क mfn one who will not keep his vow

अचरिष्यत mfn Gobh a woman who keeps down all expression

of jealousy धीरा Sāh a woman who k. down all expres-

ssion of resentment धीरा Sāh (that which k. back)

प्रतिहारः, प्रतीहारः L what k. back निषेधृ mfn

ŚBr, MBh, Hariv who k. back निषेधृ mfn ŚBr, MBh, Hariv.

keeping adj परिरक्षित् MBh, R — धर f(आ)

ifc MBh, R, etc — प्रधारण — पालिन् Śukas, BhP

— अनुपालयत् — परिपालक f(इक्) Pur — पा —

पान (see तनूपान) —

॥ ग्राहिन् Cāṇ (Subh).

desirous of keeping off अपजिद्यासु AitBr k. a cer-

tain place (indra) धामसाय RV 3.51.2 k. away प्रनाथक

(ifc) Susr — यवन — सैथ f(आ) k. away

from दूरचर (abl) Jātakam k. back अपह ifc —

निषेधक MārKp, TPrāt, Sch — निषेधिन् Ragh —

विवाहवारिन् Śis — संवर ~~पञ्चवारि~~ Pañcar — संवारण

(ifc) MBh k. back from the bad way ~~सथवारिन्~~ NṛisUp k.

down निषेधिन् Ragh 'k. down the wicked' प्रग्रहवत्

Sch k. in any condition स्थित (loc, instr, abl, comp

or a noun in the same case also ind p or adv) k. in any

state स्थित (loc, instr, abl, comp or a noun in the

same case also ind p or adv) k. cattle पशुप, पशुपालः

Mn, MBh, etc k. off निवारक Daś, Rājāt, निवारण MBh,

Hariv, Suśr — निरुन्धान RV, AV, ŚBr, MBh, etc —

प्रतिवारण MBh — वचि f(इ) ĀśvGr — प्रतिधातिन्

Daś, Kām — प्रतिषेधक af(इका) MBh — प्रतिषेधन

MBh — राक्षिन् (ifc) R — युत k. off imprecation

अभिज्ञस्तिपातन RV 3.3.6 k. of pain रुजापह Suśr k.

of rain वर्षदन् R k. off wealth परावसु ŚBr, Śāṅkh-

Śr — परावसु Kaus k. one's word सुसैव Kām k.

on the left side वामावचर Lalit k. on with तस्मिन्

(instr) MBh k. a promise स्थितसंतिदु, स्थितसंकेत Kathās

k. to for ever अनुपच्युत RV k. together सहित ĀsvŚr,

Mn, MBh, etc K. — हाकसंभ्रय Vikr, Pañcat k. together

with brothers भ्रातृसंघातवत् Kām k. up अनुपानिन् k.

wealth वसुधान f(इ) AV, ChUp, Nir k. with स्थित

(loc) Hariv not k. low company अनीचानुवर्तिन्.

wishing to keep back रुरुत्सु Naish — (an army)

विवारयिषु MBh.

keeping n परिरक्षा Mn 5.94, etc — निधानम्

KātyŚr, MBh, etc — धृति f RV, etc — परिस्पन्दः

MBh (v.1.1 परिस्पन्दः) — (a sacred fire) परिस्पन्दः MBh

(v.1. परिस्पन्दः) — पारगम् Hariv 11565 —

पालनम् MBh, Kāv, etc — ^{पूर्तम्} ~~प्रतिपालनम्~~ L — (the act

of) पोषणम् MBh, Kāv, etc — प्रतिपालनम् MBh, Kāv,

etc संग्रहः Mn, MBh, etc — स्थापना Campak.

keeping apart ^{BhP} विग्रहः Nir/ k. asunder ^{Nir} विग्रहः

BhP k. away प्रतिसंहारः MBh — विधृति f Br k.

away from अवनिसरणम् (abl) Lalit k. away from the

worldly objects प्रनिविस्तता Jātakam k. away from worldly

desires प्रनिविस्तता Jātakam k. back निग्रहः Mn,

MBh, etc — ग्रहः Suśr

— निरोधनम् MBh, etc — परिरोधः Rājat — निवारणम्

MBh, Hariv, Susr, ^{Pañc,} BhP — संनिवारणम् MBh — वारः

— अपामर्शनम् — प्रतिघातः MBh, Kāv, etc — प्रतिषेधः

Mn, MBh, Susr — (also in remembrance) धारणा KathUp,

GrS, MBh, BhP k. back from निवर्तनम् (abl) Vedāntas the

act of k. back from वारणम् (abl) k. cattle जीववृत्ति f,

L k. down निग्रहः Mn, MBh, etc — नियमः RPrāt ,

k. money धनरक्षः Kāv the k. of a penance व्रतसंरक्षणम् MW

the k. of a secret रहस्यसंरक्षणम् Kathās the k. of calves

वत्सपालनम् Pañcar k. off निवारः — (the act of)

प्रतिवारणम् MBh, R — विनिवारणम् R, Kathās —

परिवारणम् MBh — प्रतिनिवारणम् BhP — वरणम् L

— व्यपोहः MBh, Susr — निषेधः Yājñ, Var, Susr

____ (the act of) प्रतिषेधनम् Mn, MBh, Susr — प्रबाधनम्

MBh, Mār̥kP — यावनम् Nir, Sāy k. off alkaline subs-

tances and salt क्षारलवणवर्जनम् Heat k. off all contrari-

eties अपहरण Jātakam 'k. off the heat' (a parasol)

उष्णवारणम् Kum k. off the water कावारी L k. one's

word प्रतिज्ञापरिपालनम् VP — सत्यसंरक्षणम् MBh k. out

आचारः ifc k. together संहति f Kāv k. up

अनुपालनम् k. watch वीराशंसनम् W k. within limits

मर्यादाबन्धः Divyāv the k. off of snake-poison सर्पविष-

प्रतिषेधः Cat.

♠ keepsake n शेषः, शेषम् Daś.

kekayas n कैकयाः m pl MBh, Hariv, etc, कैकयाः

— कैकेयाः m pl R.

the kennel of a dog

कुलायम्

pāṇ 1.3.21, Vārtt 4,

कुलायः (in later language) Pañcat, etc.

kept adj

रक्षित

RV, etc

धृत

RV, etc

— उपनिहित —

संरुद्ध

संवृत

MBh, Kāv,

etc.

५

→

विनिमित्त

R

स्थापित

Kathās

(as prefix

a promise) समाक्रान्त R.

constantly kept (fire)

नित्यानुगृहीत

ĀsvGr

constant

ly k. up

नित्यधृत

ŚāṅkhŚr

'having one's foes k. off'

निवृत्त m Hariv k. apart निवृत्त Kap, MBh, BhP —

विद्यत RV, AV k. asunder विद्यत TS, etc k. at a

distance प्रतिबद्ध MBh k. away प्रतिबद्ध MBh, BhP k.

back प्रतिसंहत R — अनरुद्ध Śak, Sāh — रुद्ध

RV, etc — विरुद्ध R, Kālid, etc — संनिरुद्ध MBh,

Hariv, etc — द्यूत Hit — निषिद्ध ŚBr, Mn, MBh,

etc k. down यत RV, etc k. in निहित (loc) RV,

etc k. in order शनित Megh 89 (v.l.) k. off निवारित

MBh, Kāv, etc — प्रतिवारित Mn, MBh, etc — विविवारित W

— निरुद्ध RV, etc — द्यूत — विद्यत Hariv

— प्रतिषिद्ध MBh, Kāv, etc a means by which anything is

k. निसेपयाम् Susr not k. together असंयत TS 5 a place

in which
anything is k. निक्षेपणम् Suśr well k. सुसंगुप्त MBh —

सुसंगृहीत W.

to be kept राक्षितव्य Mn, MBh, etc — धार्य MBh,

Hariv, Suśr, etc — (as a servant) संधार्य Pañcat (v.1.)

— निधेय Hariv, Car, etc — (a pledge) गोप्य

Yājñ 2.59 — (as truth) अनुपाल्य Kathās — उपगेय

Kās on Pāṇ 3.1.86 — परिपालनीय Kād, परिपाल्य MBh,

R, etc — पोषणीय MārKP — भर्तव्य VarBrS —

(as a cat etc) स्थापनीय Kathās — स्थाप्य VarBrS —

सेव्य Hit to be k. back निवर्तयितव्य R — संनिवार्य

MBh — संवार्य — धार्य MBh — निषेधव्य Śak —

निषेध्य Yājñ — प्रतिषेध्य MBh, R — प्रतिषेधनीय

Ragh, Pañcat to be k. in a place स्थापयितव्य MBh to be

k. (in memory) धार्य MBh, Hariv, Susr, etc to be k. in

order स्थापयितव्य MBh — स्थाप्य MBh to be k. off

निवारणीय Yājñ, Sch, निवार्य MBh, R — रक्षितव्य Nir

4.18 — सेद्व्य MW, सेधनीय to be k. off from

वारयितव्य (acc) MBh — त्यक्तव्य (abl) VarBrS to be

k. to (one's duty) स्थाप्य (loc) MārKP difficult to be k.

दुरभिरक्ष — दुरनुपात्त MBh 13.1929 — दुष्परिग्रह Kām

difficult to be k. back दुर्निवार MBh, Kāv, etc, दुर्निवार्य

MBh, Hariv, etc — दुरवग्रह Kām 8.66 — दुर्वर्तु RV

improper to be k. up अधार्य to be k. alive संधारणीय

Kād ~~not~~ not to be k. back (as water) अनारणीय MBh 1.

693 not to be k. back अनार्य Hariv 10805 & 15067, R

not to be k. off ^{अव्यवहार्य} ~~अप्रतिघ~~ — अप्रतिघ Mn 12.28, etc —

अप्रतिष्कृत RV not to be k. off from अनिराहित (abl)

AV 12,2.35 unfit to be k. up अधार्य .

having kept in check उपरुध्य ind p.

keeping अधार्य ind p R ~~keep~~ k. off आचार्य ind

p MBh k. one's self fast to उपस्थायम् ind p RV 1.

the king of the keralas

केरलः (gana कम्बोजादि)

MBh 3.15250, केरकः .

kernel n ३ गुडिका VarBrS 81.8 (v.1. गुलिका)

— गुलिका —

→ ~~क~~ कर्कटिका L .

'having a little kernel' अल्पास्थि n L 'having one k'

एका फलः L the k. of a cocoa-nut गरिका Gal

the k. of a fruit फलम् (ifc f आ or ई) Amar ~~the~~

— अष्टि f BhP, आस्थि, अष्टि f L k. of ♂

mango fruit आम्रास्थि n Bhpr the k. of the bread-fruit

पनसास्थि n Susr the k. of the mango tree बावरीरः

(only L). ~~†fukixmf~~

'full of kernels' फलपूरः L फलपूरकः Bhpr having

small k. ह्रस्वफलः L.

'Keśava's abode (the holy fig tree) केशवालयः ,

केशवावासः L.

a ketakī made of gold

सुवर्णकेतकी Rājat.

kettle n ॥ लौहा L.

a kettle with water उदस्त्राली SBr.

kettle-drum n ॥ भेरः L, भेरी (rarely

भेरि) MBh, Kāv, etc. —)

↳ ॥ प्रतिपद् f W — भम्भा Hparis.

a kettle -drum /carried on an elephant गजटक्का L a

kind of k. प्रतिपत्न्यम L — मुकुन्दः L — (allowed

only to chiefs of certain rank) प्रतिपत्तिपटहः L roaring as

a k. मेघदुन्दुभिनिर्घोष (MBh) मेघदुन्दुभिराविन् (R) mfn the

sound of a k. भेरीनादः L, भेरीभाङ्गारः Daś 'striking

a k.' भेरीघ्नात् m Jaim, Sch.

kettle-drummer n भेरीघ्नात् m Jaim, Sch.

ketu n धूमकेतनः W .

key n कुचिका Bhartr, Prasannar

निकुचः Gal — ताहिका W, ताळी —

7 H अङ्कः, अङ्कः L — उद्धारकः Mricch —

कूचिका L — कूचिका L — यमः Prāt —

साधारणी L.

the key of a door प्रतिताळी, प्रतिताळकः L the k. of

the note स्थानम् (स्थानः Siddh) ŚrS, Prāt, MBh, etc

the k. of the tone स्थानम् (स्थानः Siddh) ŚrS, Prāt,

MBh, etc the k. of the voice स्थानम् (स्थानः Siddh) ŚrS,

Prāt, MBh, etc a kind of k. ताडकः Divyāv 37.

key-note n वादिन् m W.

to represent a keyūra

केयूराय

Nom

केयूरायते Sāh.

a variety of khadira with red blossoms

बहुशाल्यः

L.

'curing leprosy' the red khadira tree कृष्णोदनः L

the k. tree सारद्वयः L a kind of k. भरि m L —

तिक्तकः L a kind of red-flowering k. मदिरः L a

a kind
of k. यवातः L the red-blossomed k. tree अरु m L

a red-flowering k. रक्तखदिरः L — सुसारः L.

'Khara's enemy' name of Rāma खरारि m L.

containing a hundred khāri measures स्वारशतिक mfn

Pat on Pāṇ 5.1.58, Vārtt 6 sown with a hundred k. measures

स्वारशतिक mfn Pat on Pāṇ 5.1.58, Vārtt 6. ~~वर्तत~~

worth two khāris द्विखारीक mfn Pāṇ 5.1.33, Sch.

khurāsān खुरासान, खुरासान .

coming from khurāsān खुरासान mf(ई)n Bhpr 5.1.80 $\frac{a}{b}$.

kick n ‡ पादप्रहारः Kāv — पादाहति f Ratnāv,

Kathās — पादाघातः Kathās — पदाघातः L —

पादतलाहति f Kuval. —

→ H चरणपातः Hariv 13607, Pañcat 2. $\frac{47}{48}$ — पाष्णी

f (L also m, rarely पाष्णी) W.

a kick on प्रहारः (loc, comp) Mn, Yājñ, MBh, etc a

k. with प्रहारः (comp) Mn, Yājñ, MBh, etc a k. with a

hoof स्फुरक्षेपः W a k. with the foot पादक्षेपः Hariv a

k. with the heels पाश्याभिघातः Kathās — पाष्णिघातः

Kathās, पाष्णिप्रहारः Kathās.

kick vb 𑖦 𑖦𑖦 intens 3 sg 𑖦𑖦𑖦 RV 1.126

6 ____ (as an animal) 𑖦𑖦𑖦 cl 1 (Dhātup 2.13) 𑖦𑖦𑖦

(rarely 𑖦𑖦𑖦) Br, ĀsvŚr.

kicked adj 𑖦𑖦𑖦 MW.

kicked by the foot 𑖦𑖦𑖦 W.

kicking (as a cow) रपन्दन

mf (आ) n AV k. the

kinder parts

- प्राणिप्रतादिन् mfn AV.

kicking n H कलहः

W, कलहम् L —

पादादशासः W — (said of horses) विचक्षणम् Ragh.

kid n बकरा $\bar{A}p\acute{S}r.$

having a kid (as its young) पुत्रप्राप्ति $\bar{A}p\acute{S}r.$

~~the~~ kidneys n बुबुकी m du AV, $\acute{S}Br$, Gr $\acute{S}rS$,

etc.

kidney-bean n H हरिनामन m L. — (a kind of)

~~a kind of kidney-bean~~ कृष्णाशिमिका, कृष्णाशिम्वी L

खण्डिरः L ~~हरिनामनः~~ हरिमन्थः Susr. like a k. अनुमाष्य

ind (gana चारमुखादि q.v.) the wild k. (vanamudga)

खण्डिनः m L. belonging to k.

belonging to kidney-beans अनुमाष्य mfn Comm on

Pāṇ conformable to k. अनुमाष्य mfn Comm on Pāṇ except

k. अमाष mfn Heat not producing k. अमाष mfn

Pat without k. अमाष mfn Heat.

kill vb I हन् cl 2 (Dhātup 24.2) हन्ति (rarely हते

and cl 1 हनति, Ved also जिघ्र्णाति, जिघ्र्णते) RV, etc

— हन् caus घातयति, घातयते Mn, MBh, etc —

पहन् पहन्ति RV, etc — प्राणिहन् (Pāṇ 8.4.

117) प्राणिहन्ति (with acc or gen) MBh, Kāv — प्रधातय

प्रधातयते Divyāv — सहन् सहन्ति RV 10.14.4 —

सहन् caus सधातयति MW — विनिहन् विनिहन्ति MBh,

Kāv, etc — सनिहन् सनिहन्ति MBh — अभिहन्

RV, etc — निहन् निहन्ति RV, etc — निहन्

caus निघातयति MBh — निहन् निहन्ति RV, etc

— हन् intens जहन्ति (RV) जहन्त्यते (with

pass sense MuṇḍUp) जघ्नायते (Pāṇ 7.4.31) RV — जघ्नायते

caus व्यापादयति MBh, Kāv; etc — निपाद्य caus

विपादयति Rājāt — वेध (also written वेध, properly

ly on in the aor and prec tenses Pāṇ 2.4.42, etc, 6.2.62

but in Ved and ep. poetry also pres वेधति) RV, etc —

वेध caus वेधयति MBh — ह्यवेध P MBh 12 —

प्रवेध Pañcat — निवेध MBh, R, etc — निषूद्य

caus निषूद्यते MBh, R, etc — सूद्य caus or cl 10

सूद्यति, सूद्यते MBh, R, etc — अभिषूद्य caus

R, 1.27.19 — विशस विशसति, विशसि, विशसि RV, etc

— शस cl 1 (Dhātup 17.78) शसति (Ved also शसि,

शसि) — शद्य caus शद्यते, शद्यते MBh,

Hariv, R — आलभ आलभते AitBr, ŚBr, KātyŚr,

etc उपाकभ उपाकभते हिंस caus or cl

10 (Dhātup 34.23) हिंसयति MBh हिंस cl 1,7

(Dhātup 29.19, 34.23) हिंसति, हिंसास्ति (Ved and ep also

हिंसते, हिंसे) RV, etc.

II अन्तकपुरम् (acc with caus of गम्) _____

आभेमन् आभिमन्यते AitBr, KātyŚr अर्द cl 7 अकृणाति

Naigh अर्द caus अर्दयति RV, AV, etc उज्जस

caus उज्जासयति (with gen Pāṇ 2.3.56) Bhaṭṭ, Śis _____

उन्मथ, उन्मथ उन्मथ्नाति MBh, ⁿ, BhP, Prab, etc _____

उभ cl 9 उभ्नाति RV 1.63.4 रुष cl 6 रुषति

RV 9.4.17 कु cl 5 and 9 कुणीति, कुणुते, कुणाति,

कुणीति Dhātup, Vop 16.2, कुज्जाति Naigh 2.19 _____

cl 1 शरति RV 1.116.16 & 117, 18, AitBr 1.15

शरति cl 1 शरति, cl 5 क्षिणाति, cl 9 क्षिणाति

RV, AV, etc दा cl 1 or 3 क्षिणाति MBh 9.2940

शत cl 6 श्रुति Bhatt 16.20 तुभ cl 1

4 तौभते, तुभते Dhātup, तुभ cl 9 Bhatt 17.

79.90 निपत caus निपातयति RV, etc निमश ind

निमश R निरूप्यतां नी Daś निरूप्यति

निरूप्यति RV, MBh, etc निरूप्य caus निरूपयति RV

7.19.4 पचतां पचनी पुश caus पोशयति MBh,

Hariv पकु पकरोति, प्रकुक्ते, पकुणोते, प्रकुणोते AV, Hariv

पतिमुट caus प्रतिमोदयति Chandom पमी caus

पमापयति Nir, Mn, Yājñ, etc प्रमद (only Ved

inf प्रमदे) SBr प्रोक्ष प्रोक्षति MBh, R

मुच cl 6 मुञ्जाति, मुञ्जति (with प्राणान्)

— मु cl 9 (Dhātup 31.22, 26) मुणाति RV, AV, Br

— मुण cl 6 (Dhātup 28.41) मुणाति RV, AV — मृद

cl 9 मृदनाति (cl 1 मर्दति, मर्दते MBh) MBh, Kāv,

etc — मद caus मदयति MBh, Kāv, etc — विनिपा

caus विनिपातयति Mn, MBh, etc — विपत caus विपातयति

MBh — शम caus शमयति TS, etc — शमाय

Nom शमायते MaitrS, Āpast — श्नथ cl 1 (Dhātup

19.37) श्नथति RV — श्नथ caus श्नथयति, श्नथयते RV

— संशम caus संशमयति MBh — संसाव caus संसावयति

MW — संशशा caus संशशापयति ŚBr, MBh — संगम

caus संगमयति MBh, (Nīlak) — समाहन् समाहन्ति MBh

— सामिष सामिषयति RV, etc — सम्भृण

सामृणति

RV, Kāth

स्वप

caus

स्वापयति

or (m.c)

स्वपयति

Bhatt, RV.

III अहृ

cl 1

अहृते

L

अर्द

cl 1

अर्दति L

अर्व

cl 1

अर्वति

L

अहृ

cl 1

अहृति L

हृ

cl 1

हृति

Dhātup 15.6

हृ

cl 6

कृफति

कृम्फति

कृ

cl 1

कृदते

कृ

cl 1

कृशति

(v.1. for कंस, कस, क्षप, शश)

कृष

Ā

Dhātup 17.34

किष्

cl 10

किष्कृते

Dhātup 33.

12

कृश

cl 1

कृशते

Dhātup 16.6

कृथ

cl 1

कृशति

Dhātup 19.39

कृथ

cl 1

P

Dhātup

19.40

स्व

cl 6

स्वयति

Dhātup 3.13

स्वप्

cl 1

स्वपयति

Dhātup 17.35

स्व

cl 1

स्वपयति

Dhātup 22.15 — द्युष् cl 1 द्योषति L — द्यूर

cl 4 द्यूर्यते Dhātup 27.46 — चप् cl 5 चप्नोति

Dhātup 27.26 — चट caus चारयति Dhātup 30.47 —

चिरि cl 5 चिरिजोति Dhātup 27.30, Pāṇ 8.2.78, Kāś —

तर्द cl 1 तर्दति Dhātup 3.21 — तिद्य cl 5

Vop (Dhātup 27.26) — तृफ् cl 6 तृफति W — दूर्व cl 1

दूर्वति Dhātup 15.63 — द्रुण् cl 6 द्रुणाति Dhātup

28.47 — द्रू cl 5 द्रूजोति Dhātup 27.33 (v.1.) — द्यूर

cl 4 द्यूर्यते — नक् cl 10 नक्कशति Dhātup 32.

54 — निवृश् नितोशति Naigh 2.19 — निवृश् caus

नितोशयति Naigh — नुड् cl 6 नुडति Dhātup 28.

92 (Vop) — पिञ्ज cl 10 पिञ्जयति — मिथ cl 1

मिथति ^{मिथते} Dhātup — मिद् cl 1 P Ā Dhātup 21.7 = मिथ

— यूष् cl 1 यूषति Dhātup 17.29 — रफ् cl 1

रफति Vop — रम्फ Vop — रिफ् cl 6 (Dhātup 28.23)

रिफति — रिम्फ cl 6 रिम्फति Dhātup 28.30 — रु

cl 1 रवते Dhātup — रुज् cl 10 P (Dhātup 33.

129) — रुष् cl 1, 4 (Dhātup 17.42, 26.120) रोषति, रुष्यति

(rarely रुष्यते, रुषति) Dhātup — लूष् cl 10

लूषयति Dhātup 32.70 — वर्फ् cl 1 वर्फति L वल्ह

cl 1 वल्हते — वष् cl 1 वषति Dhātup 17.40, वष्

— वस् cl 10 वासयति Dhātup 33.70 — विण्ट् cl 10

विण्टयति Dhātup 32.116 (v.1.) — वुण्ट् cl 10 वुण्टयति

Dhātup 32.116 — वूस (also written वूष्, वूस v.1. वूसि)

cl 1, 10 वूसति, वूसयति Dhātup 32.121 — शर्व् cl 1

cl 1 शर्वति Dhātup 11.29 — शर्व cl 1 शर्वति

Dhātup 15.76 — शष् — cl 1 शष्ति Dhātup 17.39

— शिष् cl 1 शिष्ति Dhātup 17.36 — शुम्भ cl 1

शुम्भति — शूर (also written शूर) cl 4 Ā (Dhātup

26.48) (only in pf शूरुरे Śis 19.108) — भृष्, भृष् caus

भृष्यति, भृष्यते Dhātup 34.31 — शृष् caus शृष्यति

W — श्वस् cl 2 ~~श्वसि~~ (Dhātup 24.61) श्वसिति (Vet and

ep also श्वसति, श्वसते) Naigh 2.19 — सप् cl 5 (Dhātup

27.20) सध्नाति Dhātup — सृभ, सृभ cl 1 सृभति, सृभति

Dhātup 11.40 — सृ cl 9 सृणाति Dhātup 31.22 (v.1.)

— सृ cl 4 (Dhātup 26.38) सृयति Dhātup — स्निह

caus (or cl 10 Dhātup 32.36) स्निहयति Naigh 2.19 (v.1. स्निहति)

— सृ (v.1. for शृ) cl 9 सृणाति Dhātup 31.18 —

स्निह cl 10 स्निहयति Dhātup 32.90 — स्निह caus

स्फोटयति MW — स्फुल्ल cl 6 स्फुल्लति (Dhātup 28.96) स्फुल्लति

Naigh 2.9 — सिम्भ, सिम्भ cl 1 सिम्भति, सिम्भति Dhātup

11.40.41 — हिक्नु caus हिक्नुयेत Dhātup 33.12 (v.1.)

हिक्नु for किष्कु) — हुल्ल cl 1 हुल्लति Dhātup 20.

14 — (game) शू cl 9 (Dhātup 31.18) शूणाति Kir 14.13.

to kill one's self उद्धन Ā R, Pañcat to k.

together व्यतिहन् व्यतिहन्ति Pat to k. with clods क्लोष-

व्यातं हन् Mudr.

to kill मृ pass caus मारयते AV, etc.

to be killed हन pass हन्यते (ep also हन्यति)

RV, etc — नध pass नधयेत, नधयति MBh, Kāv, etc

हिंस pass हिंसयते RV, etc.

to cause to kill प्रमी caus प्रमापयति Yājñ _____

(to close the eyes) सम्मील caus सम्मीलयति Uttarar,

Sāh.

to cause to be killed हन् caus ^{घातयति} घातयति Mn,

MBh, etc _____ निर्धातय Nom निर्धातयति MBh.

to intend to kill आकम्भ desid आकम्भसते ŚBr

to wish to k. हन् desid ^{जिघांसते} जिघांसति, RV, etc.

killed adj I हत RV, etc — निहत MBh, Kāv

etc — समाहत MBh, Kāv, etc — अपहत —

प्रतिनिहत MBh — अस्त्राहत — उपहत

Uttarar — अभिहत AV 11.10 22 etc — व्यापादित

MBh, Hit — विपादित^W — निधूदित MBh, R —

सूदित MBh, R, etc — मारित Mārkaṇḍ, Pañcat

— आहत — आहतोद्य — हिंसित AV,

etc .

II अर्दित MBh, etc — आपातित Hariv

— कृत L — निर्निध्य R — निर्वापित —

निवासित — निपातित MBh, etc — परिक्षित

En, MBh, Kav — पर्यस्त L — पार्थित IBh, R —

प्रमथित MBh, Kav, etc — प्रमापित Rājat —

प्रार्थित L — प्रोक्षित L — ग्रहत IBh, Kav

etc — व्रत MW — विनिपातित R — शमित

Ragh — शस्त MBh 3.1638 — संहत W —

संशपित Pan 6.4.52 Sch — संशप्त Hariv —

संशपित BhP — समापन्न L — स्मरणपदवी

गमितः not killed अनालब्ध SBr altogether k.

संनिवृद्धित Bh, (B. संनिवृद्धित), caused to

shut the eyes i.e. k. निमीलित anc 3.269 having the

camels k. निहतोष्ट्र he k. दुध्राव Bhatt (a sacri-

fice) in which living beings are k. जीवनश MaitrS 1.4.

13, जीवस्यनाश k. by वधिन (ifc), L k. by an arr-

परस्परहत
ow इषुहत TāndyaBr 22.14.3 k. by one another पुनः

Nal ' k. for its flesh क्रव्यघातनः L a man who has k.

a hundred शतमारिन् m W one who has k. व्यापादितवत्

one who has ^{k.} killed a woman हतस्त्रीक Mricch one whose

son or sons have been k. हतपुत्र MS, SBr to be k. हन्ताव्य

Mn, MBh, etc हन्तव्य RV — हन्नीय W —

निहन्ताव्य MBh, Pañc — प्रहन्ताव्य Hariv — उपल. हन्ताव्य

Kathas — घातव्य Pañcat 3.14.3² — बध्य AV, etc,

बध्य — व्यापादनीय ~~विपादनीय~~, Pañcat, व्यापाद्य (MW)

व्यापादमितव्य (Hit), — विपादनिय, विपादितव्य,

विपाद्य W — (as cattle / हिंसनीय Kull on

Mn 5.41 — हिंसक SākhGr, Mn, MBh, etc — अहिंसक

आत्म्य TBr — आत्म्य TS — नृपत्य

(Pan 7.1.60), W — यस्य, यस्मत्त्वम् Bhatt —

इस्य Vop — साध्य MW not to be k. अवध्य

S 8.46, Mn 9.249 , etc — ' अधन्यः RV, AV the at-

tribute of one sentenced to be k. वध्यचिह्नम् Nāg easy

to be k. सुहन, सुहन्तु RV — सुखधात्य Pāncat

fitness to be k. वध्याता, वध्यत्वम् Bh a living animal

fit to be k. ' जीवधात्य having k. आत्म्य ind p

Yājñ, MBh not having k. अजीवन्वस f(अजन्वसी), RV

8.56.15 .

killing अभिहत्य ind f Mn 11.206, etc _____

निपात्य ind MBh, BhP.

killer n I हन्तृ mf(श्री)n , (with gen acc) ,

RV, etc — छातक mf(ई, Vet 1.20¹⁹, इका) n

Mn 5.51, MBh, etc — हन्तृ mf(आ)n , ifc Mn 9.232,

MBh, R 3 — निहन्तृ m Mn, MBh, etc — हन्तृ mf(हन्ती)n,

हन् mf(इ)n, हन्न mf(इ)n, Hariv —

घन mf(आ)n, RV 1.4.8, 3.49.1, 4.38.1, 8.96.18

— निहन् m MBh, R — निष्पूदनः (ifc), Yājñ, MBh,

निष्पूदनः MBh, Ragh .

II शमयित् m Wir, Ragh — शमित् m RV, Br,

MBh — शिरि m (only L) , — स्तयित् m RV.

the killer of an embryo शूणहन् m Car ' k. of the

Asura Arishta ' (N. of Śiva) अरिष्टमथनः ' k. of

Vālin (N. of Rāma) वालिहन् m MW an unskilful of

k. (of animals) अविशस्त m RV 1.162.20 .

' killing a spiritual teacher ' गुरुघ्नः L 'k.

eleven N. of a woman एकादशमारिका Kathas 66.97 ' k.

enemies अरिहः MBh 1.2771 ' k. from behind ' पृष्ठघ्नः

' k. insects ' कीटघ्नः ~~कीटघ्नः~~ L ' k. snakes ', a species of

plant (used as an antidote) भृजंगधातिनी L not k. a

husband अलिघ्नी RV 10.85.44, AV .

one who kills तर्कित mfn w — वधः RV, VS, TS,

SBr — सूदित mfn Pan 3.2.153 one who k. a friend

मित्रहन्, मित्रहन्

mfn MBh one who k. a learned Brāh-man भूजहन् mf(घनी)n, Āp (Sch) one who k. cattleunnecessarily (i.e not for sacrifice) वृथापशुघ्नmfn Mn 5.38 one who k. cattle wrongly (i. e not for sac-rifice) वृथापशुघ्न mfn Mn 5.38 one who kills his soul,i.e does not care about the welfare of his soul आत्महन्mfn ĪsaUp, BhP one who k. mother and father घातकः मातृपितृKāraṇḍ a woman who k. her husband पुरुषघ्नी (with स्त्री)

Yājñ, पुरुषहन् f.

able to kill elephants

हस्तिघ्न

mfn Pān 3.2.54 .

killing adj I घातक f(ई Vet 1.20¹⁹ , इका) n

Mn 5.51, MBh, etc — घातिन ifc Mn 8.89, Yājñ, MBh,

etc ' — ' ह f(आ) , — घ्न f(आ) ifc, Mn

9.232, MBh, R 3 — घातुक AV 12.4.7, TBr 2.1.1.3,

SBr 13.2.9.6, TāndyaBr — घातन Un 5.42 (also घतन)

— हन्तृ $f(\text{ग्री})$, (with gen acc), RV, etc —

प्रहन्तृ RV, MBh — हन् $f(\text{घनी})$, हन् $f(\text{इ})$,

हनन $f(\text{इ})$, Hariv — घ ifc — संहनन

MW — हानुक L — विधानिन् RV 6.60.5 (Sāy) —

प्राणधातक MW प्राणघ्न (Susr), $f(\text{इ})$, '—'

धात ifc — जघ्नु Un 1.22 — निघ्नत,

निघ्नमान, निघ्नान MBh, R, etc — निघातिन

MBh, Hariv — वधक Un 2.36 — सूदन $f(\text{आ, इ})$,

(generally ifc), MBh, R, etc — सूदक — समालम्भिन्

MBh — मारिन् (only ifc) — मार Rajat

— मर .

II (in the sense of) उप — धृत् (ifc)

— निपातन MBh — परासुकरण MBh — प्रमापिन

W — प्रमीणत — प्राणहारक f(इका), Kav, प्राणहारिन्

R — लाव f(ई), (ifc), Bhatt — विशार L3

— संकलन ind W — संशकलन ind W with √कृ

करोति g. ऊर्यादि (cf शकलन).

not killing अधनत f(अती), RV — अमारक

Say on RV 1.84.4 .

being killed हन्यमान — वध्यत MBh 3.805,

वध्यमान .

killing a child पुत्रहन् f(घ्नी) , Car, Susr k. a

killer मारक (ifc f आ) k. a sleeping person

सुप्तघातक L, सुप्तघ्नः R k. a thousand सहस्र ^{घातिन}

k. and enemy रिपुघ्न VarBrS k. animals कीनाश L

k. any one when asleep दशेर L k. cattle पशुहन् f(घ्नी),

AV , (see अपशुहन्) k. enemies रिपुहन् MBh —

अमित्रहन् RV, VS — अमित्रघातिन्, अमित्रघ्न

MBh, R — अरिहन् N, Ragh 9.23 — वृत्रहन्

f(घ्नी) , RV, etc k. elephants हस्तिघात Pāṇ 3.2.54

Sch k. fish मत्स्यघातिन् k. foes शत्रुलाव Bhatt k.

hares शशहन् f(घ्नी) , Pāṇ 3.2.53 Sch k. living be-

ings प्राणिघातिन् Kathās k. man गृहन् RV k. one's

constant enemies (i.e. ^ppassions) नित्यशत्रुघ्न R k. one

sentenced to death वध्यघातक(L) , वध्यघ्न (MBh) ,

k. Rakshasas रक्षोहन् f(घ्नी) , RV, VS, ŚBr k. secretly

कीनाइ। P k. serpents अहिहन् f(अहिघ्नी) , RV, AV

10.4.47 k. sheep (as a wolf) उरामाथे RV 8.86.8 (BR)

' k. the water-snake ' N. of Rudra अधक्कद्यातिन AV 11.2.7

k. tigers व्याघ्रजम्भन AV k. Vritra अहिहन् f(अहिघ्नी)

RV, AV 10.4.7 — वृत्रहन् f(घ्नी) , RV, etc k. with

a look पश्युहेन MBh 6 f , 13 not k. men अपूरुषधन्

RV 1.133.6 — अनीरहन् f(घ्नी) , RV 1.91.19 , VS ,

AV relating to the k. of a sacrificial animal उदास्य

endeavouring to kill some one आततायिन Mn 8.350

seq, MBh, etc intending to kill जिघांसिन ifc R 6.77,

जिघांसु (with acc) , MBh 1.3, R, BhP, Das , Kathās

— जिघांसक ^W — हनुमनस ^{MW} — वधक

Jatak wishing to k. a deer मृगलिप्सु MBh wishing to

k. विजिघांसु MBh, BhP — मिमारयिषु HParis .

(the act of)

22212, 11

killing n I हननम् Hariv, Kāv, BhP — घातनम्

MBh 2.1558, Kathās 20.214, Devīm — घातः Mn 10.48,

Yājñ, MBh, etc — हत्यम् (ifc) हत्या Mn, MBh, etc

— हति f MBh, Kāv, etc — निहननम् (only L)

— निहति f W * — हनम् ifc — निहननम् L

— हतम् W — आघातः Yājñ 3.275 —

परिघातनम् L — परिघातः Var — संघातः

(rarely संघातम् ifc f आ), MBh, Suśr — परिघः

L — संघातनम् HYog — प्रतिघातम् n — प्रतिघातनम् L

L — हन्तु m BhP — हथः RV — हनः —

the act of ~~ह~~ वधः RV, etc — वध्या — व्यापादनम्

Mār̥kP, Susr, Pāncat — विपादनम्^W — निषूदनम्^W —

निषूदः Gal — (the act of) सूदनम् Hariv —

मारणम् MaitrS, Mn, Hariv, etc, मारि f L —

अभिमरः L' — मारी Prasannar — शसनम्^{RV} शसः

RV 5.41.18 — (the act of) हिंसनम् Mn, MBh, etc —

निहिंसनम् L — आत्मभः AitBr, ŚBr, MBh, Megh —

आत्मनम् BhP — आत्मनम् KātyŚr .

II अतिसजनम् — अपासनम् ^L — अभ्यागमः ^L

— आमाधनम् ^L — आरम्भः ^L — आकषी

(Say) , RV 10.155.2 — उज्जासनम् ^L — उत्सेधम् ^L

— उदासः ^L — उदासनम् ^L — उन्मन्थः ^L —

उत्तमाति ^f — उन्माथः ^L — कदनम् ^{MBh, R,}

Panca¹ etc — कारः ^L — क्रोश for क्राथ ^W —

क्रथनम् ^L — क्राथः ^L — क्षणः ^{Gal, = मारण}

— णनम् ^W — खजा ^L — निकारः

Gal, निकारणम् ^L — निग्रन्थनम् ^L — निगतनम्

Mn, MBh — निग्रन्थनम्^L — निर्जीविकरणम्^{Kathās}

17.15 — निर्यातनम्^L — निवापः, निवापणम्

L — निवासः^L, निवासनम्^{Rajat} — निवहः

Gal — निवापः^{Gal} — निशारणम्^L — निशुभः

Malatim — निशुम्भनम्^{Balar} — निष्कारणम्^L —

परम्परा^L — परासनम्^L — परिवर्जनम्^L

— प्रकशः^W — प्रमथः, प्रमथा (only L), W

— प्रमथनः^R — प्रवासवासनम्^L — प्रशमनम्

L — प्राणातिपातः^{MBh, R, etc} — प्रोञ्जासनम्^L —

बन्धनम्, बन्धनी L — मन्थः Balar — माथः Satr

— विदारणम् L — विशारणम् L — विशारणम्

L — (?) विशम्भः (ifc f आ), L — शम्भनम्

Kaus — शरणम् L — शामनम् W — शयनम्

(only L) — शन्शनम् (only L), — संस्था

(ifc f आ), BhP — संशपि f ApSr, Sch — संचरः

(ifc f आ), W — संशपनम् W — सम्प्रमापणम्

Yajn Sch — साधनम् (ifc f आ), (only L) —

सूना BhP — स्वदनम् (only L) .

the act of killing after the manner of ParasuRama

जामदग्न्यायितम्

Rajat 7.1506 .

the being killed by a snake सपन्थापादनम् ITW.

desirous of killing

हन्तुकाम

mf(आ)n, Kathas

— वधकाम

mf, Gobh

easy k.

सुघ्नः RV

' k. a

cow

' गवात्मभः

ĀpSr Sch

(unintentionally)

k. a man

मनुष्यमारणम्

Mn 8.296

k. an animal

प्राणिहिंसा

Rajat

k. (an animal)

आहननम्

AV

the k. and conquering of the

बाणासुरविजयः

Asura Bana

बाणासुरवधः, १

k. a sacrificial animal

(by suffocation) संशयनम ŚBr, ŚrS, MBh, BhP 'k.asses'

(the thorn apple) खरदूषणः L k. birds घाति f L k. a

man belonging to one of the four castes वर्णिवधः MW the

k. of a friend सुहृद्वधः Mn 11.56 the k. of a lion

सिंहसंहननम MW k. of a living being प्राणाघातः Bhartr

the k. of a man वीरहत्या Mn 11.41 the killing of a sna-

ke सर्पव्यापादनम MW the k. of an elephant हसिावधः

MW the k. of an embryo भ्रूणहृत्यम Pan 6,4.174 the k.

of an embryo भ्रूणवधः Heat, भ्रूणहति f MBh, भ्रूणहत्मा

Br, Up, MBh, etc, भूपाहन m or n (?) Gaut the k. of fish

fish मत्स्यघातः Mn 10.45 k. of men जन्ममारणम् the k.

of Rakshasas रक्षोहृत्सम RV 'k. of Ravana' original N. of

the Bhatti Kavya रावणवधः the k. of Sambara शम्बर-

हृत्सम RV, TBr, ŚāṅkhŚr k. of the sacrificial animal

पशुसंस्था the k. of Vritra वृत्रवधः Nit, Hariv k. one

another अन्योऽन्यघातः k. snakes the ichneumon plant

अहिमर्दनी, अतिलता L k. the embryo गर्भवधः

k. unnecessarily वृथाघातः W k. with a weapon शस्त्रवधः

Pāncat k. without a weapon अशस्त्रवधः k. whatever

is in front अग्रे वधः VS one who lives by k. and

selling game खट्विकः L one who lives by k. deer

(said to be the son of a Khatriya by a low caste mother)

व्याधः Mn, MBh, etc .

in order to kill मृत्युहेतवे ind BhP .

a potter's kiln पाककुटी Gal — पाकपुटी L

— आपाकः — पाकस्थानम् L — कूटपातकः

L v.l. for कूटपातक — पवनम्, पवनः Śringār .

to change into a Kimpurusha किम्पुरुषी क R 7,88,22

a female K. किहारी R 7.89.3, किम्पुरुषी R 7.88.22

story about a K. किम्पुरुषीयम् R.

kin n ॥ गोत्रम् ChUp, ŚāṅkhŚr, Kauś, etc .

being of the same kin सगोत्र mfn Br, Gaut, etc

belonging to the next of k. etc अनन्तरीय mfn (gana

गहादि ~~॥~~ to be of k. कुल cl 1 कोलति Dhātup 20.12

born from one's own k. स्वकुलज mfn Rājat concerning the

next of k. etc अनन्तरीय mfn (gana गहादि ~~॥~~), desir-

ous of dominion over his k. सजातकाम mfn Kāth next

of k. etc अनन्तर mf(आ)n not of k. अजामि mfn RV

of k. संबन्धु mfn RV, AV, VS — सान्वय mfn Mn 8.198

etc of one's own k. स्वकुल mfn Hit, स्वकुल्य mfn Rajat

surrounded by his k. सजातिवत् mfn TBr .

kin २ IP सगन्ध mfn Sak (in Prakrit) .

kind n I प्रकारः Aprat, Kauś, Mn, MBh, etc — विधः

L — विद्या TS, etc — भेदः Śrṣ Up, MBh, etc —

प्रभेदः MBh, Kāv, Hcat, Susr — भिदा Sah — भिद्

f L — सम्भेदः Cat — जाति f Lāt̐y, Kāt̐yŚr,

Pan, etc, once जाति ifc, MBh 6.456 — जातम् RV 8.39.6,

AV, etc — अनुस m n RV 2.42.1 (Nir 9.4) .

II अर्थः, अर्थम् L — आकृति f Susr — गुणः

— जनिमन n RV, AV 1.8.4, 2.31.5, 6 — जातम्

SvetUp 5.3, R 2, जात — नामन n RV, VS, Av —

प्रविचारः Susr — महसम् L — रूपम् MaitrUp

— रूपम् (ifc f आ rarely इ), R, Susr —

उक्षणम् Mn, Samk, BhP — वयस n SBr — वर्णिका

HParis — विचारणा Car — विशेषः MBh, Kav, etc

— विशेषणम् MBh 7.112 — विष्ठा RV, AV, r, rS

— इति f Prāt, Kāv, वृत्तिक, वृत्तिन (ifc), MBh,

Kāv, etc — वृत्तान्तः (rarely) वृत्तान्तम् — स्वरूपम्

(ifc f आ), W .

प्रकरणशः
according to kind यथाजाति ind Laty — प्रकरणशः

Nir belonging to the same k. सजाति mfn Mn, Yājñ

colour k. वर्णः (वर्णम् g अधर्वादि , (ifc f आ) , RV,

etc equal in k. समजाति mfn W समजातीय mfn MBh

furnished with anything of this k. एवम् भूतवत् mfn a k. of

न्यः : (gen or comp), SBr, Laty a k. of substance

द्रव्यजातम् VP 4.4.19 etc mixed in k. संरूप २७५

mfn W of a different k. भिन्नप्रकार mfn MW — विधर्मिन्

mfn Car of a good k. सुविध mfn Subh of an excellent k.

सुजात mfn RV, etc of another k. अन्यादृश (L)

अन्यादृश (VS, etc), mfn अन्यादृश mf (इ) n . of

another k. अन्यथाजातीयक mfn Pat of different

k. भिन्नजातीय mfn ĀpSr Comm of every k. सार्ववर्णिक

mfn Mn, VarBrS — सर्वगण mfn MW of my k. मायिक

mfn MBh, Kav, Pur of one k. एकविध mfn ŚBr, Sāmkhyak

— एकरूप mfn RV 10.169.2, AV, ŚBr, etc of such a k.

एवंविध mfn MBh, R, Susr, etc — एवंजातीय mfn

Lāṭy, Gobh — (एवं-) जातीयम् mf(आ)n, ifc Bād-

ar 4.2.13 Sch — एवम प्रकार, एवम प्राप्ति mfn ĀsvŚr, MBh, I

Mn, etc — इत्थंविध mfn Bhartr — तावद्विध

mfn JātaKam — पुतावत् mfn RV, AV, ŚBr, MBh, etc —

एवंगत mfn MBh, R — एवंन्यङ्ग mfn AitBr 6.14

2 — एवंरूप mf(आ)n, ŚBr, MBh, etc — एवंगृहि

एवंवृत्त mfn Mn, BhP, etc — एवंसंस्थितिक mfn

MBh 3 — एवम् आदि, एवम् आद्य mfn Mn, Sak, etc

of the same k. with समानजातीय mf(आ)n, (comp)

SāṅkhŚr, Sarvad, etc of the same k. समानजाति mfn ĀsvŚr

— एकप्रकार mfn — (as animals) एकजाति

mfn Susr — एकधर्म, एकधर्मिन mfn Kāvyaād —

सन्निध mfn APrāt of that k. तन्निध mf(आ)n,

Mn 2.112 — तन्म्य mfn BhP 5.14.2 of whatever k.

यथानिध mfn MBh, Ragh of what k. ? किंनिध mfn

Balar of which k. यद्विध mfn R one k. एकरूपम् Sāṅkhyak

belonging to different kinds नानाजातीय mfn Pāṇ on

Pāṇ 5.2.21 the different k. of smell गन्धस्य गुणाः

MBh 12.6847 having all k. सर्वगत mfn MW of all k.

वैकरककर् mfn (?) Amar — विश्वजन्मन् mfn AV

— सर्वजन्मन् mfn AV — सर्वरूप mf(आ)n, AitBr,

PārGr, MundUp of both k. उभयात्मक mfn Mn, Sāṅkhyak,

Viddh of eight k. अष्टाविध mfn Mn 7.154 etc —

अष्टाविकल्प mfn Sāṅkhyak of 5 k. पञ्चविध mfn

SB̄r — पञ्चवर्ण mfn Heat of 4 k. चतुर्विध mfn

SB̄r 7, Sāṅkh̄Sr̄, Mn, etc of many k. बहुविध mf (आ) n,

MBh, Kav, etc — अनेकविध mfn — बहुप्रकार mfn

MarkP — नैकभेद mfn L of seven k. सप्तविध mf (आ) n

SB̄r, MaitrUp, Śulbas, etc of 10k. दशविध mfn Jain,

Sāṅkhyak, BhP 3 of 13 k. त्रयोदशविध mfn Car 6.3, Sāṅkhy-

ak of 3 k. त्रय mf (इ) n, RV 10.45.2, AV 4.11.2, VS, etc

— त्रिप्रकार mfn of 2 k. द्विगुण mfn SB̄r, ŚrS, etc

— द्विकक्षण mfn Mn — द्विविध mfn Sāṅkh̄Sr̄, Mn,...

Susr, etc — उभयविध mfn Nir, Comm. on Nyāyam

दय mf(इ)n, RV, AV, Br, MBh, etc (दये m pl Śis 3.

57) , — दिधाकार mfn Pañc of various k. ^{जन्मन} विश्व

mfn AV — व्याविध mfn MW — (prob) ^{सर्ववर्णिन}

mfn MBh .

kind adj I सद्य f(आ) , Kav, Kathās —

अनुवाहक f(इका) , — प्रासादिक f(आ) ,

Lalit — प्रसादस्थ — प्रसन्न — सानुक्रोश

f(आ) , MBh, R, etc — (as speech) प्रीति Hit —

(as words) प्रीतिमत R — प्रियकर्मन ^{Kam} — प्री

(ifc) , — प्रीति प्रमुख — प्रीतिमनस ^W .

II अनुकूल f(आ) , — अनुनय — अय

RV अय f(आ) , RV 1.123.1 — आनुशंस्य f(आ) ,

MBh — आमनस AV 2.36.6, TS, MaitrS — उन्न L

— कृतानुकूल्य — चटुल (g सिध्मादि), Santis

1.21, Git 10.9 — दाक्षिण्यवत — नमस Un 3.117

नासत्य — प्रग्रह f(आ) , — प्रणयिन

MBh, Kav, etc — प्रमणस ^{AV} — वत्सल f(आ) ,

MBh, Kav, etc — भद्र f(आ) , RV, etc —

मीढुषमत ^{RV} — मृडयानु ^{RV} — मैत्र f(ई) , Mn,

MBh, etc — मैत्रचित्त ^{Lalit} — मैत्रीमय f(ई) ,

Hcar — मद्रिमान्वित ^W — शग्म f(आ) , शग्म्य

f(आ) , RV, AV, SBr — शन्तिव f(आ) , AV

— शम्भु RV. AV. Br, ŚrS , शम्भू — शम्भू

— शान्त AV, etc — शिव f(आ), RV, etc —

शुभात्मक f(इका), Kām — सचय्य RV — सप्रणय

MBh, Kāv, etc — सम्मोदन f(इ), Divyāv — साधु

f(वी), RV, R — सानुकम्पम Das, Kathās — सानुनय

(ind), R, Das — सामपूर्व R — सुधित RV, VS

— सुम्न RV 10.5.3, 7 — सुशवस RV, Kath, Āsv-

Gr — सुहृदि AV — सुहृत्तम MBh — सुहृत्त

f(आ), Mn (3.150), MBh, etc — सौजन्यवत् Pras-

ang — स्नेहक Divyāv, स्नेहित W — हित

f(आ) , Mn, MBh, etc — हृदयवत् .

accompanied by kind words प्रियवाक्सहित acting conformably

to what is k. हितानुकारिण W always k. सदाशिव

Tār, NrisUp to be k. प्रसद् प्रसीदति (ep. also हे

प्रसीदते) , Mn, MBh, etc — मैत्राय मैत्रायति

Divyāv — विध् cl 6 विधाति (also विधत RV) ,

RV 8.78.7 — सुमनस्य Nom सुमनस्यते RV, AV, VS

to be k. to प्री cl 9 प्रीज्जते cl 4 प्रीयते (ep and m c

also प्रीयति, प्रियते, प्रियाति (acc), MBh, R to be k.

towards प्रतिजुष प्रतिजुषते (acc), RV — प्रतिसेव

प्रतिसेवते (acc), Say on RV 3.33.8 doing k. actions

प्रियकर्मण Kam — साधुकर्मण MW doing k. offices

सचन RV, सचनावत equally k. सराति

RV exceedingly k. (as speech) प्रियप्राय L having

a k. wife दाक्षिण्यवदार (said of the dawns and of the

waters) having k. lords (?) अयपति f(पत्नी), RV

7.6.5 & 10.43.8 k. action प्रीतिकर्मण n Mn —

कृतम् MBh 5.1692, Pañcat k. address ^{सः} मधुरोपन्यासः ^{सः} alatiṃ

a k. and obliging husband ^{सूनृता} अनुकूलः k. and true speech L

KathUp, MBh, etc k. behavior प्रसादः MBh, Susr, Kāv. etc

a k. friend प्रियसुहृद् m Hit k. in speech प्रियवाच

Kām, Var — शब्द, शब्द L प्रियंवद ^{दृष्टि} k. look कृपा

f W k. manner मधुरम् Hariv (only मधुरेण ind) a k.

office मित्रकृति f AitBr 3.4 (Say) a k. person (man

or woman) ^{प्रियवचनम्} रुजनः R, Kathās, etc k. speech मुञ्ज

Vikr — भाषणम् Hit — प्रियवाच f Hit —

प्रियवचस n Sah — प्रीतिप्रमुखवचनम् Megh —

प्रियवादः MBh, R — मधुरापन्यासः Malatim — मृदु-

पूर्वा वाक् k. to सुमुख f (ई० आ०), (gen), R, Car —

सूपचर (dat), SBr k. to faithful attendants

भक्तवत्सल MBh k. to the poor दीनवत्सल MBh —

कृपणवत्सल W k. to virtuous सद्भवत्सल Ragh k. to

Viśpālā (said of the Āsvins) विशपलानसु PV k. toward-

s servants प्रियसेवक Rājat k. towards निपुण f (आ०)

(loc or प्रति Pān 2.3.43) k. treatment वृत्ति f GrSRS

Mn, MBh, etc, (v.l. for वृत्त), वृत्तिक, वृत्तिन् (ifc),

MBh, Kav, etc — सत्कारः, सत्काराः m pl Mn, MBh, etc

— सत्क्रिया, सत्क्रियाः f pl Mn, Yājñ, Kav, etc —

सत्कृति f MBh, BhP, Kathās, etc ' k. way 'मैत्रायणम्

(benevolence), MBh a k. word सामवादः 'Sis k. words

प्रीतिवचनम्, प्रीतिवचसः n Hit — चटु (m n L)

'Sis 4.6, Bālar — मधुराभराणि n pl Pañcat (esp) k.

words for wining an adversary सामन n (m only in TBr),

TBr, etc most k. to Brāhmans परब्रह्मण्य Inscr one whose

wor s are k. प्रयवचन Say on RV 1.13.8 perfecty k.

सामप्रधान Car speaking k. words सामगिर Satr the

use of k. words सामप्रयोगः Dhatup very k. सुप्रसाद

MW, सुप्रसादक IBh — सुप्रीत f(आ), IBh —

सुशेव RV, AV, VS, TS — सुशेवस AV —

सुधुम्ना, सुधुम्ना f(आ), RV, VS .

' kind - hearted ' (a friend, ally) सुहृद् m

Srs , Mn, MBh, etc — चित्तवत् mfn W .

kindle vb I ज्वल् caus ज्वलयति or ज्वालयति

GopBr 2.5.5 (Ā) , MBh, etc — प्रज्वल् caus प्रज्वालयति

GrSrs, ChUp, MBh, etc — सम्प्रज्वल् साम्प्रज्वालयति MBh

— समुज्ज्वल् caus समुज्ज्वलयते GopBr — प्रदीप् caus

प्रदीपयति KātyŚr, MBh, etc — संदीप् caus संदीपयति

RV, etc — सम्प्रदीप् caus सम्प्रदीपयति MBh —

आदीप् caus P RV, SBr, MBh, R, etc — उपदीप्

caus उपदीपयति MBh, Hariv — अतदीप् caus Kaus,

ManGr — दीप् caus दीपयति, दीपयते TāndyaBr 16.1,

AsvGr 4.6, Kaus 60 etc — इन्ध् cl 7 इन्धे RV, AV,

SBr, etc — समिन्ध् समिन्धे, समिन्धे RV, AV, Br, Mn —

उपसमिन्ध् उपसमिन्धे TBr 2.1.4.8 — एन्ध् (आ + इन्ध्)

Subj इधते and इन्धते RV — अभिसमिन्ध् PBr —

अन्धि, अन्धिन्ध् AV .

II उद्ध्यु उद्ध्युनोति and उद्ध्युनोति, उद्ध्युनुते —

उपवाजय Nom उपवाजयति TS, TBr, KātyŚr —

धू धुवति
(a fire) cl 5 धुनोति, धूनुते, धुनोति, धुनुते cl 6 cl 9 P Ā

cl 2 Ā cl 1 धवति KātyŚr, MBh, etc — परितप्

परितपति — प्रतप् प्रतपति RV — वाजय

Nom वाजयति Pāṇ 7.3.88 — संधुक्ष् संधुक्षते

MBh, Bhatt — समाधा समादधाति, समाधत्ते ŚBr —

धू intens दोधवीति, दोधूयते — लिप् cl 6

(Dhātup 28.139) लिम्पति, लिम्पते Bhatt .

III छृद् cl 1 छर्दति (v. 1. छर्पति), छृद् caus

छर्दयति (v. 1. छर्पयति), Dhātup 34.14 — तृप्

cl 1 तर्पति Dhātup caus तर्पयति rarely तर्पयते —

तृप् cl 1 Ā Dhātup — दृप् cl 4 दृष्यति —

धिक्ष् cl 1 धिक्षते — धुक्ष् cl 1 धुक्षते Dhātup

16.1 — (fire) वीज् caus or cl 10 (Dhātup 35.84) ,

वीजयति MBh, R, etc — (a fire) उपसमाधा

उपसमादधाति ŚBr, ĀsvGr, Āp, Gaut, etc — (fire) पत्

caus पातयति (ep also पातयते), Pañc — (fire)

विधू विधूनीति, विधूनुते

(later also विधूनीति

विधूनुते) , MBh — (fire) विभा विभाति

(dat) , RV 1.71.6

to kindle a fire by blowing धम् cl 1 धमति (धमते

Up, MBh) , RV 2.24.7, MBh 2.24.83 to k. again प्रतिसमिन्ध-

प्रतिसमिन्धे SBr to k. on all sides आविभा

आविभाति (Say) , RV 1.71.6 to k. through fricti-

on उपावसद् caus उपावरोहयति SāṅkhSr, Kaus' to sp-

read i.e k. a fire at different places परिसंस्तु (only

ind p परिस्सन्तोर्ध्), MBh belonging to the Agnidh (i. e

to the priest who kindles the fire) आग्नीध्र mfn RV 2.

36.4, KātyŚr belonging to the priest who k. the sacred

fire आग्नीध्र mf(आ) n, Kāth (quoted in comm. on

KātyŚr), coming from the Agnidh (i. e from the priest

who k. the fire) आग्नीध्र mfn RV 2.36.4, KātyŚr

the function of the priest who k. the sacred fire आग्नीध्र

(Pan 4.3.120 comm , 5.4.37 comm), ŚBr, KātyŚr .

to be kindled समिन्ध् pass समिध्यते RV, etc

— उद्दीप्यते AitBr, SBr, TāndyaBr, Kaus

(fig) प्रज्वल् प्रज्वलति (ep also प्रज्वलते) .

TBr, ChUp, MBh, etc — (lit) प्रज्वल् प्रज्वलति ep

also प्रज्वलते), TBr, ChUp , MBh, etc — गुच्

pass RV 7.67.2 .

to wish to kindle (a fire) आधा desid

आधित्यते TBr.

kindled adj I समिद्ध RV, etc — इद्ध —

इन्धित Car — सम्प्रेद्ध AV — प्रेद्ध RV —

प्रदीपीय प्रदीप्य ᳚ अपूपादि, प्रदीप्त ᳚ SBr, etc

— संदीपित Pañcat, BhP — प्रज्वलित MW —

सम्प्रज्वलित MW .

II (as fire) उद्भूत Pañh 7.45. Kathās (some-

times उद्भूत) — (as a fire) उपसमाहित ChUp,

SamhUp — धामित RV — धूत Ritus — (as

fire) निमृष्ट BhP — प्रवर्तित MW .

not kindled (as fire) अनाहित MaitrS ' being

within the place where a sacrificial fire is k. आग्नीध्रीयः

AitBr, SBr, etc easily k. दाहात्मक f(उक्ता), Sak 2.7,

Kāvyad 2.177 having the anger k. इह्यमन्यु

k. by the gods (agni) देवेभ्यः RV, Br k. with pray-

ers ब्रह्मेभ्यः AV one who has k. his fire समिध्याग्निः RV

one whose fire is k. इह्याग्निः RV 1.83.4, 8.27.7 the pl-

ace where a sacrificial fire is k. आग्नीध्रम् (Pan 4.3.

120 Comm, 5.4.37 Comm) , AitBr, SBr, KātyŚr properly क.

(fire) सम्यग्धुत Ragh a verse recited while the sac-

rificial fire is k. सामिधेनि^f Kaus', सामिधेनी (scil स्तृच)

VS, Br, MBh, सामिधेनीक (ifc) SāṅkhBr well k. सुसमिद्ध

RV, GrSrs to be k. उपेन्दय Pat — दीपनीय — दीप्य

W — दमातव्य Kull — परीध्य TS — संताप्य

SBr — (as a fire) आधेय f(आ), Comm on Pan

2.3.69 — (as fire) विधेय MBh , to be k. by

friction (as fire) मन्थय TS .

having kindled संज्वात्य ind — उपदीपायित्वा

ind p MBh 3.10230 — (a fire) उपसमाधाय ind p not

having k. असमिध्य ind p Mn 2.187 .

one who has kindled the sacred fire आधातु m

Nyayam .

one who kindles समिध्य mfn RV one who k. the fire

अग्नेधः VS the priest who k. the fire अग्नीधः

m VS, SBr, AitBr the priest who k. the sacred fire अग्निधः

RV 2.1.2, 10.41.3, 91.10 .

kindling adj समेदधृ RV — संदीपन MBh, Utt-

arar — दीपन f(ई), MBh, Hariv, Kalid —

दीपक Panc 3.27. $\frac{221}{222}$ — दीपिन् — इन्ध्

SBh — राध ifc .

fit for kindling fire उपज्जलने ApSr k. fire

अग्निसमाधानम् Gobh .

being kindled

समिध्यमान

(the act of)
kindling n I प्रज्वालनम् Vishn ~~the act of~~

k. प्रदीपनम् R दीपनम् ~~the act of k.~~ R Pañc,

Das ~~the act of~~ समिन्धनम् Nir ~~the act of~~

उपसमिन्धनम् Say on TBr इन्धनम् समिध्

f RV, VS, SBr .

II आधानम् SBr, KatySr, AsvGr, etc दर्पणम्

W .

the act of kindling (envy etc) संदीपनम् Pitus,

Pancar the act of k. love मन्मथोदीपनम् Pitus an instru-

ment for k. fire by friction मन्थम् MBh k. a fire

उपवासः (pan 3.36.3) , k. a sacred fire उपवासः

(उपवासम् L) , k. fire after sunrise उदिताधानम्

Comm on ApSr 5.13.2 k. of the sacred fire by 2 persons

व्याधानम् Jaim k. the fire अग्नीन्धनम् Mn, etc k. the

fire of lust कामाग्निसंदीपनम् k. the sacred fire and

offering oblations previously (to an elder brother)

पर्योधाने ज्ये n du Baudh k. the sacrificial fire with

clarified butter etc आग्नेकारिका L अग्निं कार्यम् Mn, etc

k. through friction उपावरोहणम् SāṅkhGr 5.1.7 taking a

wife and k. the domestic fire कन्याग्न्युपयम Gaut 18.18

kindly सद्य (ibc), सद्यम् ind —

प्रियम् ind, Kav, प्रियेण — प्रीति पूर्वम् in, Bhag

प्रीतिपूर्वम् MBh, ind — प्रियथा ind TS —

प्रग्रहवत् mfn R — प्राध्वम् ind Ragh —

शिवम् ind — साधुया ind MW — सुमनया

ind AV .

acting kindly to servants भृत्यकामकृत् mfn MW act-

ing k. towards सौम्यरूप (with gen), mfn, VP to act

k. towards प्रिया-कृ प्रियाकरोति

Pan, Vop, Bhattach to be

have k. towards जुष caus Ā (acc) , RV to be k.

disposed प्राप्तिरंजा प्राप्तिरंजानोते SRr to be k. disposed

towards सम्प्रसद् सम्प्रसीदति (gen), MBh, R, etc done

k. उपकृत mfn k. disposed सद्रुचि mfn L —

अवि mfn AV 1.9 — सचन mfn RV k. disposed

towards प्रसन्न mfn (with loc gen acc and प्रति) ,

k. speaking लक्षणावाच f L a k. speaking woman

वाचिदग्धा M one who acts k. सान्वयितृ mfn R one

who speaks k. सान्वयितृ mfn R — बुधान mfn L

speaking in a k. and affectionate manner सान्त्ववादः,

सान्त्ववादः m pl Amar speaking k. प्रियंवद mf(आ)n.

MBh, Kāv, etc — प्रियवचस् mfn L — प्रियालपिन्

mfn Bhartr — चाटुकार mfn Pān 3.2.23, Megh 32.

Rajāt 5.351 Sāh 3.82, चाटुकारिन् m L — चातुर mfn

L — शक्त mfn L to speak k. मृदुपूर्वम् भाष्

to treat k. प्रियाय Nom. प्रियायते AV, MBh (v.1. प्रियाम्

इवाचरते Nilak) — मृड् cl 6 (phātun 28.38)

मृडति (मृलति) मृडति (31.44) cl 10

मृडयति, (मृलयति) मृडयते, मृण्डयति(?) 32. 117 BhP

वल्गूय Nom वल्गूयति RV 4.50.7 ^{समनुजात} treated k.

mfn IBh treating k. सत्कर्तु mfn IBh, Pricch .

kindness n I

अनुग्रहः अनुग्रहणम् — प्रग्रहः

(ifc f आ), IBh, Hariv — प्रासादः Gobh, IBh, Kāv, etc

— सदयत्वम् Jātakam — सुजनता Kāv, Sāh ,

सुजनत्वम् 'Sak (v.1.) — सौजन्यम् Pricch, 'Sis

संज्ञावः MBh, Kav, Kathās, etc — उपकृति f Kathās,

Rājat, Prab — सुकृति f MW — कारुण्यम् MBh, R

etc — करुणावेदिता W — प्रियम् MBh, Kav, etc

— प्रीति f MBh, Kav, etc — प्रेमन् m n TS, Br.

Kav, etc (also pl) .

II अनृशंसता — अपीडनम् — आनुकूल्यम्

Rājat — आनृशंसम् MBh, Gaut 5.45 — आनृशंस्यम्

MBh, Mn, Āp — उपधानम् — ऊति f RV, AV ओमन्
॥॥

m RV — दाक्षिण्यम् Hariv, K, etc — पुरंधि f —

बान्धवधुरा Mālatīm 7.4, मित्रकृत्य Sch — भाषणम्

(ifc f आ), Sāh, = साम दानादि — मादितम् (ifc f

आ), Āpast, Yājñ, R, etc मादित्वाः Hariv — राधस्

n RV, AV, — हाचो RV, AV, AitBr — संनम् f AV

4.39.1 — सन्निर्गः MBh — साधु n ŚBr, MBh, etc

— साधु^{त्वा}म् Kāv — साधुभावः MBh — सुमति

f RV, AV — सुनृता KathUp, MBh, etc — सौमनस्यम्

RV — हार्दिम् MBh, R, etc

accompanied with kindness सप्रसाद mfn Kād, Pāncat

Kathas the act of showing k. प्रियकारित्वम् Kathas at hand

with k. अतिसुम्न mfn AV the conferring of a k. अभ्युपपत्ति

f desire of showing k. पिप्रीषा R, Var, Car desire to

show k. अनुजिहृता desirous of showing k. to प्रियकाम

mf(आ)n , (gen), MBh destitute of k. उपचारपरिभ्रष्ट

mfn Hit doing: a k. प्रियकृत mfn MBh, R doing a k. to

प्रियकार mfn (gen) , MBh, प्रियकार mfn MW excess-

ive k. अतिप्रणयः a former k. प्रथमसुकृतम् ^{MW} a great k.

महाप्रत्यादः ^{MW} k. and injury उपकारापकारौ m du k. in

return प्रतिप्रियम् MBh, Ragh k. personified as a son

of Dharma and Maitrī प्रसादः BhP k. to servants

भृत्यनास्त्वत्यम् Hit ' looking with k. (up on every-

thing) , प्रियदर्शिनः m Inscr of great k. बृहत्सुक्त

mfn RV — महाप्रसाद mfn MBh possessing k. दाक्षिण्यसम्पन्न

mfn Kāvyaḍ 2.174 pretended k. मिश्रयोपचारः Hit showing

k. to प्रियंकर mf(इ,आ)n , (gen) , VS, MBh, Hariv, etc

— प्रियकारिन् mfn through k. आनृशंस्यतः ind

through the k. of प्रसादात् ind treating with k. प्रसादिन्

mfn MW to treat with k. अनुग्रह wishing to do a k. to

प्रियचिन्नीषु mfn (gen) , Bhag .

kindred n बन्धु m Mn 2.136 — बन्धु m RV, etc

— बन्धुवर्गः MW .

banished from wife and kindred दूरबन्धु mfn Bh,

Megh belonging to one's own k. स्ववर्गीय mfn Pāncat,

स्ववर्ग्य mfn ĀsvŚr 'belonging to the k. of the Sun '

अर्कबन्धु m Bcar ' desire of dominion over k. '

सजातवनस्या TS, ĀsvSr having k. सबान्धव

mfn MW having no k. अबान्धव mfn Mn 10.55—निष्कुल

mf(आ)n , Mn 8.28 — वंशहीन mfn Hit — अनास

mfn RV 10.39.6 ' k. - protected ' बन्धुपालितः VP

' k. - protector ' बन्धुपालः Das not caused by k.

अबान्धवकुत mfn Śāk one's k. स्वीयाः m pl Kāv,

Pur, etc without k. अबन्धु mfn RV 1.53.9 & 8.21.4,

AV 6.122.2 .

kindred adj बान्धवक Hariv — नाहुष

f(ई), — सनीड RV, AV, सनीळ RV .

kendred sentiments आतेयम् (Pan 5.1.127) ,

Hear 1.534 .

kine n गावः pl RV, etc — पशु m RV, etc

— सुरभीगोत्रम् MBh .

frequented by kine गोपद fn Kās k. and sheep

गर्वडकम् (इ गवा-आदि) , ManGr 2.15 noxious to

k. गोघ्न mfn RV 1.114.10 an owner of k. गवीशः

Vop 2.15, गवीश्वरः L possessing a thousand k. गोसहस्र

mfn MBh 13.102,43 presenting with k. गोदा mfn RV a thou-

sand k. गोसहस्रम् W.

king n I राजन् m (ifc mostly राज), RV, etc

— राज् m (later only ifc) , RV, etc — राजः

(ifc) , MBh, Kav, etc = राजन् — राजकः MBh, Kav.

etc, राजन् (esp ifc) , — राज्यभाज् m MBh —

रायः (at the end or beginning of a proper N. used

as a little of honour), राजन् — राणा m —

अधिपः, अधिपति m, अधिपा m Ved — नृपः SankhSr,

Mn, MBh, etc — नृपति m RV, etc नृमते m Var —

नृपालः Bhartr, BhP — नृपः MBh, R — नृवरः

Mudr — नरेन्द्रः Mn, MBh, etc — नराधिपः Mn, MBh,

etc नराधिपति m, Var — नरपति m Var, Kāv, etc

— नरनायकः Inscr, नरनाथः R, Pur, etc — नरपः

Dhūrtan नरपातः Pañc — नरराजः R — नरेशः

नरेश्वरः MBh — नरदेवः Mn, MBh, etc — नरप्रेमः

MW — भूपातः Kāv, Hit, Kathās, etc भूभर्तृ m Rājat,

भूभुज् m MBh, Kām, Kathās, etc भूभूत m Var, Kathās,

MārkP, etc — भूनेतृ m L भूपः Var, Pañcat, Kathās, etc

भूपति m MBh, R, Ragh, etc — भूवल्लभः Inscr, भूशक्रः

L — भूनायकः Das — भूधनः L — भूलाशयः

Bālar — भूमत् m भूमेन्द्रः L, भूरमण Das —

भूधरः Hariv — भौपालः MārkP — पृथ्वीपति

m Prab, Kathās, पृथ्वीभुज् m Bālar, Inscr, पृथ्वीभृत् m Subh

पृथ्वीशः MBh — पृथिवीशः MārkP, पृथिवीशक्रः L

पृथिवीश्वरः

R, MārkP — पृथिवीभुजः m Vikr, Rājat, पृथिवीभुजङ्गः MārkP

— पृथिवीन्द्रः A पृथिवीपति m TBr, Mn, etc

पृथिवीपरिपालकः MārkP पृथिवीपालः MBh, Kāv, पृथिवीपालकः

MārkP — पृथिवीक्षितः m KātyŚr . ChUp, etc पृथिवीक्षितः

Mn, MBh, etc — पार्थः L पार्थिव — भूमिधरः

Mālav, भूमिनथः Vet, भूमिपः Mn, MBh, etc भूमिपति

m Kaus, Gobh, MBh, etc भूमिपालः (ifc f), MBh, R

Susr, etc — भूमिस्वामिन् m Rājat, भूमीन्द्रः L —

भूमिभुज् m Kāv, Rājat, भूमिभृत् m Rājat, Kathās,

भूमीभुज् m Śringār — भूमीपति m Un Sch —

महीपति m Mn, MBh, etc — महीपः MBh —

महीपालः MBh, Kāv, etc — महीक्षित् m Mn, MBh, etc

— महीस्वामिन् m Pañcad — महीवल्लभः Das —

મહીશ્વર: Cat — મહીમહેન્દ્ર: Rājat — મહીમઘવન્

m Naish, Rājat — મહીમુજ્ m Kāv, Kathās — મહીમર્ત્

m Kāv, Kathās — મહીન: Ragh — ધરામુજ્ m Rājat,

ધરિત્રીમૃત્ m Var, Sch, ધરિત્રીસુત્રામન્ m Dhūrtan —

ધરાધ્વ: Rājat 7.337, ધરાપતિ m Das' ધરાધિપ m

MPh — ધરાતુરાણાહ્ m Naish 3.95 — ધરાણિપતિ

(prasāṅ), ધરાણિમુજ્ (Vcar) ધરાણિમૃત્ (Pāj), m

ધરણીધર: Rājat — અવનીપતિ m Kathās —

અવનીપાત્: BhP — અવનિપાત્ત્: Bhag Ragh 11.93,

अवनिभूत् m Naish — अवनिपः VarBrS, अवनिपति

अवनिपालः

m Wagh 10.87, Pañcat, Bhag, Ragh 11.93 — — अवनीशः,

अवनीश्वरः VarBrS — अवनीभूत् m Naish —

क्षितिपः ¹Susr, Pañcat, ¹Sak, क्षितिपति m Nal, Ragh, R

Kathās — क्षितोशः MBh 3.1319 8, VarBrS, Ragh, Rājat

— क्षितोन्द्रः Vcar — क्षित्याद्येपः VarBrS 11 —

क्षितोश्वरः Ragh 3.3, 11.1, BhP — क्षितिभूत् m Bhartr

(v.l. क्षितिभुज्) , — क्षितिभुज् m Bartr, Śāntiś, Prab

Rājat — क्षितिपालः VarBrS, Ragh 2, 7, Bhatt, Caurab

Prab — क्षितिक्षित् m Sis 13.4 — क्षितिनेयिः क्षितिभर्तृ

m Naish 9.22 — क्षितिराजः — क्षितिज्ञातक्रतु m Rājat 3.

329 — क्षितिपुरु इतः Inscr, क्षितिज्ञाजीपति m Rājat 1.99 —

क्षितिबृषन् m Rājat — क्षेमाभुज् m Rājat 5.50 —

क्षेमाभुज् m W — क्षेमापति m Rājat 5.126 — क्षेमापः

Rājat 5.314 & 457, क्षेमापति m Rājat 5.59 (ifc), Gīt

1.4 — क्षेमाधृति m Rājat 5.476, क्षेमाभृत् m Pāncat,

Kathās 73.330, Bālar 3.63 — क्षेमाजीपति m Kathās 5 .92

— क्षेमाजीरमणः Vasant — क्षेमाजीभुज् m Santis 1.10

— क्षीणिपति m क्षीणिपातः Prasannar 7.6 —

क्षीणिनायः Kautukas — भुज् with words meaning

'earth' — (e.g. the king of Nagapura), सिंहः (ifc)

(e.g. नागपुरसिंहः) .

II अर्थपति m Ragh, etc — अवसः Un —

उनः BhP — इरावत् m L — इरेशः — इशित

m SvetUp, Prab — ईधरः, ईधरी AV, ŚBr, Ragh, Mn,

etc — उर्वीपति m Naish, Rajat — उर्वीभुज् m

Prasannar — उर्वीशः, उर्वीश्वरः BhP, Kathās —

एकजन्मन् m L — कः L — कल्पपालः Rājat —

काश्यपी भुज् m Rājat 1.45 — किरिटधारी m —

कुपति m VarBrS, Rājat, कुवलयेशः Rājat 3.372

— गुपितः Un 1.57 — गोत्रेशः — गोपः L

— गोपति m L — गोपालः Pañcat — गोभुज्

m Rājat 5.6 — गोभृत् m Rājat 7.1072 — चक्रिन्

m HParis — चतुरन्तेशः Ragh 10.86 (चतुर्दिगीशः q. v. Sch)

— जगतीजानि m ŚārngP, जगतीपति m MBh 1.3, B 1,

BhP 5, जगतीपालः MBh 8.530, Hit 2.11.8 जगतीभर्तृ m

R 2.103.17 — जगतीभुज् m Rājat — — जगत्पति m W —

जगदीश्वरः Mn 7.23 Kull — जनदेवः MBh 12.7883, BhP

8.19.2, जननायः Kir 2.13, जनपति m Das' 1.151 जनराज्

m VS 5.24 जनराजन् m RV 1.52 — जनपदाधिपः R 2.63.

48, जनपदेश्वरः W जनपदिन् m Pan 9.3.100 —

जयपालः L — जागृवि m Un Sch — दण्डधारः

BhP 9, Raah 9.3, Rājat 4 — दण्डधार mfn L — दिति

m W — दुर्भिक्षशमनः L — देवः — देवशः MBh 13.

1832 — दशरक्षिन् m Das' — द्विपदपति m BhP —

धननेतृ, धनपति

m Gal, धनपालः Gal —नन्दन्तः — नायकाधिपः L — पञ्चजनेन्द्रः ^{Rajat}— पञ्चलाञ्छनः L — पातसाहः Cat — पालः (ifcf आ), Bhp — पुद्गतपति m Var — पुरुषेन्द्रः— प्रजापः L — प्रजापति m L प्रजेक्षः Ragh, Bhp,प्रजेक्षरः Hariv, Ragh — प्रजापालः MBh, ^{Rajat} —प्रजासृज् m ^{Sis} 1.28 Sch — प्रभु m — प्रशास्त्रm Un 2.94 Sch — तभु m MBh — भट्टारकः (in dram)— भयापहः L — भरथः ^m — भागभुज m

MarkP — भानु ^m L — भुवनशसिन्-^m भुवनेश्वरः

Rajat — भोक्तृ ^m भोक्त्री Inscr — भोगिन् ^m L

— मध्यमलोकपालः Kav — मध्यमलोकेन्दु Rajat —

मध्यलोकेशः L — मनुजनाथः Das' मनुजपति ^m R, etc

— मनुजाधिपः, मनुजाधिपति ^m MBh — मनुजेन्द्रः

MBh, मनुजेश्वरः VarBrS — मनुष्यदेवः Ragh —

मनुष्येश्वरः Ragh — मन्तु ^m W — महाप्रभु

^m Up — मानवदेवः Ragh, मानवेन्द्रः R — मानवपति

^m VarBrS — मातृकः Cat — मूलैरः Un 1.62 Sch —

मेदिनीपति m Rājāt, मेदिनीशः SarṅgP — रागः

(ifo आ or ई), L — लक्ष्मीपति m Kir —

लोकरक्षः R — लोकाधिपः A — लोकनाथः R, BhP, etc

लोकपति m R, BhP, लोकपातः Ragh, Rājāt, लोकपातकः

BhP — वर्णगुरु m Rājāt — वसुधाधरः, वसुधाधवः,

वसुधाधातु m Sinhās, ~~Hariv~~ Hariv, वसुधाधिपः Bh, Kav, etc

वसुधापति m R, Rājāt, Inscr) , वसुंधराधवः Rājāt

— वसुधानाथः Kautukas, वसुधापति m Hariv, Kālid,

वसुधाविक्रमिन् m Srikāṇṭha — वसुंधराशुभासीः Prasannar

वसुपालः BhP — वसुमतिपति m Rajat — विट्पति

m MBh — विनेतृ m L — विभक्तरः Sah — विभु

or (Ved) विभू m MBh, Kāv, etc — विभू m MBh

3.12705 (B नभु), — विशाम् (with पतिः or नाथः

or इधरः etc) - — विश्वम्भराधिपः (MW), विश्वम्भराधीश्वरः

(Bhām), विश्वम्भराभुज् m Rajat — विषयाधिपति m R

— विषयिन् m L — व्यालः L — शतङ्गः L

— श्रोपति m L — श्रेष्ठः L — संयद्वरः Un 3.1

— समुद्रनेमोपति m समुद्रनेमोधरः MBh — सुतः

(ifc f), L — सुवर्णचक्रवर्तिन् m Buddh — सुविदः

L — सुविदत् m L — स्कन्धः L — स्थपति m AV

VS, Br, SrS, R, Sis — स्वामिन् m . x:

x: (N3.) kings n I नृपजनः Ratnāv — राजकुलानि n pl

— विश्पतयः m pl BhP, Sch.

k. सराजक mfn(MBh) सराजिका Jatakam सराजन्

mfn KatySr any k. क्षमिराजः L a bad k. कुराजन् m Pan-

cat — कुनरेन्द्रः Subh — कुर्वपः Rājat 5.416

कुपति m Kad — दुरधीश्वरः L befitting a k.

राजयोग्य mfn W being at a k.'s court राजसभास्थ

mfn MW to be k. राज् cl 1 (Dhatup 19.74) राजते, राजते

(Ved also राष्ट्रि , राष्ट्र), RV, etc belonging to a k.

राजकोय mfn Rājat, Sāh, etc bereft of a k. (a coun-

try) विधवा R brought before the k. (as slander)

राजगमिन mfn Mn 11.56 a canal k. मातंगराजः

Kathās change of k. राजपरिवर्तः Mrieśh coming from a

mighty k. रोश्चर mf(ई)n, MBh, BhP, Kathās, etc coming

to the k. (as slander) राजगमिन् mfn Mn 11.56 to

consider one's self a k. राजाय Nom राजायते MBh a

court of a k. सेसद् f RV, etc creating a k. राजसू

f VS the daughter of a k. पार्ष्विन्दिनी M^v ' deer-k. '

हरिपाधिपः Jain designation of a k. by his subjects

आर्यपुत्रः devolving to the k. (as property etc. to

which there are no heirs) राजगामिन् mfn W the deg-

nity of a k. पार्ष्विता, पार्ष्वित्वम् MBh a disease to which

k.'s attendants are liable (said to be a kind of jaundice)

साधेवामयः L a dissolute companion of a k. who

knows one art (Kālā) वातसुतः L due to a k. राजहिः

R escheathing to the k. (as property etc to which there

are no heirs) राजगामिन mfn W an excellant k.

कलहसः L an extraordinary k. अतिराजन् m Pan 5.

4.69 Sch to fall to a k.'s share राजस्यात्-भू (HParis)

राजसति सम्पद् (Vop) , the father of a k. भोजपितृ

m AitBr 'first k.' N. of Manu and of Prithu आदिराजः

R, BhP 4.15.4 fir for a k. राजाहे. mfn R ' forest k. '

a lion वनराजः L for every k. प्रतिराजम् ind Pat

from the k. राजतः ind Mn 4.33 fulfilling a k.'s duties

राजधर्मभृत्

mfn MBha good k.

सुनृपः

Vas

सुराजन्

m Pan 5.4.69 Scha great k.

महाराजः

Br, etc

having a good k.

सुराजन्

mfn L

राजन्वत्

mfn

(anamalous for

राजन्वत्

),

Ragh,

Kavyād,

Hcar,

Sinhās

having a k.

राजन्वत्

mfn MBhhaving k.

Nal

मलिनी

Naish

having no k.

अराजक

mfn

TBr, etc

having

Soma

as k.

सोमराजन्

mf

(जी)

n,

RV,

AV,

Br,

MBh

having Varunaas k.

यमराजन्

mfn

TS,

Srs

having

Yama

as k.

यमराजन्

mfn RV, AV, etcit accrues to the k.'s ownership.

* राजस्वतामुपपद्यते

k. among physicians वैद्यराज् m Pañcar, वैद्यराजः R

a k. among sages विजराजः Karand a k. among Yogis

योगिराज् m Cat, योगीन्द्रः Kathās --- योगीशः

MārkP ' k. bull ' an excellent king पार्थिवर्षभ M k. by

king प्रतिराजम् ind Pat ' k. elephant ' a great

powerful monarch राजबुञ्जरः ' k. goose ' (an excell-

ent k.) राजहंसः (ifc f आ), Hariv, R, etc

(इ f Kālid , Kathās) k. hating नृपद्विष mfn M

a k. killer राजघातकः Gaut ' k. lion ' (an illustrious

king) राजसिंहः IBh, P k. Wanda compared with a mount

-ain नन्दपर्वतः Kām k. of पतिन् mfn (ifc), BhP k. of

a country मण्डलाधिपः Kām मण्डलाधीशः Pañcar a k. of all

स्वराज् m VS, IBh the k. of Anga अङ्गधरः ' a k. of s

animals ' मृगाधिपः Hariv, Pañcar. etc मृगाधिराजः

Ragh ' k. of ascetics ' यतीन्द्रः, यतीधरः k. of ascetics

- यतिराजः (RTL 119 etc) the k. Avanti

अवन्तिमूपातः ' k. of ^{beasts} hearts ' मृगराज् m R, BhP, etc

मृगराजः IBh, R, Ragh, etc -- मृगेन्द्रः Bhag .

Hariv, R, etc a k. of Bhillas मिहः Kathās ' k. of

birds ' विहगापति m Kāv, विहगाधिपः L, विहगेन्द्रः Supar,

विहगराजः L k. of death अनाकः AV, etc ' k. of

dice ' the die called kali अक्षराजः VS ' k. of diseases

(fever) रोगराजः m Car, (consumption) रोगराजः

L , रोगाधीशः k. of elephants a noble elephant गजराजः

गजाधिपति m W — a nobel elephant गजेन्द्रः NBh 1.

Nal 12.40 ' k. of fruits ' a water melon फलराजः m L

' k. of grass ' the vine palm विजेन्द्रः NBh 13 ' k. of

justice ' N. of Yama धर्मराजः m Mn, BhP, (a just right-

eous king) धर्मराजः Hariv the k. of kamboja people

कम्बोजः Pan 4.1.175 a k. of kings राजाधिराज

TAr — राजराजः m R, BhP, राजराजः MBh, Kav, etc

' k. of men ' (a king) नरराजः R — मनुष्यराजः

m MaitrS ' k. of mountains ' (N. of the Himalaya)

ह्यैलराजः m R, ह्यैलराजः Kav — (the Himalaya)

अद्रिराजः m अद्रिराजः a k. of Nepal * नेपालपातः

Cat, नेपालपातकः Rajat a k. of Pañcāla पञ्चालराजः

पञ्चातराजन् m MW ' k. of sacrifice ' the moon

यज्ञराज m L a k. of Sawrras यैत्रीराजः MB the k.

of serpents भुजगपति m Vās a k. of the Bālhikas

बाह्लिकः, बाह्लिकः MBh, Hariv. Pur the k. of the city

of Prag-jyotisha प्राग्योतिषः MBh the k. of the

country in which one dwells निवासराजन् m Yājñ 3.25 a k.

of, the country to the north-west of Hindūstan proper मद्रः

SBr, etc k. of the Pānava दानवपति m Bhartr the k.

of the elephants नागाधिराज Vikr ' k. of the forest ' (a

tiger) अरण्यनृपति (a lion) अरण्यराज् m ' k. of the

gods ' (N. of Indra, or of a king indentified with Asurs

Nikumbha) देवाधिपः IBh 5.297, 1.2663 (N. of Śiva)

देवाधिपति m IBh 13.1204 — N. of Indra अमरराज्

m (VarBrS) अमरराजः (R) , — विबुधपति m

Car — सुरराजन् m R — सुरराज् m MBh, BhP, सुरराजः

Rajat — देवराज् m MBh, R the k. of the Kekayas

केकयः BhP 9.24.37 a k. of the Keralas केरलेयः Hariv

5501 a k. of Madras मद्रराजः Hariv the k. of the Nakras

(lit.) मकराजकः a k. of the Pāncālā पञ्चालः MBh

the k. of the Pāncālas पाञ्चालराजः MBh — पाञ्चालनाथः

Var पाञ्चालपति m BhP — पाञ्चालकः MBh पाञ्चालिक

mf (इ) n, a k. of the Pāndyas पाण्ड्यनरेश्वरः,

MBh

पाण्ड्यनाथः, पाण्ड्यराजः, पाण्ड्यराक्षसिकः, Hariv, etc ' k. of the

Pitris ' पितृराजः m पितृराजः, पितृराजन्, m MBh a k. of

Rakshas राक्षसः g पश्चादि a k. of the Sauviras सौवीरः

MBh, Hariv, etc ' the k. of the seasons ' अनुतराजः

Kathas a k. of the Vaniras वाङ्गः VarBrS a k. of the

Vidarbha विदर्भक (with राजन्) a k. of the Vidarbha-

as विदर्भः AitBr, MBh, Hariv. Kav a k. of the yakshas

यक्षेन्द्र R, MarkP, यक्षधरः Hit, यक्षेशः — यक्षपति

m Kathās the k. of Vidarbha विदर्भपति m Kālav —

विदर्भराज् m MW, विदर्भराजः, विदर्भराजन् m R — विदर्भः

MBh, Naish a k. of Videha विदेहराजः R. विदेहाधिपति

m Hariv, विदेहाधिप — (esp. applied to Janaka)

विदेहः Up, BhP, Rājat a k. of Vidisā विदिशः

Hariv, Mālav the k. of Virāta विराटराजः Cat k. of

yakshas ' यक्षराज् m R, BhP k. or queen (applied

to Agni, Sarasvati, the sun etc) विराज् mfn RV, VS,

AV, Br, MBh ' k. play ' (pretending to be a king)

राज्यलीला a k. prince स्कन्दः L a k. abode

राजभवनम् R, Kathās, etc a k.'s assembly राजसंसदः

f Kathās, राजसभा Kāv, Kathās a k.'s associate

यौत्तिकः L नर्मसचिव a k.'s attendant नृपानुचरः

Var a k.'s brother राजभ्रातृ m SBr a k.'s brother-in-

law राष्ट्रीयः Hriech, Sak= (also राष्ट्रीयस्यात्मः) , राष्ट्रीयः

MBh — through one of his inferior wives शकारः

Bhar, Das, Sāh, etc a k.'s business राजकार्यम् MBh, R, etc

a k.'s business राजकृत्यम् Kathās, Pāncat — नृपक्रिया

a k.'s companion यौक्तिकः L, = नर्मराचित a k. compared

to a lamp लूपदीपः Pānc a k.'s couch राजशयनम्

(pān 4.2.151 Sch) , राजद्वार्या (L) a k.'s daughter

राजपुत्री MBh, Kav, etc — राजपुत्रिका Hariv —

राजकन्यका, राजकन्या Kathās, Pājat — नृपसुता

L — राजदारिका Mālav, राजदुहितृ f Kathās, Pāncat

— पार्थिवशुता, पार्थिवात्मजा MBh — (a princess)

जगतीपतिकन्यका Kad 6.524 (v.l.) ' k.'s disease '

(consumption) नृपामयः L ' k.'s door ' (the entrance

of a place) नृपतिद्वारम् Var Yogay a k.'s duty राजधर्मः

— राजकार्यम् MBh, R, etc — राजकृत्यम् Kathās, Pañ-

cat a k.'s edict राजाज्ञा MW . a k.'s face राजमुखम्

TBr a k.'s father राजपितृ m AitBr a k.'s favou-

rite wife राजप्रिया Kāv a k.'s happiness राजसुखम्

Caurap a k.'s high road राजवर्त्मन् n L 'k.'s house

(a palace) नृपगृहम् Var, Rājat, नृपमन्दिरम् Rājat a

k.'s house राजगृहम् Kathās 'the k.'s majesty' देवपादः

Pañc (in polit.) a k.'s ministers प्रकृतयः f pl Mn,

MBh, etc a k.'s mistress राजप्रिया Kāv a k.'s

mother राजमातृ f Pañcat — (in the plays) भट्टारिका

L 'k. Soma' सोमराजः BhP a k.'s ornament राजाभरणम्

MW a k.'s palace राजगृहम् Suśr — राजवेश्मन् MBh,

R, Kathās — राजहर्म्यम् Kām — राजसदनम् (L)

राजसदनम् (Kathās) — नृपास्पदम् Rājat —

अन्तर्वेशः — अन्तःपुरम् a k.'s race राजकुलम्

Kāv, BhP a k.'s residence नृपालयः R — फरवरम्

Jātakam 'k.'s risk' (danger from or fear of a king)

राजमयम् VarBrS, Pañcat 'k.'s road' (chief street)

नृपतिपथः Daś (high street) नरेन्द्रमार्गः R

नरनयमार्गः Rājat a k.'s sacrifice राजयज्ञः KātyŚr,

Mālav — राजसूत्रम् Kathās a k.'s servant राजसेवकः

Kathās, BhP — राजसेविन् m Hariv, Pañcat,

राजसेवोपजीविन् m Kathās — राजानुजीविनः m MatryaP

— राजकीयः (scil पुरुष) Vet — राजोपसेविन्

m VarBrS 'k.'s sign' (moustaches) नृपचिह्नम् Gal,

नृपलक्ष्मन् n L a k.'s soldier राजभटः Kāv,

Kathās, etc a k.'s son राजकुमारः Vet, Śāh —

राजपुत्रः RV, etc — राजसुतकः Kathās —

राजसूतः m Kāv, Kathās — राजसूतः m R,

Kathās — नृपसूतः L — नृपात्मजः R —

राजनन्दनः Yājñ — राजतनयः Kathās — भूपुत्रः

भूपुत्रः MārkaP — महीपालपुत्रः MārkaP — भर्तृदारकः

Sāh | a k.'s welfare राजसुखम् Caurap a k.'s wife

राजपत्नी R, VarBrS — राजभार्या MW —

राजस्त्री R — राजयोषित् f R — ~~xxxxxwife~~ (or

wives) राजदारा m pl R — नृपत्नी RV

k.-tiger राजशार्दूल MBh 'k.'s writing' a royal

letter or edict राजलेखः W 'k.'s yoke' the burden

of government राजधुरः Paṇ 5.4.74, Sch (आ f Vop

6.73) a k. who eats vegetables शाकपार्थिवः Pat

(शाकभोजी पार्थिवः) a k. who enjoys vegetables

शाकपार्थिवः Pat (शाकभोजी पार्थिवः) a k. who

practises justice अङ्गुलिरिवितः MW a k. whose dominions

are separated fr by other states and who is an ally in war #

आसारः Kām a k. with uncommon qualities भोजः

AitBr k. Yama यमराज् m L, यमराजः L —

यमराजन् m BhP like a k. राजवत् ind Kāv, th

Susr made by a k. राजकृत mfn AV maintaining a k.'s

duties राजधर्मभूत् mfn MBh making a k. राजसू f VS

of a k. राजकीय mfn Rājat, Sāh, etc opposition

k. प्रतिक्षणिभूत् m Vcar performed by a k. राजकृत

mfn AV possessing a k. सराजक mfn (MBh) सराजिका

Jātakam, सराजन् mfn KātyŚr (misfortune) proceed-

from the k. राजदेविक mfn Yājñ. ~~xxx/xxx/x~~

'instruction in a k's duties राजधर्माभ्यासम् a 'Rākshasa

-like k. ' (a bad king) राजशदितसः Rājat the rank of

a k' k. पार्थिवता, पार्थिवत्वम् MBh —

राजपदम् MW relating to a k. पारमेष्ठ्य mfn

relating to a mighty k. ऐश्वर्य mf(ई)n MBh, BhP,

Kathās, etc a reviler of a k. राजनिन्दकः Rājat

ruled by one k. only एकातपत्र mfn Vikr ruled by one

one k. solely एकचक्र mfn BhP, Hcat, etc a Śaka

k. शकनृपातः Jyot a scorner of a k. राजनिन्दकः Rājat

the sight of a k. राजदर्शनम् Hit sole k. एकपार्थिवः

Ragh 3,31 the state of a k. क्षितिभृता Naish

6.94 'suited to a k.' (kingly) नृपोचित L those

who place a k. on the throne राजकर्तारः m pl AitBr, R

together with a k. सपात्र mfn BhP to the state of

a k. राजसात् ind MW a true k. सत्यराजन् m VS up

to the k. inclusively आभूमिपात्र mfn Hariv 2023 the

want of a k. अराजता AitBr — अराजकम् BhP

worthy of a k. राजाहिः R a young k. नूतनेश्वरः

Ragh 'serpent-k.' (N of Śeṣa) फणीन्द्रः MBh, फणीश्वरः

L, Cat.

fit for kings पार्थिव mf(ई or आ)n MBh, Hariv

the four great k. of the lowest of the six sensuous heavens

चतुर्मेहराजाः m pl W 'the four k.' (N of the luckiest

termination of the caturāṅga game) चतुराजी f Tithyād,

राजन् god among k. नरदेवदेवः Bhp 'having k.

for sons ' (a mother of kings) राजपुत्रा RV a host of

k. राजगणः MW an Indra among k. महिन्द्रेन्द्रः MBh

intercourse with k. राजपट्टिका Vet, राजपाटिकः laws

relating to k. राजधर्माः m pl Mn, MBh, etc 'liked in

by k.' (a kind of tree) भूषेष्टः L — (a kind of onion)

राजेष्टः L a lord of k. राजपति m SBr ruler

relating to k. राजधर्माः m pl Mn, MBh, etc born

from a race of k. राजकुलप्राजात mfn R a slayer of hostile

k. राज्यधः Naish together with k. सपात mfn Bhp.

to act like a king राजाय Nom राजायते MBh to

behave like a k. राजाय Nom राजायते MBh to sur-

pass a k. अतिराजय Nom अतिराजयति Pāṇ 7.4.2, Sch.

kingdom n राज्यम् AV, etc — राज्यरत्नम्

R — राष्ट्रक (ifc) MBh, राष्ट्र — देशः

R, Hit, Kathās, Vet — पृथ्वीपतित्वम् Kathās पृथ्वीशता

Heat — वसुधा Mn, MBh, Kāv, etc वसुंधरा NrisUp, MBh

Kāv, etc वसुमति MBh, Kāv, etc — वसुधाधि पत्यम् सन्तिस,
Santis,

Inscr — निषयः (ifc f आ) Mn, MBh, etc .

not a kingdom अराष्ट्रम् SBr along with a k.

सराष्ट्र, सराष्ट्रक mfn MW belonging to a k. राष्ट्रीय

mfn SBr — राष्ट्रिक mfn MW belonging to another k.

अन्यराष्ट्रीय

mfn SBr belonging to one's own k.

स्वराष्ट्रीय

mfn Mn, Sch the best k. मण्डलेतमम् MWthe chief constituent of a k. स्थानम् (स्थानः Siddh),Mn 7.56 dealing with a k. राष्ट्रिय mfn Pan 4.3.87 Schdwelling in a k.राष्ट्रक mfn BhP from another k.

अन्यराष्ट्रीय

mfn SBr the good fortune of a k.

राज्यलक्ष्मी R, राज्यश्री (NParis) (personified, Hear)

a great k.

महाराष्ट्र W an inhabitant of k. राष्ट्रिकः

Mn 10.61

in-habiting a k. राष्ट्रिक mfn MW ' in some part

of his k.' कस्मिंश्चित् स्वविषये a k. called Raji राजि

m Say a k. (Mn 7.157 one of the 5 Prakritis of the state)

राष्ट्रः (MBh 13.3050) राष्ट्रम् RV, etc k. of Anga

अङ्ग-राज्यम् k. of heaven स्वर्गराज्यम्, सुवर्गः राज्यम् Pāncat

the k. of the Brāhmanas विप्रराज्यम् Pāncar k. of the

Pasu-pālas पशुपालम् Pur the k. of the priests विप्र-

राज्यम् Pāncar the k. of women वनिताराज्यम् L

' k. - possessor ' , a king राज्यभाज m MBh a king-

less k. शून्य (with राज्य) occupying a k. राष्ट्रिन्

mfn SBr own k. स्वराज्यम् f, Kathās — स्वराष्ट्रम्

fn, Hit possessing a k. राष्ट्रिन mfn SBr — सराष्ट्रम्

सराष्ट्रक mfn MW relating to a k. राष्ट्रिय mfn Pan

4.3.87 Sch the ruler of a k. राष्ट्रिकः Hariv Yama's

k. समराष्ट्रम् Susr, Rajat .

king-craft नृपनीति f MW,

a king-fisher

कुट्टकः

m

छत्रकः

L

जलमद्गु

m L

सम्पाशिन

m L

मणी चकः

L

मत्स्यरङ्गः, मत्स्यरङ्गः, मत्स्यरङ्गः

रङ्गः

मत्स्यरङ्गः

L

मत्स्याशनः

L

मीनरङ्गः, मीनरङ्गः, मीनरङ्गः

L

सुचित्रकः

L.

kingly adjराजन्य

f(आ)

RV, etc

चितः

नृणो

L

राज्य

TBr .

' king-maker ' pl. those who place a king on the

throne राजकर्तृ m AitBr, R .

kingship n राज्यम् , राज्य AV, etc — राजता

Kāv, Kathās, etc — भूपता Rājat — नरेन्द्रता

(Priy.) नरेन्द्रत्वम् (Rājat) — भूमिपतित्वम् R

— इन्द्रत्वम् — नरराज्यम् Caurap .

configuration of plahets etc at birth denoting a

person destined for kingship राजयोगः VarBrS .

a female kiṇṇara किन्नरी R, Megh, etc.

a town of the kiṇṇaras किन्नरनगरम् Divyāv.

kinsfolk n बन्धुजनः MBh, R — बन्धुता.

Mālatīm.

having kinsfolk

सुसुहृद

mfn MBh,

सुसुहृज्जन

mfn MW

having no kinsfolk

नि र्जाति

mfn MBh

.

kinshipn

वन्धुता

RV, TS, Br

सम्बन्धित्वम्

— सम्बन्धित्व MarkP

—

वन्धु

m

Mn 2.136

—

स्वाजन्यम् HParis.

kinsman n I आन्तावः Mn, MBh, etc — बन्धुजनः Bhartr

— सम्बन्धु m AV, Paipp — सम्बन्धि m Hariv —

सम्बन्धः (ifc f आ) Āpast, MBh, BhP — ज्ञात m

RV, AV 12.5.44, TBr 1 etc — स्नातात m W — सजातः

RV, AV, Br, KātyŚr — सजना MW — जन्तु m RV 1.

81.9, 94.5, 10.140.4 — स्वजनः (ifc f आ) — स्वकः

— स्वः AV, etc — दायादः MBh, Pañc, दायकः GrS

दायादवः W .

II उदकगतं m उदकदः L — कृलिकः Yājñ 2.

233 — नाहवः RV — सालोहितः Divyāv, सलोहित .

kinsman n (esp on the mother's side) बन्धु

22315

m RV, etc (collectively) बान्धवजनः Mricch, Pan-

cat.

the act of a kinsman सातिकर्मनः n Gobh 2.1.10 to

behave as a k. कुल cl 1 कोत्सति Dhatup 20.12 belong-

ing to a k. सजन्य mfn RV a distant k. दूरबान्धवः

Vas 15.7 — सगोत्रः L the duty of a k. शातिकर्मन्

n Gobh 2.1.10, शातिकर्मन् Mn 11.188, Hariv 9085 ' a k.

as far as the seventh degree ' सपिण्ड, सन्नाभि k. by

blood एकशरीरात्मकः W a k. by the father's side

पितृबन्धु m पितृबान्धवः L a k. from seven gen-

erations above and seven below वंशः Mn, IBh, etc a

k. of the same family (one connected by funeral oblations

of food and water) सगोत्रः Ap, Mn, IBh, etc — (one

sprung from a common ancestor) सगेत्रः Ap, Mn, MBh, etc

a near k. सनाभः BhP not a k. असाति m Mn 'one's

own k. ' (a first cousin or father's sisters son, mother's

brothers son, mother's sister's son) आत्मबन्धु m L

possessing a k. सबन्धु mfn Hit .

belonging to kinsmen बान्धवक mfn Hariv (perhaps)

bringing all k. together (said of a drum) विश्वगोत्र्य

mfn AV having one's k. distant दूरबन्धु mfn MBh, Megh

relating to k. बान्धवक mfn Hariv together with k.

स. जातः Gobh with sons and k. and relations

सुकुत्रसातिबान्धव mfn Nar .

the bud of the Kinsuka अङ्गारिका the early bloss-

om of the Kinsuka अङ्गारितम्

kirāta n क़िरातः L .

belonging to the kirāta tribe क़िरातकुल^{mf}(आ) n

TāndyaBr a man of the k. tribe क़िरातः ' son of k.

woman ' चिरातिपुत्रः HYog 1.13 a woman of the k. tribe

क़िराती a man of the mountain tribe of the k.

क़िरातकः ifc ~~a prince of the~~

a prince of the kiratas क़िरातः VarBrS 11.60 .

kiss n चुम्बनः L, चुम्ब VarBrS, चुम्बनम्

VarBrS, Pañcat, Amar दृष्ट (ifc f आ 2.13) etc —

दशनोद्दिष्टः L — निमित्तकम् L .

giving a kiss चुम्बनदानम् Git 16 .

to cover with kisses परिघ्रा (only परिजिघ्रमाण)

kiss vb † चुम्ब cl 1 चुम्बति MBh, Hariv, etc

— आचुम्ब ^{Das} — आभिचुम्ब ^{Das} — चुम्ब

caus चुम्बयति Dhātup 32.91 (v.1) — विचुम्ब

विचुम्बति ^{Sah} — समुपधा समुपजिघ्रति ^R —

अनुधा ^{Kathās} — आधा आजिघ्रति MBh, R, etc

— समुपाधा (only ind समुपाधाय) MBh, R

— उपाधा उपाजिघ्रति (and उपाजिघ्रति, उपा-

जिघ्रते -ep.) MBh, R, Ragh — उपधा उपजिघ्रति

MBh 7.4357, Ragh 13.70, R — अवधा ^{Pargr, etc} —

समाध्या समाजिध्रति

MBh, Ragh .

II उपशिङ् उपशिङ्ति

Bhatt — निपा

निपिबति

Kav

—

रिह्

cl 6,2

रिहाति

(रेदि)

RV, AV, VS

—

निस

cl 2

(Dhātup 24.15) निरते

Bhatt (निरते

RV)

—

निश्

cl 1

निक्षते

Dhātup 17.7 .

to kiss again and again

रिह्

intens

रिह्यते RV,

AV, SBr

to k. eagerly

विचुम्ब

विचु

Sah

to k. hear-

tily

परिचुम्ब

परिचुम्बति

Kav

to k. on

आद्या

अभिजाति (loc) MBh, R, etc to k. passionately

परिजाति (only p परिजिद्राजा) MBh .

to cause to kiss चुम्ब caus चुम्बयति Das 6.6 .

kissed adj चुम्बित Sak 3, Sāh 1 — अनघात

R 2.20.21 — प्रजिंसित W .

having lifted up and kissed उचुम्बय ind p kad

to be k. प्रजिंसितव्य प्रजिंसितव्य Pān 8.4.33 .

one who kisses much चुम्बित mfn L .

kissing adj चुम्बित W निंसिन

निक्ष (ifc) परिणिसक W being in

immediate contact with अनय ApSr. ~~निक्ष~~

(sleep) kissing the eye नेत्रनिंसिन Das k. the

mouth आस्यधय f(ई) .

kissing n चुम्बनः L चुम्बनम् VarBrS, चुम्बनम्

VarBrS, Pāncat, Amar, Gīt (ifc f 311 2.13) etc _____

अक्षरपाजम् — आरेहणम् AV 6.9.3 — निमित्तम्

L — परिणिंसा W .

the act of kissing heartily etc परिचुम्बनम्

Bālar, Caurap drinking the saliva i.e k. पाजम् Kāv

k. the mouth मुखवाक्वायः Yājñ .

the river Kistna कृष्णा नदी L .

kitchen n पाकशास्त्र Dhūrtas, पाकशास्त्रः, पाकागारम्

Kull — पाकागारम् ApGr Sch — पाकराजम् L —

महानराम्, महानराः Gobh, Kātyār, Bh, etc —

सूक्ष्मा Kathās — आसादः Kaus —

अन्तर्ज्ञानम् ASvGr — रसवती Kav —

स्वेदनिका MW .

a chief kitchen-superintendent महानराध्यक्षः BhP

a director of the k. सूदाध्यक्षः MatsyaP every k.

प्रतिमहानराम् Gobh, Com a k. maid महानरा Bh

the office of a master of the k. भोजनाधिकार: Hit relat-

ing to a k. माहानस f(इ)n ह उत्सादि .

kite n आतापिन m L आतापिन mfn — कण्ठ-

नीडक: W — सत्काण्ड: L .

the Bengal kite चित्क: L the Brāhmaṇī k. (bird

of good omen) क्षेमकरिन m Gal a common k. शकुन:

L चित्क: 'resembling a k.' चित्कभ: L a sort of k.

महत्वालागिण m W (?) .

kitten बिडालिका Subh .

klīanaka अतिरसा .

knave n निकटः L — धूर्तकृत् m W

— निकटः Kāv, Rājat, Kathās, etc — (especially

one who imposes by threats) उपधिक्षः in 9.258 .

knavery धूर्तता , धूर्तानम् Kāv — धूर्तकर्म

३ मनोसादि

knave ish adj धौलिक f(ई) व — चुम्बक

L .

knead vb कलनीक Susr — कुष cl 9 कुष्णाति

Comm on KātySr — संघट्ट संघट्टते R —

सम्प्रतिष्ठति सम्प्रतिष्ठति ApSr — चप cl 10 चपयति

Dhatup 32.82 — (a dough) नेलु caus नेलुयाति Bhpr.

kneaded adj उद्धति Pañcat, Subh — पिप

W — संघटित Pañcat 3.236 .

anything kneaded संनतः Kauś to be k. सेवाह्य

W.

kneading the body उद्धतिनम .

kneading with उद्गमिनि mfn ifc .

knee n जानु n (rarely m MBh 4.1115, Rājat 2.

345) RV 10.15.6, AV 9 f VS, etc — जानुकम् (g

जानादि) VarBrS 58 (in comp) — ऊकपवने m n

L — ऊपरः L — नलकीलः L .

knees अङ्गी नलकी m du (Pan 8.2.12) , RV, AV,

above the knee उपरिजागु ind Āp as ^{far} ~~for~~ as the

k. उपरिजागु ind (generally in comp) as far up as the

k. जागु देखा loc ind ĀpSr 15.13.3 as high as the k.

उपरिजागु रम mfn Susr being above the k. ऊपर जागु

mfn SamavBr below the k. अधोजागु ind Br a disease of

the k. क्रोडुन शिरस n Susr 2.1.75, 3.8.14, 4.5.32 for-

med like a calf's k. नत्सजागु, नत्स रु mfn Srs having

a broken k. जागु जागु m a horse's k. आति रुच m VS

in the k. उपजागु ind Pan 4.3.40 the k. joint जागु रम

m W पवकम L जान्विलम MaitrS 3.15.3,

जान्विलम VS 25.3 near the k. उपजानु ind Pan

4.3.40 reaching up to the k. जानुमान mfn ASvGr 2.8

4.4 reaching up to the k. अप्ठीवदुष्ट mfn SBr 13 अप्ठीव

अप्ठीव MBh 2.10629, 5.2758 high and k. ऊवप्ठीवम्

(Pan 5.4.77) ऊवप्ठीवे n du (VS 18.23) ऊवप्ठीवानि

n pl (SBr 8) under part of k. अपवन्तारः L .

being on the knees अपजानुक mfn Pan 4.3.40

Bhatt between the k. जान्वनारा ind Baudh

अन्तर्जानु ind the feet and k. पदपठिवम् n sg Pān 5.4

77 having black k. अशितजानु mfn ĀpSr अशितरु mf(nom)

अशितरुः) n AV 12.1.21 having dirty k. मलरु mfr

MānGr having k. swollen like jars चटजानु mfn Bear

' having k. wide apart ' निरलजानुकः L having k. far

apart प्ररु mfn L holding the hands between the k.

अन्तर्जानु mfn — अन्तर्जानु ind Heat near the k.

ओपजानु mfn Pān 4.3.40, Bhatt not raising the

k. अनुद्वारु mfn SākhGr ' one whose arms reach down

to the k. ' ३॥ जानु बाहु mfn P 1.1.12 on the k. अधि जानु

ind Sis — अभिरु ind RV reaching down to the

जानुदक्ष mf(३) n TS 5.6.8.3, SBr 9.12 TĀR 1.25,

BrahmaP raising k. (in sitting) ऊर्ध्वजानु ऊर्ध्वजानुके

mfn SankhŚr ऊर्ध्वज (L) ऊर्ध्वरु mfn (Pān 5.4.130)

MaitrS, AitĀr, etc reaching up to the k. जानुदक्ष mf(३)

n TS 5.6.8.3, SBr 9.12 TĀR 1.25, BrahmaP shaking of k.

निजानुका

TaittĀr so that the hands are outside

(not between) the k. बाहिजानु ind Heat treambling of

k. नि जागु को Taitār up to k. अभिरु ind RV 1-37.10

& 8.92.3 .

the knee-cap नल्लिनी W — कपोती L .

' kneel ' vb स्था cl 1 तिष्ठति, तिष्ठते

(with जानुभ्याम्) .

kneel down जानुभ्याम् गम् MBh 13.935, Pañcat

15.1.11¹⁰ to k. upon दा cl 3 ददाति (दत्ते) (with

जानु) (gen) MBh 3f made to k. down निषादिता

mfn Malatīm .

kneeling on one knee नीरासनम् W ' milking

while k. ' आञ्ज्यदोहम् TandyaBr (vv.11 आञ्ज्यदोहम्

and आञ्ज्यदोहम् ĀrshBr) आञ्ज्यदोहम् .

knee-pan जानुशिरस n ĀsvŚr 1.4.8

केपोली L — जानुफलकम् W — जानुमण्डलम्

Buddh L — जाम्बिलम् Sch — नत्किनी W .

knife n दुरिका Kathās 12. 25, Vet Introd $\frac{30}{31}$,

4. $\frac{26}{27}$ f. दुरी L दुरी, दुरिका Heat 1.9.97 दुरी L

— दुरी L — दुरिका Rajat 5.437, Kathās 54.10

— कृपाणी Kad — खड्डुपुत्रिका L = आरिपुत्रिका

— (small) उनी आरिपुत्रिका, आरि Heat — कखातपुत्री

Virace — (small) असिधेनु f Das Kathās, असिधेनुका

Kathās — कतरल Kathās — कतरि f Susr, Heat

कतरिका Hit, Heat, कतरी Heat कतरीका Tantras

— कतरिका, कतरी — कोशेयक: Kad

— पत्रम् L, पत्रः Sakat, (ifc f आ, ई) — प्रशरः

f AitBr — वननम् Kaus — वनण्डा, वनण्डी (only I

— वनण्डा (only L) — विधानम् (ifc f आ or ई)

विधानः (g अध्यादि) P (v.l. कृपाज) —

शस्त्रम् L — शस्त्रम् SBr, etc, शस्त्री — शस्त्रिका

Das — शस्त्री Bhartr — रन्धा TS — सुधिति

mfn L स्वाधिति .

a blade (of a knife) फल्म् (ifc f आ or ई)

MBh, P, Kum — कर्तरीफलम् Heat — पराञ्जः (only

L) संतापिका L fluish like the blade k.

शस्त्रीश्याम mfn 'sis a broad-bladed k. उपलपलम् L

a broad bladed k. used by surgeons उपलपलम् Susr butt-

er k. कुन्तापिका L — पापिका L a carving k. शङ्ख

n RV 1.110.4 & 10.106.17 a cheese k. पापिका L

a curved k. नरनरः IBh, pas a double edged k. with

two sharp edges हुत्तम् L ' fall of a k. ' शस्त्रपातः

Kavyād the handle of a k. शस्त्रपातः Susr having a sharp

k. शस्त्रपातः RV a kind of k. शस्त्रपातः Un 1.37 Sch

a k. for cutting wood प्रज्ञान Pan Sch ' k. leaved

Andropogon aciculatur दूरिणापत्नी L ' k. operati n

any surgical operation शस्त्रकर्म n Susr a k. shaped

like the wing of a cock कुक्कुटपक्षकः L a k. (used for

killing animals) अग्रा m RV, AV, etc a k. with a single

edge (the blade two inches long the handle six, used by

surgeons) अध्वारम् Susr a large sacrificial k.

रवः
३

W a long k. पत्रकम् L — पत्रपात्रः L

most skilful wielder of the gold k. हिरण्यवाशीतम् one-edg-

ed k. करपातिका, करवातिका L the point of k.

अस्यग्रम् Sankh a sacrificial k. कडितुलः L —

कृपाणः W — निस्त्रिंशः W a sharp-edged k. क्षुरयः

Pāncat 1 a sharp k. वाशी RV, AV, MBh a shoemaker's k.

आरा a small k. रवदुधेनु f Rājāt 8.3315, अशिधेनु

a sort of crooked k. दात्रम् RV, Āpast, MBh, etc a sort

of k. कृति m f RV 1.168.3 a sort of k. with 3 edges

त्रिकूर्चकम् Susr 1.8.1 ' stroke of k. incision

शस्त्रपातः

Kavyād

a surgical operation

शस्त्रनिपातनम्

Susr

a surgeon's circular k.

मण्डलाग्रम्

(scil शस्त्रम्)

Susr

wielding a gold k.

हिरण्यनाशिमतां, हिरण्यनाशी mfn RV .

furnished with knives

आरिमता

mfn VS 16.21

(said of the chariot of the Maruts) स्वधितिवत् mfn

RV 1.88.2 .

to knit the eyebrows. श्रू (acc with कृ or बन्ध)

— बन्ध cl 9 बध्नाति (rarely बद्धीते, cl 1

बन्धाति, बन्धते MBh cl 4 बध्याति Hariv) MBh,

Kav, etc well k. together सुसंहत mf(आ) n R, VarBrS

Mricch — सुसंयुत mfn R, v.1. सुसंहत .

knitted (as the brow) adj विकृति-युक्त MBh Kāv

_____ (as brows) विकृत f(आ, इ) Prab _____ (as the

brows) विवर्तित Śak .

knitting n भङ्गः — विभेदः Sāh — विरूपीकरणम्

BhP _____ (of the brows) विक्रिया _____ (the brows) बन्धः

hajat _____ (the brows) विजृम्भः BhP _____ (the br-

ows) विजृम्भणम् BhP .

knitting the eyebrows

श्रुवन्धः A श्रुवन्धः .

knitting the brows

संहतम्

mfn MSh .

knob n पिण्डकः, पिण्डकम् Hariv, Susr — पिण्डः

(rarely पिण्डम्) TS, ŚBr, etc — निक्षिपः TS, ŚBr .

knock vb तड् cl 10 लाडयति Nir 3.10, Mn 4.11,

Yājñ 1, MBh, etc.

to knock down प्रतड् प्रलाडयति MBh, Pañcat —

अनयुभ caus Hariv — उह cl 1 ओहति, ऊहति

Dhātup 9.54 — ऊह cl 1 ओहति Dhātup 9.52 to k.

out शङ् caus शातयति, शातयते RV, etc ____ (an ^{eye} ~~eye~~)

विशातय Nom विशातयति R ____ (eye, tooth

etc) निहन् निहन्ति RV, etc ____ (teeth) पत

caus पातयति (ep. also पातयते) BhP to k. together

(with a sound or noise) रंहाय caus रंहाययति

AsvGr .

a knock on प्रहारः (loc comp) Mn, Yājñ, MBh, etc

a k. with प्रहारः (comp) Mn, Yājñ, MBh, etc .

knocked adj अभिलाडित .

^{having}
the flowers and leaves knocked off विभ्रंशितपुष्प पत्र

R k. down अवपोथित MBh 6.5505, Hariv k. out लून

Kathās ____ (as an eye) हत R .

knocking against बहुधात (acc) RV 7.69 k.out

भेदिन् mfn ____ (an eye) निपातन् mfn MBh k.out

a person's 2 eyes दिनेत्रभेदिन् mfn Yājñ .

anything used for knocking down as stones ,etc

thrown from the walls of a city on the besiegers

37 अथवा शिला MBh 3.641 k. down अथवा शिला

Mn 11.64, Yājñ 2.223 BhP k. down fruits फलपातनम्

Mn .

knock-kneed adj रोहताजानु, रोहताजानुक^L — —

रोहता, रोहता L .

a knockkneed girl unfit for marriage रोहिणी^L

knot n ग्रन्थि m RV 9.97.18 & 10.143.2, AV, TS, etc

ग्रन्थः TS 6.2.9.4 (v.1.) = ग्रन्थि

आग्रन्थनाम् Bear 1.78 आग्रन्थि पर्वन् n

RV, etc पर्वणी ifc BHP पर्वन् पर्ववाधि m

L आकल्पकः L, ग्रन्थि कन्दः ,

कन्दम् Suśr 1.258.9 ध्रुवः VS 5.21.30

नक्षत्रम् AV, etc .

after the knot of hair रत्नकाशगम् ind SBr forming

a k. रत्नग्रन्थि mfn Uttarar having a k. on both sides

(as a rope) सर्वदाः पारः mfn Sarvad having the fast-

ening of the k. gone वीतो द्यः पल्लवः mfn Kir having

the k. untied विशालिः पानीवि mfn RV a k. at the neck

of the bladder सूक्ष्माक्षि m Susr a k. difficult to be

undone दुर्दोक्षः Sch on Hāla 149 a k. (esp. of a cane)

पारः n RV, AV, VS, SBr a k. (esp. of a reed)

पारः n RV, AV, VS, SBr a k. formed by men

मन्त्रोपनिषद् m Kapisht k. with abdomen उदरः पानिः m

a k. in a measuring line निरुद्धः KatySr Sch the k.

of a chariot रथविधि- m Hariv k. of a cord विधि

m RV 9.97.18 & 10.143.2, AV, TS, etc a k. of braided

hair विधि Vike 5.19, BhP 3, विधि Das 12.

20. & 75 विधि: m a k. of hair रथ: RV, TS, Pancar

Br — रथका RV, AV, SBr a k. on a lotus-stalk

विधि m MBh k. of the string which fastens

the lower garments round the lions tied in front विधि:

L a k. closely and therefore difficult to be undone

विधि m ChUp, KathUp, MundUp, MBh, etc k. tied

in the end of a garment for keeping money अग्नित्थ m RV 97.

18 & 10.143.2, AV, TS, etc the k. which fastens the lower

garments above the hips अस्त्रअग्नित्थ m W a little k. in

the wood (?) अग्नित्थ Car 6.18.77 a particular k. अग्नित्थ

m Hear 1.59 so as to form a k. अग्नित्थअस्त्र m ind (with

अग्नि) Balar so as to form a particular k. अग्नित्थ

अग्नित्थ ind, Pān 3.4.42 Sch (not in Kās) so as to

make a k. called after the wings of a curlew अग्नित्थअस्त्र

ind, Pān 3.4.42 Kās a stick with five knots अग्नित्थ

m Kaus' the tying of k. वसेनाधि f AitBr .

containing knots पवेन mfn ApSr Sch free from k.

निग्रन्धि mfn L furnished with k. etc (as a missile)

कोर्णि mfn Mn 7.90, MBh. Susr, etc growing from k.

पर्वयोनि mfn having a hundred k. शतपवन् mfn EV

AV, Hari , etc — शतग्रन्धि f L having beautiful

k. रुपवन् mfn MBh, R, etc having good k. (as arrow)

रुपकस mfn Sis having k. ग्रथित mfn Susr 1f 4 —

निग्रथित mfn Susr — परुष्मा mfn ApSr Sch परुष्म

_____ (as grass) पुरुष mfn ⁴ApSr having long k. Scinda

-pusus officinalis दीर्घग्रन्थि m L गजपिपली _____

Sugarcane दीर्घपर्वत m L having the k. outside

बहिर्दिपुत्र mfn ⁴KatySr having the k. turned eastward

प्राग्ग्रन्थि mfn ⁴KatySr a tumor with hard k. श्रितम्

Susr 2.14.1 & 4, 4.21.3 without k. विपकस mfn AV _____

the grass Cyperus pertenuis काण्डहीनम् L .

' knot-leaved ' a kind of Durva grass

अन्धपत्ती

L .

knotless adj निःशङ्ख

L .

knotted adj गान्धित ए सिद्धमादि .

having the strings tightly knotted (as a garland)

रुक्मिण्य गुरु Malatim सुगन्धित गुणात् k. together संग्रथित

mfn RV many k. Tamarise Indiaea बहुगन्धि m L well-

k. रुक्मिण्य MW .

knotty adj ग्रन्थित इ सिद्धमादि -- ग्रन्थिमात्

m Bhpr 5.3.225 — ग्रथित Susr 1 f 4 — (as

reed |) परुष f(आ) AV — पवत RV, AV (acc-

ording to ĀpŚr Sch = परुत्क, पवत) .

the becoming knotty ग्रन्थितम् Susr a k. question

महाप्रश्नः Kav .

' knotty-fruited ' feronia elephantum ग्रन्थिफलः

: knotty-leaved a kind of perfume ग्रन्थिपत्रः,

ग्रन्थिपत्रः L.

know vb & सा cl 9 जानाति, जानीते RV, etc

— विज्ञा विजानाति, विजानीते RV, etc — प्रज्ञा

प्रजानाति RV, etc — परिज्ञा परिजानाति,

परिजानीते (2 acc) RV, etc — अभिज्ञा

अभिजानाति अभिजानीते — प्रत्यभिज्ञा प्रत्य-

अभिजानाति, प्रत्यभिजानीते MBh Kav, etc — — विद्

cl 2 वेत्ति RV, etc — संविद् संवेत्ति, संविन्दे

RV, etc — अभिविद् A MBh 3.13698 — — प्रपिद्

प्रवेत्ति RV, AV, MBh — संविद् caus संवेदयति

Bhatt — — विविद् RV — अवगम अवगच्छति

— अवबुध अवबुध्यते — निबुध निबोधति

RV, AV, Im, MBh, etc — प्रबुध प्रबोधति MBh —

समवबुध समवबुध्यते MBh, R — सम्बुध

सम्बुध्यते MBh, R, etc .

II अक्षीं उद्येति

TS, SBr, Up, etc

अभिपश्य अभिपश्यति ChUp — अवे अवेति

MBh, etc

आचिन्

RV, AV 5.1.2

आलोक्

caus

आलोकयति

MBh, R, Hit, Pāncat, etc

उपलभ उपलभते

MBh, BhP, Pāncat, VarBrS, etc

उपोद्ब्रू उपोद्ब्रूति

(comm) ChUp 4.2.4

चित्

cl 1

वेतति

RV, AV 7.2.185.5

चित्

cl 1

MBh 3.14877

परिचि

Kāv, Rājat, Pānc

परिदृश्

परिपश्य

परिपश्यति

MundUp, MBh, BhP

परिभू

caus परिभावयति परिभावयते Prab, Rajat, BhP,

Pānc — प्रचित प्रचिकेति, प्रचिकेति RV — प्रपश्य

प्रपश्यति (ep also प्रपश्यते) R — भू caus

भावयति rarely भावयते MBh, Kāv, etc — मन्

cl 8,4 (Dhātup 30.9, 25.67) मनुते मन्यते (ep. also

मन्यति) RV, etc — मि cl 5 (Dhātup 27.4)

मिनोति मिनुते MāndUp, MBh — लभ cl 1 (Dhā-

tup 23.6) लभते (ep. also लभति, लभते Kathās,

Kull — लक्ष cl 10 (Dhātup 33.5, 33.23) लक्षयति,

लक्ष्यते

MBh, Kāv, Pur

लोक caus or cl10

(Dhātup 33.103) लोक्याति R, LingaP निपडा

निपद्याति (rarely निपश्यते) R, BhP निभू

caus निभाव्याति MBh, Kāv, etc चाल caus अतगति

BhP वेण कृ cl 10 कारयते Dhātup

33.33 मृ cl 10 बारयते Dhātup 33.33 .

' Ah! I know ओशातम् Mricch 1.7⁶ , Sak, etc to k.~~feed etc. as many persons as one~~

that सा cl 9 जानाति, जानीते Mn, etc to k. about

प्रसा प्रजानाति

RV, etc to k. accurately

सम्प्रसा सम्प्रजानाति, सम्प्रजानीते MBh, Hariv

प्रविशा प्रविजानाति ^{Susr} to k. as शा cl 9 जानाति 1

जानीते

Mn, etc

— विद् cl 2 वेत्ति (esp ir)3 pl विद्: with two acc or with acc and nom with इति)Up, Mn, MBh, etc to k. by heart अधी अध्यतिTS SBr, Up, etc to k. carnally जम् or जम्भ cl 1जम्भति or जम्भति Ā (Vop) जम्भते v.l. for √ जम्भ(Dhātup 23.11) BhP 3.20.26 to k. exactly प्रत्यवगम्

प्रत्यवगाच्छति MBh to k. how to विद् with inf to k.

in consequence of (something else) अनुरंविद् AT 10.7.

17 & 26 to k. in detail प्रविज्ञा प्रविजानाति Susr

to k. not how to विज्ञा with न and inf to k. perfectly

सम्प्रज्ञा सम्प्रजानाति, सम्प्रजानीते MBh, Hariv to k.

right प्रविद् caus प्रवेदयति MundUp to k. singly

प्रत्यवगाम् प्रत्यवगाच्छति MBh k. that निवेद

यथा

समाज्ञा to k. thoroughly समाज्ञा MBh, Hariv, Vet

संविदं संवेत्ति, संविन्ते

RV, etc

अनुविद् cl 2 Ved अनुवेत्ति RV, etc — आभिसंविद्

AV 3.21.5 — आभिविद् P to k. to be बुध cl 1

बोधति, बोधते

cl 4 बुध्यते (ep. also बुध्यति)

MBh, R, etc to k. together संविद् सं ~~सं~~ संवेत्ति,

संविन्ते

RV, etc to k. together with अनुसंविद्

AV 10.7.17 & 26 to k. well संज्ञा संजानीते R

आभिविद्

P one should k. विद्यात्

(to feed etc) as many Brah̄mans as one knows

साहुणवेयम् Pan 4.3.29 Sch so that nobody k. अनिदितम्

ind Mricch .

to become known विश्रु- pass निश्चूयते (ved

also निश्चूयते) RV, TBr, TBh, etc — प्रकाशताम् गम

Indr — प्रथ cl 1 प्रथते (Dhatup 19.3), (rarely

प्रथति) TBh, Kāv, etc — प्रश्नु A RV 4.41

2 etc — बहुलीभू बहुलीभवाति Ragh —

विपुलता गम् . to become k. more than others

to become known more than others अतिप्रशु -cl 5

अतिप्रशु (Ved 3 sg) RV 10.11.7 .

to be known अभी pass अभियते BhP —

ख्या pass ख्यायते IBh 3 — चित cl 1 P A PV

VS 10,15 — प्रख्या pass प्रख्यायते .

to be known as शु pass श्रूयते (ep. also

श्रूयति) RV to be k. thoroughly समावि द् caus समावेदयति

MBh, Kam easy to be k. सुज्ञान mf(आ)n Vam 2.1,3

difficult to be k. दुज्ञान mfn IBh — दुर्निय mfn IBh

— दुर्वेद mfn R 4.46.2 it is k. विशा विशायेते pass १

SBr very difficult to be k. सुदुर्वेद (MBh) सुदुर्वेद

(R) mfn to cause to be fully k. सम्प्रतिवेद caus

सम्प्रतिवेदयति MBh to cause to be k. उपलभ

caus उपलभयति BhP 4.1.25 to cause to be made k.

दा caus दापयति (with द्योषणम्) Kathās 64.86 .

to cause to know अवगम् caus P Malav, etc —

प्रबुध caus प्रबोधयति MBh, Kav, etc — बुध अवत

caus Balar, etc — निबुध caus निबोधयति B'P —

सम्बुध्य caus सम्बोधयति — उपलभ्य caus

उपलभ्ययति Pat. on Var 2 on Pān 1.4.52 — वेदापय

Nom वेदापयति Pān 3.1.25 Vartt 2 Pat — संविद्

caus संवेदयति Prasnp — संनिविद् caus संनिवेदयति

MBh R — समनुविद् caus समनुवेदयति AitBr .

वेदयति
to cause to know thoroughly समान्विद् caus समा

MBh, Kām .

to make anything known by signs संसा caus संसा

पयति, संसापयते Mricch Hear to make k. सा caus

सापयति

IBh 2.12, Katy + Pat

वि सा caus

वि सपयति, वि सापयति (rarely वि सापयते) ३Br, etc

— संवि सा caus संवि सापयति ३ajat — वि द caus

वेदयते (rarely वेदयाति) ३Br, etc — ३गवि ३

caus IBh, Hariv, Sak, Vikr, BhP, Kathās, etc — वि नि वि द

caus वि नि वेद याति IBh, P, Kathās — प्र वि द caus

प्र वेद याति, प्र वेद यते Ttp, IBh — सं वि द caus

सं वे द याति IBh — सं नि वि द caus सं नि वे द याति IBh P

— प्र ति वि द caus प्र ति वे द याति IBh, P, etc —

प्रकाशं कृ PĀ Hariv — संनिकाशं caus संनिकाशयति

MBh, Nir 13,35 — अभिरव्या caus अभिरव्यापयति In etc

— आरव्या caus P MBh 1.7485 — आचक्ष

आचक्ष TS 7, SBr, etc — आविश caus आवेशयति

RV, AV, AitBr, MBh, BhP, Ragh, Bhag, etc — आश्रु caus

आश्रवयति RV, AsvGr MBh — उवायम् Ā Pan 1.2.

15 — रव्या caus रव्यापयति In, Yājñ, MBh, etc

परिविश Br — परिभू caus परिभानयति, परिभानयति

Uttarar — प्रचित caus प्रवेतयति, प्रचित, प्रवेकेति, प्रचाक्रेति, प्रचित

RV — प्रचुद caus प्रचोदयति Mn 3.228 — विख्या

caus विख्यापयति Mn, Bbh — विष्णु. caus विष्णव ^{याति}

Mn 11.198 — संह्ये संह्यते Bhatt — गृह cl

10 गारयते Dhatup 33.33 to make to be k. संशा

caus संशापयति, संशापयते SBr

to wish to know शा ^{desid} ~~Desidd~~ जिशासते (Pan 1.3.)

57, ep also P) Mn 2.13, Bbh etc — विद् ^{desid}

विविदिषति विविदिसति SBr, etc — विज्ञा ^{desid}

विजिशासति, विजिशासते TS, ChUp — प्रतिपद् ^{desid}

प्रतिपिप्सते

(Pāṇ 7.4.5) ^{Bhām} ~~an~~

वि१ cl 2

वेत्ति 'SBr, MBh .

to wish to make known सा ^{मिषति} caus desid जिषय

(also जिषयमिषति Siddh) रीप्सति Pāṇ 7.2.49

& 4.55 .

knowable adj विज्ञेय ŚBr, MBh, etc.

knowableness n ज्ञेयत्वम् Śamk.

knower adj साह

ChUp 8.5.1, KathUp, etc

विशाह SBr, MBh, etc

परिशाह Bhag

(a Buddha) ज्ञानकः Divyāv 13.348, 21.13

वेत्

SvetUp, MBh, etc

वेदित f(श्री) (with acc gen)

AV, SBr, MBh, etc

प्रवेत्

m R

विद् (mostly

ifc) KathUp, In, MBh, etc, विद्

RV 7.11.

1, 10.104.6

माह

m Cat .

(esp) a knower of the universal spirit

दासः

L.³

one who knows सोऽहं ChUp 8.5.1, KathUp, etc

— विज्ञातृ SBr, MBh, etc — परिज्ञातृ Bhag

— वेत्तृ SvetUp, MBh, etc — वेदयितृ Kum —

संविदस AV — विदस f(विदुषी) RV, etc विद्वन्

AV 9.9.7 — बोधु (loc or comp) m ChUp, Yājñ, MBh, —

etc .

one who knows Brahma ब्रह्मविदस KausUp one who

k. his powers शक्तिस MBh one who knows how reli-

gious rites ought to be conducted कृतबुद्धि W one who

k. 7x7 sciences सप्तसप्तवेत् m R one who k. the

customary rites कृतकल्प R 2.1.16 (in phi) one who

k. the identity of Brahman and Ātman आत्मा

one who k. the matter विनायः L one who k. the nat-

ure of the soul and God वेत् m W one who k. the

one universal spirit लोकोत्तर Kaush Up Kaush Up one who k.

(the text called) Rahasya रहस्यनिद् Baudh one who

k. the way त्रसात् m RV one who k. what is to be done

कृत्यस

one who makes known आवेदकः .

who knows thus या एवम् वेद (in Br) .

desirous of knowing जिज्ञासु IBh, R, BhP, etc

जिज्ञासक जिज्ञासु R 1.9.23 — जिज्ञासु

R — विवित्रसु (with acc) IBh, BhP .

desirous to know everything (said of the gods)

बुभुत्सु IBh wishing to k. बुभुत्सु (acc or com)

IBh, Das etc — उपजिज्ञासु IBh 12.3884 .

wishing to make known जिज्ञापयिषु Bhatt 9.37.

knowing adj I विज्ञानत् — ज्ञ f(आ)

(Pāṇ 3.1.135) ŚBr 14.7.2.3, Mn, etc — ज्ञानिन् Mn

12.103, Hariv, etc — विज्ञ, विज्ञानिक L — ज्ञा

ifc — प्रज्ञावत् Kathās, Pañcat, etc — प्रज्ञति

ŚBr, प्रज्ञ f(आ) (ifc) — विज्ञानक MBh —

अभिज्ञ f(आ) — वेदितृ f(त्री) AV, ŚBr, MBh, etc

— वेदिन् Mn, MBh, etc — विद् KathUp, Mn,

MBh, etc, विद्वस् विद् — विद्वस् f(विदुषी) RV, etc,

विद्वन्
विद्वन् AV 9.9.7 — प्रतिद्वस् RV, AV, TBr —

परिवेदिन् W — निवेदिन् Mālatīm — प्रतिवेदिन्

(ifc) Lalit — विदुर Uttamac — वेद f(ई)

W — वेदत § प्रज्ञादि — वेदिन् Cat

— मोध AshtāvS — बुधान L — निमोदधृ

Gal.

II अनुभाविन् — उपमन्यु Sāy — कवि

— कृतिन् MBh, Ragh, Bhartr, etc — चिकित् RV

8.51.3, 97.14 & 102.2 — चिकित्स f(चिकितुषी) RV

— चित् ifc — चैतनावत् Nir, MBh 12.14,

Sāmkhyak, Suśr — दर्शन f(ई) — दर्शिन् ifc

R 2.64.3, Śak 1. $\frac{16}{17}$, Ragh 14.71, Kum 2.13, Hit 1, दक्षिन्

MBh 1.5037 — दृश् m (ifc) Yājñ, MBh, etc —

दृष्टिम् MBh, Kām — ध्रुवत् Bhatt —

निदर्शिन् MBh — निपुणदृश् MW — पाठिन्

MBh, Pur — प्रचिकित VS(Mahidh) — विदग्ध MBh,

Kāv, etc — विन्दु Vās.

not knowing अजानत् — अज्ञ — अविजानत्

RV 1.164.5, KenaUp, Mn 3.97, Yājñ 2.258 — अप्रजज्ञ

RāmatUp — अप्रज्ञात्र TS — अविज्ञानक MBh —

अविद्वस् RV, AV, etc — अवेद्यान Mn 8.32 —

अचिकित्वस् RV 1.164.6 — अकिचारज्ञ Kathās k.

accurately प्रवेदिन् Mn 9.267 k. a little किञ्चित्

k. all beings भूतविद् ŚBr 'k. all hearts'

चिकित्तिन्मनस् Say k. another's faults परदोषज्ञ

Subh k. a person's intention मतज्ञ Śringān k.

better than वेदीयस् (abl) RV 7.98.1 k. consciously

तोद्यपूर्वम् ind Śak k. everything सर्वविज्ञान R, Sch,

सर्वविज्ञानिन् — विश्वविद् RV, TS, ŚvetUp, etc, विश्ववेदस्

RV, VS, AV k. exactly अन्तर्विद् RV 1.72.7 k. fate

देवज्ञ k. fish मत्स्यविद् ŚāṅkhŚr k. flavours

रसविद् BhP k. food अन्नविद् k. gods देवजनविद्

ŚBr k. (how to ward off) evil spirits भूतविद् Subh

k. little अल्पज्ञ — अल्पविद् ChUp 'k. logic'

(a philosopher) तर्कविद् m Bādar 2.1. $\frac{11}{12}$ a k. man तज्ज्ञः

BhP 3.5, Rājāt 5.481 — दासः L k. men's destinies

देवज्ञ k. months मासज्ञः L 'k. much' N of Śiva

महाज्ञानिन् m Śivag 'k. odours' the nose गन्धज्ञा L

'k. of life' an artery जीवितज्ञ f L 'k. one

another' a friend परस्परज्ञ W k. one's mind मतिविद्

VS, TS, AitBr k. the k. one's own duty and interest

स्वधर्मार्थं विनिश्चयः k. one's self आत्मज्ञ MBh

12.12440 — अन्तःप्रज्ञः k. only one's self रसविद्

BhP k. places स्थानविद् Kathās k. sacred texts

मन्त्रज्ञ

Var, BhP

— मन्त्रदर्शिनः

SamhitUp

— मन्त्रकवेविद् MW k. so एवंविद् ŚBr, AitBr, TUp,

एवंवेदस्

k. tastes

रसज्ञ

Kāv, Pur, Kathās

— रसविद्

BhP

k. that

तज्ज्ञ

BhP 3.5, Rājāt

5.481

— तद्विद्

AV 9.1.9, ŚBr 14, Gobh, Mn, etc

k. that anything must be done

अस्तुविद्

Rājāt

k. the

art of magic

इन्द्रजीवजः

VarBrS

k. the ceremonies of

of the Agnishtoma

आग्निषोमिक

f(१/२ Paṇ 5.1.95, Comm).

n(Pāṇ 4.3.68, Comm) Pāṇ 4.2.60, Comm 'k. the course of

planets' an astrologer ग्रहविचारिन् m Sāh, ग्रहविप्र.

W k. the course of rivers नदीज्ञ MW k. the

duty धर्मविद् Gaut, MBh k. the fixed times कालज्ञ

Mn 7.217, Ragh 12.33 ~~W~~ k. the gods देवविद् ŚBr

'k. the heart' मनश्चित् k. the interior अन्तरज्ञ

k. the law धर्मविद् Gaut, MBh k. the nature of the

soul आत्मविद् ŚBr 14, Up, MBh k. the Nyāya philo-

sophy नैयायिक k. the one Brahman ब्रह्मविद् AV,

etc k. the principles (esp. those taught in Jainism)

तात्त्विक Subh k. the Purāṇas पुराणविद् Prab k. the

Rig-veda ऋग्वेदविद् — ऋग्विद् Vait k. the

sacred usage (at sacrifices) ऋतज्ञ RV, AV k. the

Sāma-Veda सामविद् Vait k. the sense अर्थविद् Ragh

3.21 k. the sentiments and passions रसभावविद् Śis k.

the Supreme Spirit अध्यात्मविद्, अध्यात्मदृष्टि ~~— k. the~~

~~supreme/spirit~~ Vedāntas k. the ^ySuryāhmn (RV 10.

85) सूर्याविद् ĀsvGr k. the tastes of रसज्ञ (gen,

comp) Kāv, Pur, Kathās k. the Tattvas (esp. those taught

in Jainism) तात्त्विक Subh k. the thoughts चित्तसंख्य

W k. the thoughts of another परचित्तज्ञानम् L k. the

times कालविद् RV 4.32.13 k. the true state of

family कुलतत्त्वविद् k. the veda वेदविद्, वेदविद्वन्

MBh k. the Veda and Śāstras वेदशास्त्रविद् MBh k. the

Vedānta वेदान्तविद् Vedāntas, वेदान्तवेदिन् Pāncar k.

the way to Brahmā or Brahṁā ब्रह्मपथकोविद् L k. this

इदंविद् Aitār, Nir k. thoroughly आविद्वस् RV

4.19.10 k. thus एवंविद् ŚBr, AitBr, TUp, एवंविद्वस्

k. Tripitak त्रिपिट Divyāv 17.25, त्रिपिटक Divyāv

2.575 k. well सुज्ञ f(आ) Kum — प्रवेदिन्

Mn 9.267 — (a Jina) सुविद् m Gal k. what is

convenient उचितज्ञ k. what is fortunate शिञ्ज W

k. what is right कृतज्ञ f(आ) MBh 12.104.6 k.

what is true सत्यज्ञ Nir k. what is useful

अर्थचिन्तक Vātsy k. which यद्विद्वस् JaimUp k.

woman विदग्धा W k. the world लोकाज्ञ k. the

worlds लोकविद् MBh k. the Yajus or sacrificial

formulas यजुर्विद् AV not desirous of k. निजिज्ञास

Nyāyas, Sch not k. Brahma अब्रह्मविद् not k. everything

असर्वज्ञ not k. that नतद्विद् BhP not k. that

i. e. Brahma and soul's identity अतज्ज्ञ not k.

the Veda अश्रुतिधर L not k. the vedas अवेदविद्

GopBr, Mn 4.192, अवेदविद्वस् MBh 12.8967 not k. thus

अनिर्णयविद् SBr not k. what to do विचित्त

Hcar seeing i.e. k. sacred texts मन्त्रदृश BhP

'very k.' an attendant on the woman's apartment सुविदः L

without k. आविज्ञात् abl ind Mn 2.220, MBh 5.5443,

Hariv, R.

being made known आवेद्यमान

causing to know ज्ञापक f(इका) Hariv 6518,

Kāty & Kās', BhP 9.6.10, Sāh, etc — बोधक f(इका)

Kāv, Vedāntas, Sarvad — बोधिन् Sāh — सम्बोधयितृ

MaitrUp — प्रत्यायक Sarvad.

making known अवगमक — आवेदक ifc —

बोधक f(इका) Rājāt — प्रवेदकृत AV — अभिज्ञापक

BhP — आख्यापक L — ख्यापक ifc Śusr,

Sāh 6.60 — ख्यापिन् ifc Kathās 77.15.

knowing n

ज्ञानम्

ŚāṅkhŚr 13, Gobh, Mn, etc

— अणुषु

m RV (Sāy)

— परिगमः

Bālar,

Pracand, परिगमनम्

MW.

not knowing

अवेदनम्

Mn 5.60

(prob) the k. what

is fit

उचितदर्शित्वम्

Bear 4.37

(prob) the k. what

is proper

उचितदर्शित्वम्

Bear 4.37.

the becoming known

आविद्

f ŚBr, TS

दर्शितम्

ĀsvGr 3.7, Mn 2.101, 4, Yājñ 1.131, 2.170,

MBh, etc

—

व्यक्ति

f

MBh, Kāv, etc

(in dram.)

the becoming k. of a secret

क्षिप्ति

f

Sāh 373

the

being k.

ज्ञातता

Sarvad

—

आविद्

f ŚBr, TS

— प्रख्यानम्

Pāṇ 1.2.2.54

—

विवृतता

R

—

सिद्धता
सिद्धत्वम् BhP, the being k. to all the world

घण्टापथत्वम् Sarvad 11.

the act of causing to know सम्बोधनम् MBh, Hariv.

making known ज्ञापनम् Pat & Kās, Rājat 4.180

वेदनम् Rājat — प्रवेदनम् Pān 3.3.153

संवेदनम् MBh, Kathās, ŚārṅgS — बोधः MW

अंतर्गमनम् L — व्यापनम् Kathās 61.258

निवेदनम् MBh, R, etc — प्रव्यापनम् R, Daś, प्रव्यनम्

R — निरव्यापनम् Gaut — विसूचनम् MW — समर्पणम्

Samk, Sarvad making k. the germ of a plot बीजक्यासः.

Daśar.

desire of knowing जिज्ञासनम् mfn Kathās 5.136,

जिज्ञासा MBh 2 f, 13, Hariv, R, Pāṇ 1.3.21, Vārtt 3,

etc — विवित्सा MBh, विविदिषा, विविदिषु mfn Śamk

the desire of k. Brahmanā ब्रह्मजिज्ञासा Bādar desire of

k. distinctly विजिज्ञासा ŚBr, MBh, BhP.

desire to know बुभुत्सा BhP, Yājñ, Sch, बुभुत्सितम्

BhP.

to know विज्ञे [dat as Ved inf].

knowingly ज्ञानतः ind Mn 8.228 — मत्या

ind.

done knowingly कामकृत mfn Āp 2.28.12 k. or

ignorantly ज्ञानाद् अज्ञानाद् वा Mn 11.233.

knowledge n I

ज्ञानम्

ŚāṅkhŚr 13, Gobh, Mn,

etc

विज्ञानम्

(ifc f आ) AV, etc

प्रज्ञानम्

AV, etc,

प्रज्ञा

ŚBr, etc

संविज्ञानम्

Uttarar

(SāṅkhŚr 9.49, 15.127)

विज्ञाति

ज्ञातृत्वम्

f ŚBr

प्रज्ञता

विज्ञाति

ŚBr

अभिज्ञानम्
प्रज्ञत्स

L

परिज्ञा

अभिज्ञानम्

L

विद्या

परिज्ञ

RV, etc

वेदनम्
विद्या

Nir, MBh, Kāv, etc (rarely आ f)

वेदः

RV, AitBr

वेद्या

RV

संविद्धि

f NṛisUp, Kir

संविद्

f VS, etc

विद्यम्

विदः

विद्

f RV, KaushUp, (pl) Bhām

विद्वान्

n RV,

प्रविद्

f RV

आविद्

f ŚBr, TS

वेत्तृत्वम्^{MW}

वेदस्

n RV

वेदि

f

वेधः

Kāv, Xī Rājat, Pur

प्रबोधः Ragh, BhP, Sāntis — प्रबोधनम् Pāncat —

अवबोधः Ragh 7.38, etc — प्रतिबोधः KenUp,

BhP — बुद्धम् BhP — बोधनी L —

सुखबुद्धि Cat, सुखबोधः Cat.

II अक्षः L — आधिगमः — इङ्गः L —

उपलब्धि f MBh, SuSr, Tarkas, Sarvad, etc — ख्याति

f Yogas, Tattvas, Sarvad, ख्यानम् KapS 5.52, बुद्धि f

Tattvas — णः L — तमोऽपहः T — तमोघ्नः T

— धिषणा VarBrS 104.29, BhP — द्यो — ना

— पण्डा L — पण्डितता Bhartr, पण्डितत्वम्

Mricch — प्रकृतः RV — प्रतिपत्ति f MBh, Kāv, etc

— भाति f BhP — मतम् W — मन्त्रगण्डकः

L — महसम् L — मा L — मेधस् m

(ifc) मेधा — लभिः Śaṃk, Sāh, BhP — वपुनम्

L (w^h for वपुनम्) — वयुन mfⁿ वयुना BhP

— वासनम् L — (right) विदशेना Lalit —

विमर्शः Sarvad — वेदेना BhP — शिदेना MBh, D

Kāv, etc — सङ्गति f L, सङ्गतिक (ifc) Sarvad

— संगरः L — सम् — हः (only

L) — हृदयत्वरः MW — हृत्तरः W.

'no knowledge' अविज्ञानम् absence of k. प्रोतिभादन्यः

Kull absorbed in k. विद्यामय mf(ई)n MBh, BhP

according to k. यथाज्ञानम् ind, Gobh, Pañcar, यथाज्ञेयम्

Hcat — यथाविद्यम् ind KaushUp — यथानुद्धि

ind R — यथाप्रज्ञम् ind Cat — यथाश्रुतम् ind

KāthUp, BhP according to the best of one's ~~KN~~ k. यथाज्ञानम्

ind Gobh, Pañcar, यथाज्ञेयम् Heat accurate k. माति

f L to acquire k. शिक्ष cl 1 शिक्षिते (rarely P)

RV, etc — निगम् निगच्छति W acquiring k.

शिक्षणम् W acquisition of k. आगमः MBh, Yājñ,

etc advanced in k. ज्ञानवृद्ध mfn R 2.45.8 any k.

whether true or false (with Pāsūpatas) विद्या Sarvad

to arrive at full k. समुदागम् समुदागच्छति the being k.

ज्ञानत्वम् Sarvad 3 f the best i.e. k. that brings

final beautitude निःश्रेयसम् KaushUp, Mn, MBh, etc

the best i.e. k. that brings ultimate bliss निःश्रेयसम्

KaushUp, Mn, MBh, etc bereft of k. हतज्ञान mfn MW

'characterized by k.' श्रुतध्वज MBh dear k. संज्ञा

(ifc f आ) ŚBr, etc complete k. परिनिष्ठा Śamk, Pur

— परिवेदः, परिवेदनम् MBh, (v.1. पदवेदनम्) —

समुदागमः Buddh complete k. of the 4 parts of

medical science चतुष्पादसिद्धि f Car 3.8 concealment

of k. अवैलः L connected with k. श्रुतवत् mfn

BhP consisting in k. परिज्ञानमय mf(ई)n BhP consist-

ing of k. ज्ञानमय mfn MundUp, etc, सर्वज्ञानमय Mn 2.7

— विद्यामय mf(ई)n MBh, BhP — विज्ञानमय mf(ई)n

ŚBr, Up, etc — श्रुतमय mf(ई)n Buddh —

ज्ञानमयोमुद्रा RāmatUp 1.49 = ज्ञानमुद्रा — बोधामय mf

(, २) n Subh containing all k. सर्वज्ञानमय mf(२) n Mn,

R continuity of k. ज्ञानसंतति f MāṇḍUp 10, ज्ञानसंततिः

Sarvañ 11.81 a dealer in k. ज्ञानपण्यः Mālav defec-

tive k. कुज्ञानम् deficient in k. ज्ञानदुर्बल mfn W

denial of k. अवेतः L desirous of k. अनुप्राप्त mfn

MBh destitute of k. प्रज्ञापेत mfn KaushUp endowed ४४४)

with k. ज्ञानिन् mfn Mn 12.103, Hariv, etc —

ज्ञानवत् mfn (Pāṇ 8.2.9, Sch) MBh, R 6.102.7, Laghuj,

etc — श्रुतयुक्त mfn VarBr3 — प्रतिबोधवत् mfn

Sak enjoyment of anything with the k. of the owner

प्रत्यक्षभोगः W founded on k. श्रुतवत् mfn BhP full

k. सम्प्रतीति f Kir — समुदागमः Buddh giving

k. विधाकर mfn W a god in respect of k. श्रुतदेवः

BhP good k. सुखम् Kām — सुविद्या Kāv —

सुबोधः BhP a great xxxxxf amount of k. ज्ञानसम्भारः

Lalit 4.123 great k. बहुज्ञता MW to have k. ज्ञा

cl 9 जानाति, जानीते RV, etc to have right k. विज्ञा

विजानाति, विजानीते KathUp having all k. सर्ववेद

mfn MW having a k. of the essence of all creatures

स्वभूतात्ममेधस्य mfn having bad k. दुर्वेद mfn MBh

3.13437 having k. विज्ञानिन् mfn Hcar, Kathās, MārKP

having no capacity of k. in the heart or mind (said of

animals) हृद्यवेदिन् having no k. अवेदिन् mfn ŚBr 14

BhP, MārKP having supreme k. उत्तमविद् mfn Bhag ज्ञा

having the ~~xxx~~ third degree of k. अवज्ञानिन् mfn Jain

having true k. सद्बोध mfn Kāv, Rājat (esp) the

higher k. (derived from meditation on the one universal

spirit) ज्ञानम् ŚāṅkhŚr 13, Gogh, Mn, etc an impar-

ter of k. ज्ञानदः W to impart k. शिक्ष caus

शिक्षयति (rarely शिक्षयते) Mn, MBh, etc —

निदृश् caus निदर्शयति MBh, Kāv, etc imperfect k.

कुज्ञानम् incipient k. उद्धोधः W inferior k.

उपनिद्या innate k. जातीविद्या १११/१०६१६१ १०११११११

/k./of/anything/actually/not/perceptible/by/the/senses/

inward k. अन्तर्ज्ञानम् a king of k. विद्याराजः Buddh

knowing the higher k. ज्ञानिन् mfn Mn 12.103, Hariv,

etc knowing the k. of spirit ज्ञानिन् mfn Kathās 79,

Mn 12.103, Hariv, etc 'k. about anything' ज्ञानम्

k. and action विधाकर्मणि n du ŚBr k. derived from

one's self स्वसंवेदनम् HYog, Buddh k. derived from

personal observation अनुभवः (in phil.) k. derived

from verbal testimony शब्दबोधः k. established by

Pramāṇa प्रामिति f Nyāyam, Sch, Sarvad k. found out

by one's self (not handed down by tradition) उपज्ञा Pān,

L k. from any source but memory अनुभूति f k. gained

by Pramāṇa प्रामिति f Nyāyas, Sch, Sarvad k. gained

by the means of the four Pramāṇas (perception by the senses

inference, comparison, and verbal authority) अनुभूति f

(in phil.) 'k. given to others' विदधम्

RV, AV,

VS k. handed down in a family कुलविद्या

Mālav k.

invented by one's self (not handed down by tradition)

उपज्ञा Pāṇ, L k. not depending upon the senses

निर्विकल्पकम् W k. not derived from the senses

निर्विकल्पकम् W k. obtained by reasoning तर्कज्ञानम्

Bādar 2.1. $\frac{11}{12}$ k. of ज्ञता ifc Nal 19.24 —

विज्ञानता (loc) Cāṇ — विज्ञानिता (ifc) Kām —

परिचयः (gen, loc, instr, with or sc स्वम् or

comp) MBh, Kāv, etc ~~the/k/~~ — अभिज्ञता (Ragh 7.

61) अभिज्ञत्वम् k. of ātman अध्यात्मज्ञानम्, अध्यात्मविद्या k. of

Brahmā ब्रह्मविद्या ŚBr, etc ~~the/k/~~ — ब्रह्मवेदः

- W * k. of Brahmā (the one self-existent spirit
of the universe) ब्रह्मविज्ञम् Vedāntas k. of deshabhā-
sha (one of the 64 kalās) देशभाषाविज्ञानम् Cat k. of
difficult words दुर्गवाक्यप्रकोचः k. of disease रोगज्ञानम्
Cat k. of duty धर्मदर्शनम् MW the k. of elephants
गजशिक्षा MBh 1.4365 k. of everything सर्वविज्ञानम्
Sarvad the k. of evil beings भूतविज्ञानम् Cat, भूतविद्या
ChUp, SuŚr k. of final emancipation मोक्षज्ञानम् MW
k. of law धर्मदर्शनम् MW k. of magic art
इन्द्रजातपरिचयः Kshem k. of mankind लोकोक्तम् R
k. of one of the 64 arts वैतालिकम् BhP, Sch the k.
of one's own essence स्वसंविद् f BhP k. of one's

self बुद्धि (with आत्मनः, बुद्धिर् ब्राह्मी) f Car

k. of soul आत्मविद्या ŚBr 10, Mn 7,43, आत्मविता

Ragh 8.10 यत्किं/पदं/सदृशं — आत्मबोधः 'k. of supreme

spirit' आत्मबोधः k. of taste (esp. in poetical

composition) रसबोधः MW the k. of that तद्विद् f

KaushUp 1 the k. of the essence of Śiva acquired in the

malāpatha pilgrimage महापथः Cat k. of the nature

of honour मानस्वरूपाभिज्ञानम् Rājat k. of 'the one self-

existent Being' ब्रह्मविद्या ŚBr, etc k. of the past

पूर्वप्रज्ञा ŚBr k. of the Sāṃkhy system सारथ्यज्ञानम् MBh

k. of the soul आत्मज्ञानम् Mn 12.85 & 92, MBh, Vedāntas

k. of the supreme spirit अध्यात्मज्ञानम्, अध्यात्मविद्या, अध्यात्मज्ञानम्

— आत्मज्ञानम् Mn 12.85 & 92, MBh, Vedāntas k. of

the Veda वेदवित्तम् MarkP — वेदान्तविद्या —

वेदान्तविज्ञानम् MundUp k. of the world लोकज्ञाता

— भुवनज्ञानम् Cat — लोकतत्त्वम् R k. of the
योगविद्या

yoga ~~भगवद्गीता~~ Prasannar k. of the things derived

from resemblance उपमिति f Sarvad the k. of ~~the~~

true essence स्वसंनिधि f BhP k. personified and

compared with the moon प्रबोधचन्द्रः Prab k. personified

Ad/ā as a son of Buddhi बोध्यः Pur the k. possess-

by the kshatriya or military order क्षात्रविद्या (Pāṇ 4.2.

60, Pat, gaṇa गङ्गायनादि) ChUp 7.1.2 ff, धनुर्वेद

Comm the lamp of k. ज्ञानदीपः W — ज्ञानप्रदीपः Kum

the lord of k. ज्ञानपति m Mn 3.134 ____ (prob N of

Śiva) विद्याधिपः RāmatUp loss of k. प्रतिभाक्षयः Kull

mere k. ज्ञानधनः BhP 8.2.12, 9.8.23 'method of k.'

N. of Buddh work ज्ञानप्रशानम् not having such k. अनेवंविद्

अनेवंविद्सु mfn ŚBr nothing but k. प्रज्ञानधनः ŚBr

not possessing k. अविज्ञानवत् mfn KathUp an object

of certain k. प्रमेशम् (ifc आ) Kap, Sch, Vedāntas,

MBh, R to obtain the highest perfect k. अभिसंबुध

(with सम्यक्सम्बोधिन्) Sukh 1 the ocean of k.

ज्ञेयार्णवः Bcar 7.56 old in k. प्रज्ञावृद्ध mfn MBh

one in whom all k. is concentrated सम्भूतक्रतु mfn RV

(with Buddhists) one of the 5 kinds of k. समताज्ञानम्

Dharmas 94 one of the means of obtaining true k. अनुमानम्

(with Buddh) one of the ten kinds of k. निरोधज्ञानम्

Dharmas 93 one who gives k. विद्यादातृ mfn MW one who

has acquired all k. सम्प्राप्तविद्य mfn MBh one who has

acquired k. लब्धविद्य mfn W one who has attained full

k. समुत्पत्ति mfn Lalit one who has attained the k.

of business व्यवहारप्राप्तः W one who has attained to

perfect k. पूर्णबुद्ध mfn ŚBr one who has gained k.

of letters लब्धवर्ण mfn Ragh, Pārsvan one who has

obtained k. of आगतप्राप्त mfn (gen) MBh. one who has

reached the highest limit (of k.) शतपार mfn MBh

5.1251 one who has true k. सातृ m Cat one who is

on the way to attain perfect k. बोधिसत्त्वः Śis, Kathās,

Rājat, Buddh one whose k. is destroyed प्रवर्णराजिन् mfn

Susr one whose k. id is directed towards external object

नहिप्रस ^{mfn} mfn Up peculiar k. जातिविद्या perfect k.

सम्बुद्धि f MW — सम्बोधि MBh, Hariv λ (with

Buddhists) सम्बोधि f MWB 43 (with Buddhist or Jainas)

perfect k. (by which a man becomes a Buddh or Jain) बोधि

mf Kathās, Rājat, Śatr, Lalit possessed of great k.

बहुस mfn possessed of k. सुसामर mfn Kāv,

VarBrS, Kathās — सुसामरिन् mfn Sinhās — वेदजावत्

mfn Sāy — शिक्षावत् mfn Hariv possessed of much k.

बहुप्रसाजसामरिन् mfn Kathās possessing equal k. सामाज

mfn Mālav possessing good k. सुखान mf(आ)n Kām

possessing k. सामवत् mfn (Pāṇ 8.2.9, Sch) ChUp 7.7.2

possessing sacred k. ब्रह्मवत् mfn TUp, MBh possess-

ing supernatural k. सौमैधिक mfn W pure k. विसृज्यः

ŚBr, Sarvad य सामवेत् BhP 8.3.12, 9.8.23 the

quality of k. सत्त्वम् MW 'receptacle of k.' N of

a man श्रुताधि m Kathās religious k. अशः L

a requisite for attaining perfect k. वेद्यद्वयम् Lalit

'rich in k.' a learned man, scholar श्रुतवृद्धः Ragh rich

in k. वैशालिक mf(इ)n L 'rich in k. and very

learned and virtuous' श्रुतवृत्तादयः mfn R, श्रुतवृत्ताप mfn

Mn 9.244 right k. सम्यक्ज्ञानम् Śamk the rise of true

श्रुतिर्षि

k. विवेकोदयः Bharṭr a Rishi distinguished by k. |

m Āpast, Nir, Sch sacred k. वेदः RV, AitBr —

महत् n MBh 'secondary k.' N of a class of writing

subordinate or appended to the four Vedas उपवेदः

supreme k. ज्ञानवैश्वानरम् Buddh, Jain through k. समन्तम्

MBh a treasury of virtue and k. शीलज्ञाननिधि m

MBh true k. प्रमा Prab, Kap, Tarkas, IW 59, etc

— सङ्क्षिप्ता Bharṭr — वेदः RV, AitBr

— ज्ञानतन्त्रम् W use of anything with the k. of

the owner प्रत्यक्षभोटाः W 'verbal k.' apprehension of

the meaning of words शब्दबोधः void of k. हेतुज्ञान

mf n MW want of k. असम्प्रज्ञानम् Buddh — अनुपलब्धम्

the way of k. (one of the 3 roads to salvation) ज्ञानमार्गः

RTL 63 who has this k. य एवम वेद (in Br) 'whose

mother is k.' a Buddh विज्ञानमातृकः L wise through

fourfold k. (Buddha) चतुर्वैशारद्यविशारद mfn Divyāv

8.91, 19.52 'with k.' i.e. manifestly, actually, indeed

वेद्या instr sg (nom) and pl RV without the k. of

अज्ञातम् ind MBh — आविदित mfn (gen) Kathās

— आविदिते loc ind (MBh 5.5971) आविदितम् acc

ind (Kathās) with regard to k. अधिप्रश्नम् ind KathUp.

to wish for knowledge ज्ञानीय- Nom P Vop.

'knowledge-cover' (error) ज्ञानावरुपम् Sarvad

3 (jain)

'knowledge-fire' (distinction between good and bad)

ज्ञानाग्नि

m ~~GrabbUp.~~ Garbh Up.

'knowledge-marked' (in logic) intuitive knowledge of

anything actually not percivable by the senses ज्ञानादि (अज्ञेय)

Bhāshāp.

'knowledge-ocean' (a wise man) ज्ञानागारः BrNārP

'knowledge-organ' (an organ of sensation) ज्ञान विज्ञान

BhP, Sāy on ŚBr 9.

'knowledge-vessel' (a man famous through knowledge)

ज्ञान पात्रम् Sinhās 3. $\frac{5}{6}$.

known adj I सात

AV 19.15.6, ŚBr, etc

विज्ञात — प्रज्ञात

Mn, MBh, etc — समाज्ञात

MBh, Hariv — सातक

अथ ग आवादि — अभिज्ञात

Lalit — प्रत्याभिज्ञात

MBh, Śak, etc — विदित

AV, etc — संविदित

MBh, VarBrS, Inscr — विना

— विज्ञ

L, सात

— बुद्ध

Āpast, MBh

— प्रबुद्ध

Kap

— प्रतिबुद्ध

W, प्रतिबुद्धक

MBh

— बुद्धमत

W

— बुधित

W

— प्रतीत

Nir, Mn, MBh, etc

— प्रतीतिमत

Harāv

— प्रतीयमान

Pān, Śah

— अवगत

L

— (having the meaning of

(loc)

गत

L

— परिगत

Kāv.

II अवधारित

— अवसित

— आविष्कृत

Mn, Ragh, Kum, etc — आहत L — इदम्

(आयम्, इयम्, इदम्) — उचित Śis — उपलब्ध —

उपरिशेता — पुष्काय L — कोणित —

रण्यात MBh, etc — दृष्ट MBh, Kāv, etc

— निर्विण्ण W — परिचित Hariv, Kāv

— प्रख्यात MBh, Kāv, etc — प्रतिपन्न Kum

— प्रथित MBh, Kāv, etc — प्रमित W

— प्रसफुट Kāv, Pur, Kathās, etc — भाणित

MBh, Kāv, etc — मानित L — मित —

यात Pat — लक्षित Ratnāv — निवृत्त (also

निवृत्त) MBh, VarBrS, etc — व्यवसितम् impers,

व्यवसित MBh, BhP, व्यवस्त Divyāv — श्रुत RV,

AV, Br, MBh — संलक्षित Kāv, Kathās.

not known अप्रसात TS, Mn 1.5 become generally k.

संविज्ञान भूत Nir become k. आभिरव्यात MBh, Yājñ 3.8

301 — बहुलभूत Śak belonging to a k. family

सातकुलीन ŚBr 4.3.4.19 calculation with with k. num-

bers व्यक्तगणितम् IW 176.4.3 easily k. सुमन्तु

RV 10.12.6, 64.1 generally k. संविज्ञात — विख्यात

Yājñ, R, etc k. accurately सम्प्रसात Yogas k. as

विदित (nom) AV, etc — विश्रुत Hariv —

भूत MBh, R, etc — परिश्रुत MBh, R, Hariv —

विख्यात MBh, R, Hit — प्रविख्यात MarkP —

आभिविख्यात MBh, etc — प्रख्यापित (with nom) Cand —

प्रज्ञात (nom) Mn, MBh, etc — अवधारित (ifc with

श्रेण्यादि) (gana कृतादि ~~वच.~~) — सम्प्रदिष्ट MBh

k. as to सोता (gen) Vop 5.27 k. by सापित (in

comp) Sarvad k. by his hair केश-चण Paṇ 5.2.26

k. by hearsay श्रुतपूर्व f(आ) R, Kālid k. for good

qualities आहितलक्षण L, आहतलक्षण ~~वच.~~ k. ~~for~~

for former days पूर्वोचिता R k. in all quarters

दिग्विभाविता W k. in the whole world विश्वविख्याता

Sarvad, विश्वविश्रुता Kathās k. in the world भुवनविदित

Megh (in alg.) a k. number annexed to a unknown quantity

लावक्ष्यक (in arithm.) k. quantity व्यतराशि m

a k. quantity as ~~ध~~ having specific form (and expressed by

rū i.e. first syllable of rūpa) रूपपाणि n pl IW 182

k. throughout the world अगतप्रसिद्ध Hemac, Sch k. to

the gods देवशू Tār made k. ज्ञापित Sarvad

— विज्ञाप्त Kathās, Hit, विज्ञापित Ragh, Hit —

अभिविज्ञाप्त — संज्ञित R — बोधित —

आवेदित Ragh, Comm on Yājñ, etc — संवेदित MW

— निवेदित MBh, R, Kathās, etc — विनिवेदित MBh

— आरम्भात् KātyŚr, etc — आरम्भापित MBh 3.11285

— कणविषयीकृत Kathārṇ — परिदिष्ट MBh ///

made k. by सूचित (instr, comp) MBh, Kāv, etc (a

statement) by the meaning of which is k. उपलब्धार्थ

f(आ) not generally k. अप्रसिद्ध not made k.

अनावेदित of k. strength विज्ञातवीर्य TBr one who

has k. संविदस AV one whose is k. सिद्धार्थ f.

(आ) L perfectly k. सम्बुद्ध R surpassing

been
all that has ever k. अनाज्ञात universally k. लोकप्रसिद्ध

Kām — अभिविरयता MBh, etc — प्रकाशक f(इका)

Rājat — विश्वकृष्टि RV what makes k. विज्ञापक W

who makes k. विज्ञापक W whose course is not k. अवि-

ज्ञातगति BhP.

to be known I ज्ञेय Mn, Yājñ, R, etc —

विज्ञातव्य KaushUp — विज्ञेय ŚBr, MBh, etc

— प्रज्ञातव्य KaushUp — वेदनीय W —

वेदितव्य ŚBr, etc — वेद्य ŚvetUp, MBh, etc

— संवेद्य — बोधनीय MBh — बोध्य

Vedāntas, BhP, Sāh, etc — बोध्यम् Up, MBh, etc —

अवगन्तव्य •

अवधारणीय
II ~~अवगन्तव्य~~ Ragh 13.5, अवधार्य —

परिचयनीय^W — परिचेलव्य, परिचय —

लक्ष्य Hariv, Kālid, Dhūrtas — लभ्य Up,

MBh, etc.

easy to be known सुखलक्ष्य Hariv not to be k.

अवेद्य MBh 12.11765 to be k. after शास्त्रव्य MBh,

Hariv to be k. as वेदितव्य Kās unfit to be k.

अज्ञेय not having known अज्ञातव्य ind.

to be made known I वेदयितव्य R — वेदनीय

W — प्रवेद्य MBh — बोध्य Vedāntas —

बोधनीय W — बोधितव्य L — साप्य

Sāh 3.20 — विज्ञापनीय -BhP, विज्ञाप्य MBh, R, etc.

तव्य
II निश्चारयि Car — प्रख्यानीय Vop —

प्रख्यापनीय Vop — सूच्य Sāh, सूचितव्य MW.

to be made known as सापनीय (Nom) Kād 6.891.

having made known etc आवेद्य ind p.

intended to be known विजिज्ञासितव्य ChUp, विजिज्ञास्य

gen Yājñ, Śaṃk wished to be k. विजिज्ञासि^{तव्य} ChUp

विजिज्ञास्य Yājñ Yājñ, Śaṃk.

xxx xox, xox.

xxx xox, xox. xox to be x. xox xox

xox to be xox xox, xox

xox to be xox etc. xox b.

xox to be xox etc. (xox) xox xox.

xox xox — xox xox, xox

xox xox — xox xox
xox

xox xox — xox xox, xox xox, etc.

xox xox — xox xox

xox xox — xox xox

